

การประชุมทางวิชาการ

“ประชารัฐร่วมใจ

ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรมและสังคมคุณธรรมระดับภาค”

ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑

(พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

กระทรวงวัฒนธรรม

กรมการศาสนา / ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

ประชารัฐร่วมใจ

ขับเคลื่อนสังคมไทย สู่สังคมคุณธรรม

การประชุมทางวิชาการ “**ประชารัฐร่วมใจ**”

ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรมและสมาชิกคุณธรรมระดับภาค”

ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑

(พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

การประชุมทางวิชาการ “ประชารัฐร่วมใจ”

ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรมและสมาชิกคุณธรรมระดับภาค

ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

ผู้จัดพิมพ์	กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
ที่ปรึกษา	
นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ	ประธานกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ
นายวีระ โรจน์พจนรัตน์	ประธานอนุกรรมการกำกับติดตามการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย และ ประธานอนุกรรมการคัดเลือกชุมชน ออกร์กร หน่วยงานและจังหวัดคุณธรรม
พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์	ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)
นางจวีรัตน์ เกษตรสุนทร	ประธานอนุกรรมการด้านวิชาการการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย
นายอภิรักษ์ จันทรังษี	ประธานอนุกรรมการด้านประชาสัมพันธ์การส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย
นายมานัส ทารัตนใจ	อธิบดีกรมการศาสนา
นายสิน สีสอน	ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
นายเกรียงศักดิ์ บุญประสิทธิ์	รองอธิบดีกรมการศาสนา
นายชาวลิต ศิริภิรมย์	ที่ปรึกษากกรมการศาสนา
นางสาวพิไล จิรไกรศิริ	ที่ปรึกษากกรมการศาสนา
นางศรีนวล ลักกิตโร	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
นายสำรวย นักการเรียน	ผู้อำนวยการกองศาสนูปถัมภ์
นายพูลศักดิ์ สุขทรัพย์ทวีผล	เลขานุการกรมการศาสนา
นายอนุชา หาระหนี่	ผู้อำนวยการสำนักงานขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ
นางสาวลลิตีมา สุภัก	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการเผยแพร่คุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมชุมชนคุณธรรม

คณะทำงานด้านข้อมูล/ภาพประกอบ

- ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทั่วประเทศ
- เจ้าหน้าที่กรมการศาสนา
- เจ้าหน้าที่ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

คำนำ

รัฐบาลมุ่งหวังที่จะเห็น ๓ สถาบันหลักของประเทศ คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นฐานรากเชื่อมร้อยให้บ้านเมืองสมานฉันท์ ให้ “คุณธรรมนำการพัฒนา” สร้างคนไทยเป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” สร้าง “สังคมคุณธรรมที่เกื้อกูลและแบ่งปัน” เพื่อพัฒนาประเทศสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ด้วยการสร้าง “ความเข้มแข็งจากภายใน” ขับเคลื่อนตามแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ผ่านกลไก “ประชารัฐ” ให้ครอบคลุมในทุกมิติ จึงได้ประกาศใช้ “แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๔)” เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม ฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งมีคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติเป็นผู้กำกับดูแล ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมปลูกฝังคุณธรรม สร้างค่านิยม จิตสำนึกที่ดีแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติได้มีนโยบายให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคสื่อมวลชน และภาคประชาชน ได้ร่วมกันผนึกพลังในการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม โดยเน้นปลูกฝังคุณธรรมที่พึงประสงค์ ๔ ประการ คือ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และมีนโยบายให้มีการสร้างความเข้าใจ กระตุ้น ติดตามการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ใน ๔ ภูมิภาคทั่วประเทศ กรมการศาสนา และศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ได้จัดประชุมทางวิชาการ “ประชารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม” และสมัชชาคุณธรรมระดับภาค ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ซึ่งในการจัดประชุมดังกล่าวได้มีกิจกรรมปาฐกถาและบรรยายพิเศษจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องด้านการส่งเสริมคุณธรรม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อสร้างความเข้าใจในการขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม พร้อมทั้งการประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ซึ่งฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ได้รวบรวมเนื้อหาสาระสำคัญที่ได้จากการประชุมดังกล่าวไว้เป็นหมวดหมู่ทั้ง ๔ ภาค

กรมการศาสนา และศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติของทุกภาคส่วน นำประเทศชาติสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง อย่างยั่งยืนสืบไป

(นายมานัส ธารัตน์ใจ)

อธิบดีกรมการศาสนา

เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ
บทนำ

ป ำฐกถำและบรรยายพิเศษ

ป ำฐกถำพิเศษ..

๑

เรื่อง “คุณธรรมนำการพัฒนา นำประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
โดย นายสุวัจน์ ฒันยุวธรณะ ประธานกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

๒

ป ำฐกถำพิเศษ..

เรื่อง “คุณธรรมนำการพัฒนา นำประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
โดย นายวีระ โรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

ป ำฐกถำพิเศษ..

๓

เรื่อง “ศาสตร์พระราชากับการส่งเสริมองค์กรคุณธรรม”
โดย หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำนายกรัฐมนตรี

๑๓

ป ำฐกถำพิเศษ..

เรื่อง “ศาสตร์พระราชากับการส่งเสริมองค์กรคุณธรรม”
โดย นายอดิศัย ภาณุพงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สุนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
และประธานกรรมการจัดงานสัมมนาคุณธรรมแห่งชาติ

๒๐

ป ำฐกถำพิเศษ..

เรื่อง “ศาสตร์พระราชากับการส่งเสริมองค์กรคุณธรรม”
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรีชา เรืองจันทร์

๒๔

บรรยายพิเศษ..

เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา
ตามหลักการระบอบคณาภิบาล
โดย พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อน
แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)

๒๕

บรรยายพิเศษ..

เรื่อง “นโยบายและแนวทางการส่งเสริมองค์กร ชุมชน อำเภอและจังหวัดคุณธรรม
ตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)
โดย นายกฤษศญพงษ์ ศิริ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

๓

รูปสาระสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย

“แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บท
ส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ
ระดับจังหวัดสู่การปฏิบัติ”

๓๔

การประชุมกลุ่มภาคกลาง

๓๘

การประชุมกลุ่มภาคเหนือ

๔๒

การประชุมกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๔๘

การประชุมกลุ่มภาคใต้

๕๔

ภาคผนวก

ความเป็นมา

การประชุมทางวิชาการ “ประชารัฐร่วมใจขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสมัชชาคุณธรรมภาค ภายใต้การขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมการศาสนาและศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้เห็นชอบให้จัดประชุมทางวิชาการ “ประชารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสมัชชาคุณธรรม ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ใน ๔ ภาคทั่วประเทศ เพื่อเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หาข้อสรุปในการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติในปี ๒๕๖๑ ให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี สร้างสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม การชี้แจงแนวทางและหลักเกณฑ์การประเมินองค์กร ชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม ตามนโยบายของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ เปิดประสบการณ์ความสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมในภาคส่วนต่าง ๆ ตลอดจนแสวงหาแนวร่วมตามหลักการประชารัฐ จากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนที่มาร่วมแสดงเจตนารมณ์ “ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม” ประกาศเดินทางขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย คณะอนุกรรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด องค์กรอิสระ องค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาคประชาชนที่ร่วมขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ เป็นการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคม ที่จะช่วยให้เกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน กับทั้งเป็นการสื่อสารให้ตระหนักรู้ถึงเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ โดยให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมผลักดัน ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม ร่วมคิด ร่วมทำในสิ่งที่ดีและถูกต้องร่วมกันส่งเสริมความดีให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อติดตามการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)
- ๑.๒ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ของแต่ละหน่วยงานในพื้นที่
- ๑.๓ เพื่อส่งเสริมให้มีการบูรณาการการส่งเสริมคุณธรรมของหน่วยงานทุกภาคส่วนในพื้นที่ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๒. กิจกรรม

- ๒.๑ การมอบนโยบายการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ โดยประธานกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ การปาฐกถาและบรรยายพิเศษ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๒.๒ การนำเสนอแนวคิดการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติสู่การปฏิบัติในพื้นที่ โดยประธานคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ
- ๒.๓ การนำเสนอผลการดำเนินงานของจังหวัด หน่วยงานองค์กร และชุมชนคุณธรรมต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมคุณธรรมเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม
- ๒.๔ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน
- ๒.๕ การแสดงนิทรรศการผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ
- ๒.๖ การแสดงผลงานด้านการส่งเสริมคุณธรรมขององค์กร ชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรมต้นแบบ

๓. วันเวลา/สถานที่จัดกิจกรรม

ครั้งที่ ๑ ภาคกลาง	ระหว่างวันที่ ๑-๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑	ณ จังหวัดราชบุรี
ครั้งที่ ๒ ภาคเหนือ	ระหว่างวันที่ ๘-๙ มีนาคม ๒๕๖๑	ณ จังหวัดพิษณุโลก
ครั้งที่ ๓ ภาคอีสาน	ระหว่างวันที่ ๖ - ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑	ณ จังหวัดขอนแก่น
ครั้งที่ ๔ ภาคใต้	ระหว่างวันที่ ๒-๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑	ณ จังหวัดสงขลา

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๔.๑ ทุกภาคส่วนเกิดความเข้าใจและสามารถขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔.๒ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ของภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่
- ๔.๓ เกิดการบูรณาการการส่งเสริมคุณธรรมในพื้นที่ของทุกภาคส่วนภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)
- ๔.๔ มีการส่งเสริมให้เกิดองค์กร ชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรมในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

“คุณธรรมนำการพัฒนา นำประเทศสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

โดย นายสุวัฒน์ ตันยวรรธนะ *
ประธานกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

ประเทศไทย ตั้งวิสัยทัศน์ไว้ว่า เราจะเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่ลืมการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ซึ่งได้ทรงวางรากฐานมายาวนานตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗

อยากเรียนว่า เมื่อฐานเราเป็นอย่างนี้เราต้องการให้ประเทศไทยของเรามั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เราพัฒนาประเทศ แต่เราพัฒนาบนพื้นฐานความพอเพียง เราจึงบรรจุยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เรื่องการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคนไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้วย เราเชื่อว่าคนจะเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศให้เดินไปข้างหน้า

วิสัยทัศน์ที่วางไว้จะไม่มีวันไปถึง ๒๐ ปี ถ้าคนไทยไม่ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ และมีติหนึ่งของการเสริมสร้างศักยภาพ คือ มีติเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม ลูกหลานของเราออกมาพูดว่า สิ่งที่ดีงามที่เกิดขึ้นไม่ได้อยู่ที่วัดฤ แต่อยู่ที่คุณค่าของจิตใจ สิ่งที่รัฐบาลต้องการ คือ การพัฒนาศักยภาพของคน คือ มีติด้านจิตใจ เราอาจต้องการนักวิทยาศาสตร์ที่เก่ง ต้องการแพทย์ ต้องการวิศวกร ต้องการทหาร ต้องการนักปกครอง

ต้องการนักกฎหมายที่เก่งกาจเชี่ยวชาญ ต้องการนักวิจัยที่สามารถคิดค้นและผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ มาช่วยส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองของประเทศได้ แต่ขณะเดียวกันพร้อม ๆ กับการพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญ ผมคิดว่าเราจำเป็นต้องพัฒนาด้านจิตใจของคนไทยของเราไปพร้อม ๆ กัน และการพัฒนานั้นต้องช่วยกันสร้างความตระหนักรู้ให้เกิดขึ้นกับคนไทยตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงวัยที่เติบโตใหญ่

ครอบครัวมีความสำคัญ การเรียนรู้ การสร้างความตระหนักรู้ การสร้างความรับรู้ในครอบครัวเป็นเรื่องที่สำคัญ ลูกหลานเราอยู่กับครอบครัว บางครอบครัวอาจมีเวลาอยู่ด้วยกันน้อย บางครอบครัวอาจมีเวลาอยู่ด้วยกันมาก เราจึงต้องมีชุมชนที่จะมาช่วย ชุมชนที่ลูกหลานของเราคนไทยของเราต้องไปอยู่ ต้องไปใช้ชีวิตในบางเวลาเราต้องมีวัด เราต้องมีศาสนสถานไม่ว่าจะของศาสนาใดก็แล้วแต่ที่จะช่วยกล่อมเกลา พากคนไทยไปวัด พากคนไทยเข้าโบสถ์ พากคนไทยไปมัสยิด สิ่งเหล่านี้ ผมคิดว่าถ้าพึ่งตัวเราเอง ครอบครัว ชุมชน เรายังต้องการสถาบันทางศาสนา เราต้องการสถานที่ราชการ ต้องการหน่วยงานราชการ เราต้องการภาคธุรกิจ ภาคเอกชน ความเป็นธรรมาภิบาล

* ปารุกภาพพิเศษ ณ จังหวัดราชบุรี วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และจังหวัดขอนแก่น วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

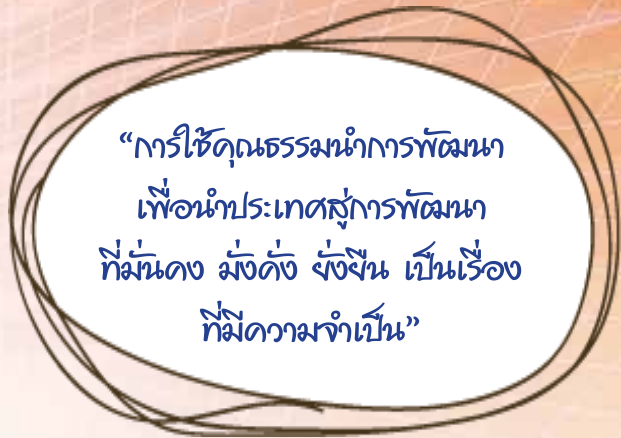
ที่ต้องสร้างขึ้นในหน่วยงานราชการ ความเป็นธรรมมาภิบาล
ที่ต้องสร้างขึ้นในบริษัทเอกชน สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่อยู่ใน
แผนปฏิบัติงานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เรื่องที่ ๓
เรื่องของการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

เราจะสร้างสังคมคุณธรรมได้อย่างไร เราจะนำ
คุณธรรมนำการพัฒนาได้อย่างไร ผมคิดว่าวันนี้คุณธรรม
๔ ด้าน เป็นเครื่องมือที่จะช่วยหล่อหลอมจิตใจของคนให้
มาใช้คุณธรรมเหล่านี้ ไม่ว่าจะทำอะไรก็แล้วแต่ ไม่
ว่าเราจะประกอบธุรกิจ ทำโครงการแผนงานการพัฒนา
ของภาคราชการ ถ้าเราอยู่บนพื้นฐานของพอเพียง บนพื้นฐาน
ของวินัย บนพื้นฐานของสุจริต บนพื้นฐานของจิตอาสา
ผมเชื่อว่าสังคมคุณธรรมเกิดขึ้นได้แน่นอน

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จะเดินเรื่องเหล่านี้
ตลอดทั้งปี ๒๕๖๑ สิ่งที่เราอยากให้เกิดขึ้นในการประชุม
วันนี้ก็คือ ข้อพิจารณา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ
ที่ถูกนำไปขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ รัฐบาลของ
นายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ท่านเน้น
ในช่วงการทำงานปี ๒๕๖๑ และท่านก็นับกับคณะรัฐมนตรี
มาโดยตลอด คือ การขับเคลื่อนประเทศ การขับเคลื่อนแผนงาน
โครงการทั้งของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชนต้องขับเคลื่อน
ให้เกิดผลในการปฏิบัติ ลำพังแค่แผนงาน โครงการ
แนวทางการปฏิบัติที่เขียนอยู่ในกระดาษไม่พอเพียงที่จะ
ขับเคลื่อนประเทศ แก้ไขปัญหาของประเทศไม่พอเพียง
ท่านนายกรัฐมนตรีอยากเห็นการขับเคลื่อนที่เอาคุณธรรม
นำเรื่องการพัฒนาต่าง ๆ

ผมจึงเห็นว่าในช่วงตามแผนแม่บทส่งเสริม
คุณธรรมแห่งชาติ ที่รัฐบาลได้ให้ความเห็นชอบแผนแม่บท
ส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ที่องค์กรภาคีเครือข่ายภาครัฐ
และภาคประชาสังคมได้ร่วมกันเดิน แล้วเอาคุณธรรม
๔ ประการนี้เป็นตัวแรงขับเคลื่อนต่อไปในอนาคต ผมว่า
เป็นหนทางที่จะทำให้การพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง
มั่งคั่ง และยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

ผมคิดว่าความพอเพียง เป็นสิ่งที่ดีงามกับชีวิต
ถ้าเราสามารถใช้ชีวิตได้อย่างพอเพียง พอประมาณ มีเหตุมีผล
มีภูมิคุ้มกัน แล้วก็มีเงื่อนไขทั้งเงื่อนไขของความรู้ เงื่อนไข
ของการที่จะสร้างจิตใจของเราให้เข้มแข็ง สิ่งนี้ผมคิดว่าเป็น
ความมั่งคั่งของการสร้างชีวิตของตัวเองของเราเองของครอบครัว

และของสังคมโดยรวมได้ เราคงไม่สบายใจถ้าลูกหลาน
เราไม่รู้จักพอเพียง ให้เงินค่าขนมก็ใช้เกินที่เราให้ เมื่อใช้
เกินแล้วก็เป็นช่องทางที่ทำให้เขาคิดไปอย่างอื่นเพื่อให้เขา
มีเงินในใจอย่างเพียงพอ ถ้าคิดถูกก็ดีไป ถ้าเมื่อไรที่คิดผิด
ชีวิตเขาก็จะกลายเป็นอีกทางหนึ่ง สังคม ครอบครัวก็จะกลายเป็น
อีกทางหนึ่ง และสิ่งแน่ ๆ ที่เกิดขึ้นตามมาคือ ทุกข์
ทุกข์ของคนเป็นพ่อแม่ ทุกข์ใจที่มันเกิดขึ้น เพราะฉะนั้น
ถ้าเราสามารถเริ่มต้นที่ความพอเพียง ทุกอย่างก็จะตามมา
ผมเชื่อเช่นนั้น และเชื่อว่าถ้าสังคมไทยเชื่อเช่นนั้นกันทุกคน
สังคมเราก็จะเข้มแข็งมากขึ้น

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
บรมนาถบพิตร ทรงเป็นแบบอย่างที่เราต้องเดินตาม
แล้วสามารถเดินตามได้อย่างเป็นจริง และที่สำคัญคือ
คุณธรรม ทั้ง ๔ ประการนี้ คือ เรื่องของการเดินสายกลาง
ความพอเพียง คือเรื่องของการเดินสายกลาง ‘มัชฌิมา
ปฏิปทา’ ผมเชื่อว่า ไม่ว่าจะเป็นอย่างไหน นับถือศาสนา
อื่นใดก็แล้วแต่ การเดินทางสายกลางคือสิ่งที่ดีที่สุด
เป็นความจริงแท้ที่ไม่มีสิ่งใดมาลบล้างได้

เพราะฉะนั้นถ้าเรามีความพอเพียง เรามีวินัย
ผมคิดว่าไม่จำเป็นที่จะต้องให้ใครมาบอกเราว่า เราต้องทำ
อย่างนั้น เราต้องไม่ทำอย่างนี้ ผมคิดว่าวินัยในตนเอง
เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ผมเคยใช้ชีวิตในต่างประเทศระยะหนึ่ง
มีประเทศหนึ่งปลูกต้นไม้ทำสวนและไม่อยากให้คนเดินผ่าน
เขาไม่บอกว่าห้ามเดินผ่าน ห้ามเดินลัด แต่มีป้ายติดที่สวน
ว่า “Do the right thing” (ทำสิ่งที่ถูกต้อง) แล้วเราจะถูกคิด
เองว่าเราควรจะเดินผ่านสวนของเขา หรือควรจะเดินอ้อม
คำว่า “Do the right thing” คือวินัยในตนเอง ซึ่งผมเชื่อว่า
มีความจำเป็นต้องสร้างให้คนรุ่นใหม่ ให้มีวินัยในตนเอง
ไม่ต้องมีใครมาบอกว่าเส้นที่ห้ามแซง รู้ด้วยตัวของเราเอง

แล้วเขาจะไม่แฉง ซึ่งเราจะบอกสัญญาณเปลี่ยนการเดินทางบนเส้นปะโดยไม่จำเป็นต้องแฉงเขา เราไม่ต้องส่งไลน์เตือนเพื่อน ๆ ว่ามีกล้องวงจรปิดอยู่ตรงสะพานนั้น ตรงอุโมงค์นี้ ทางแยกตรงนั้น เราไม่ต้องบอก ถ้าเรามีวินัยในตนเอง เรามีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ลักทรัพย์ ไม่หวังเอาทรัพย์ของคนอื่น แม้จะคิดก็ไม่เกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยได้

สุดท้ายเรื่อง จิตอาสา ผมคิดว่า วันนี้สำคัญ เพราะว่าการเป็นจิตอาสา นั้น เป็นการช่วยเหลือสังคม โดยไม่จำเป็นต้องมีสิ่งตอบแทน เป็นการร่วมแรงร่วมใจ ในการที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมจิตอาสา ภาคประชาชน ที่เข้มแข็ง จะเป็นเครื่องมือ เครื่องไม้ที่สำคัญของ ภาคราชการ ภาคสังคม ภาคเอกชน เป็นกำลังที่สำคัญ สำหรับการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ จิตอาสาถูกสร้างขึ้นมา บนพื้นฐานของการช่วยเหลืองานด้านพัฒนา

การช่วยเหลือเรื่องสาธารณภัย การช่วยเหลือ เรื่องกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ และที่ผ่านมามาจะเห็นได้ว่างานด้านจิตอาสา มีเพิ่มมากขึ้นทุกวัน แต่เราจะต้องไม่ทำให้เกิดขึ้นโดยต้องรอ ต้องมีงาน แต่เราต้องสร้างความรู้สึกร่วม ระเบิดจากภายใน ว่าเราพร้อมที่จะเป็นจิตอาสา แหล่งการทำงานบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมของเรา ถ้าเราทำได้ครบ ทั้ง ๔ เรื่อง ผมคิดว่าจะเป็นอย่างยิ่ง

ผมเองมีความตั้งใจที่จะนำเอาหน่วยงานต่าง ๆ ที่ผมมีส่วนกำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างองค์กรที่มีคุณธรรม สร้างสังคมที่มีคุณธรรม ก็ได้เรียนกับผู้เกี่ยวข้องไปแล้วว่า จะช่วยทำเรื่องเหล่านี้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ ก็คิดว่าเรื่องของการใช้คุณธรรมนำการพัฒนา แล้วนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นเรื่องที่มีความจำเป็น

ผมเชื่อว่าท่านวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านผู้ใหญ่ผู้ทรงคุณวุฒิที่มาสร้างความตระหนักรู้ สร้างการรับรู้ให้พวกเราในวันนี้ ทุกท่านล้วนแล้วแต่เป็นผู้มีคุณธรรม ทุกท่านล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ผ่านการบ่มเพาะ และการใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณธรรม ก็จะมาช่วยเติมเต็มให้กับพวกเราได้

ผมขออนุญาตใช้เวลาเพียงเท่านี้ ในการได้ถ่ายทอดสิ่งที่รัฐบาลคิด ถ่ายทอดสิ่งที่มีความคาดหวังของนายกรัฐมนตรี โดยเฉพาะความคาดหวังที่จะเห็นสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม และความคาดหวังที่จะต้องขับเคลื่อนต่อไปในอนาคตข้างหน้า เพื่อนำคุณธรรมมาเป็นตัวนำการพัฒนา มาเป็นตัวนำการทำงาน ไม่ว่าจะป็นภาคส่วนราชการ ภาคส่วนเอกชน หรือภาคประชาสังคมต่อไป

ขอขอบพระคุณอีกครั้ง สำหรับความกรุณาของท่านผู้ใหญ่ ณ ที่นี้ ที่ได้ช่วยกันจัดงานครั้งนี้ และพวกเราคงจะได้มีส่วนร่วมในการวางฐานความคิด และช่วยให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในการส่งเสริมคุณธรรมของเราต่อไป ขอกราบขอบพระคุณครับ

“คุณธรรมนำการพัฒนา นำประเทศสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

โดย นายวีระ โรจน์พจนรัตน์ •
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

ในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม คนสมัยก่อน
เรียนรู้ว่า คุณธรรมมีความสำคัญ และการอยู่ร่วมกัน
นับตั้งแต่ยุคมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ ที่ต่างคนต่างอยู่จน
กลายมาเป็นการอยู่ร่วมกันแบบชุมชนนั้น จำเป็นต้องมี
คุณธรรมมีระเบียบแบบแผนของการอยู่ร่วมกัน คนในอดีต
ตระหนักว่าคุณธรรมสำคัญจึงได้เกิดนักปราชญ์ นักคิด
และเมื่อเกิดประเทศก็มีกฎหมายของแต่ละประเทศ เพื่อให้
คนมีคุณธรรมปฏิบัติตามกฎหมายอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
รวมไปถึงในระดับโลกเองก็เช่นกัน เพราะโลกเป็นสังคม
ใหญ่ จึงต้องมีกฎเกณฑ์ระดับโลกขึ้นเพื่อให้คนบนโลก
อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

❖ หลักคำสอนศาสนาพุทธ

หลักคำสอนในศาสนาพุทธบัญญัติขึ้นมาใน
ประเทศอินเดียเพื่อให้คนดำเนินชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างมี
คุณธรรม เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นศูนย์รวมของ
คนในชาติ ศาสนาพุทธได้แผ่ขยายไปยังประเทศอื่น ๆ
รวมทั้งในเอเชีย จนเกิดเป็นรากฐานทางพระพุทธศาสนาขึ้นมา

เมื่อสมัยที่มาสอบบรรจุข้าราชการจะมีคำถาม
เกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหาร โดยที่เราไม่รู้ว่าเกี่ยว
เนื่องกับหลักธรรมทางศาสนาอย่างไร แต่ปัจจุบันการ
สอบเข้ารับราชการรัฐบาลต้องการให้คนที่มีคุณธรรม
มารับราชการ ดังนั้นข้าราชการระดับต้นต้องเรียนรู้
เรื่องหลักคุณธรรมในศาสนาพุทธของการไม่ทำบาปทั้งปวง
รวมถึงการทำความดี อาทิ หลักการ ๓ อุดมการณ์ ๔
หรือ สัปปุริสธรรม ๗ ซึ่งเรารู้สึกว่าเป็นเรื่องยาก ท่องไปแล้ว
จะนำไปปฏิบัติอย่างไร เกี่ยวข้องกับการทำงานอย่างไร

ทุกวันนี้จึงบอกตัวเองว่า ขอแค่รักษาศีล ๕ ครบ สังคมก็จะ
อยู่กันอย่างมีความสุข สังคมก็จะมีการพัฒนาประเทศไป
ทางที่ถูกที่ควร ถัดจากนั้นก็เป็นที่อธิบา ๔ พรหมวิหาร ๔
ที่ข้าราชการเมื่อมีตำแหน่งสูงขึ้นเป็นนักบริหารก็ต้องมี
คุณธรรมเพิ่มมากขึ้น

ความจริงแล้วทุกศาสนามีหลักเกณฑ์คำสอน
ซึ่งมีทั้งยากและง่าย แต่รับรองได้ว่าทุกศาสนาสอนให้คน
เป็นคนดี มีคุณธรรม ยกตัวอย่างเช่น ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
ที่เข้ามาพร้อม ๆ กับศาสนาพุทธ ศาสนาพราหมณ์จะมีหลัก
ปฏิบัติและกฎเกณฑ์ทางศาสนาของตนเอง หรือศาสนาซิกข์
ก็มีหลักปฏิบัติของตนเองเช่นกัน

เมื่อ ๒ ปีที่แล้ว มูลนิธิที่ประเทศอินเดียเชิญ
ผมไปเป็นประธานปาฐกถาในการประชุมเกี่ยวกับเรื่อง
อินเดียนโอเชียน แต่จัดที่ประเทศสิงคโปร์ ผมบอกในที่
ประชุมว่าประเทศไทยเรารักษาวัฒนธรรมของอินเดีย
มากกว่าคนอื่นเดีย เพราะหลักศาสนาพุทธ ศาสนา
พราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์เจริญงอกงามอยู่ใน
ประเทศไทย คนในสามศาสนาที่มาอยู่ในเมืองไทยแล้ว
ช่วยกันพัฒนาประเทศ รวมถึงศิลปวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น
ในอินเดียก็ได้ขยายต่อยอดมายังศาสนาพุทธของไทย

ก่อให้เกิดศิลปวัฒนธรรม ศิลปกรรม และประติมากรรม อันเป็นรากฐานของมนุษย์ เช่น ประเพณีต่าง ๆ อาทิ พิธีแรกนาขวัญ หรือพระราชพิธีเกี่ยวกับพระบรมศพ ของราชวงศ์ ผมถึงได้บอกว่าเราเป็นประเทศเดียว ที่รักษาวัฒนธรรมอินเดียมายิ่งกว่าคนอินเดียเอง และหลักธรรมทั้งหลายก็มีกุศโลบายสอนคนให้เป็น คนดี อย่างไตรภูมิหรือสามโลกของศาสนาพุทธ อันเป็นคติ เกี่ยวกับโลก สันฐานตามความเชื่อในพระพุทธศาสนา ไตรภูมิ ประกอบด้วย กามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ เป็นหลัก ประพฤติปฏิบัติสอนเรื่องการทำคุณงาม ความดี ทำความดีได้ขึ้นสวรรค์ซึ่งมีหลายระดับ ทำความชั่ว ต้องตกนรก อันเป็นกุศโลบายที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ และได้เผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศสเปน ทางยุโรป เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ก็เกิดคำสอน เรื่องคุณธรรมใน ศาสนาคริสต์ขึ้น แล้วเผยแผ่มาสู่ประเทศฟิลิปปินส์ในอาเซียน โดยหลักธรรมคำสอนก็จะเป็น หลักธรรมพื้นฐาน ๔ ประการ คือ ความรอบคอบ ความยุติธรรม ความกล้าหาญ ความมัธยัสถ์ ส่วนศาสนาอิสลามเข้ามายังเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ทางอินโดนีเซีย มาเลเซีย ก่อนจะขยาย ออกไป ซึ่งก็จะมีหลักปฏิบัติ ๕ ประการ อันได้แก่ การปฏิญาณตน การละหมาด การถือศีลอด การบริจาค ซะกาต การประกอบพิธีฮัจย์

หลักคำสอนเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าแต่ละศาสนา สอนให้คนทำความดี และเมื่อเรารวมกลุ่มเป็นประชาคม อาเซียน ก็ให้เห็นได้ว่าประเทศในประชาคมอาเซียนล้วนแล้ว แต่เป็นอาณานิคม ยกเว้นประเทศไทย ดังนั้นวิถีของไทย ก็แตกต่าง โดยมีศาสนาหลัก ๆ อยู่ ๓ ศาสนา คือ ศาสนา พุทธ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม

ด้านหลักคุณธรรมในแถบประชาคมอาเซียน จะมีความแตกต่างกันและคล้ายคลึงกันอยู่ อย่างของ ประเทศบรูไน จะเป็นเรื่องของความรับผิดชอบต่อสถาบัน กษัตริย์และชาติ ความศรัทธาในคุณค่า อิสลาม วัฒนธรรม แห่งชนดิธรรม เมตตาธรรมและความสมานฉันท์ ในสังคม ส่วนหลักธรรมของประเทศกัมพูชาก็เช่นเดียวกัน เพราะเป็น ประเทศที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์ ก็จะทำให้ความสำคัญ ในเรื่องของสถาบันกษัตริย์ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่วนประเทศอินโดนีเซีย

ก็มีหลักไม่แตกต่างกัน รวมถึงประเทศลาว มาเลเซีย พม่า และฟิลิปปินส์

โศคดีที่เรามีพระมหากษัตริย์เป็นธรรมราชา เราเคยทำการอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุเมื่อ ๒ ปีที่แล้วมา ให้ประชาชนได้บูชา ซึ่งเป็นพระบรมสารีริกธาตุเก่าแก่ ยุคทวารวดีที่มีอายุ ถึง ๔๐๐ ปี นั้นแปลว่าศาสนาพุทธ หักจกรลึกลงในดินแดนไทยมา ๔๐๐ ปีแล้ว และพระมหากษัตริย์ ทรงเป็น องค์อุปถัมภ์ พระพุทธศาสนาสืบเนื่องมา โดยทุกพระองค์ทรงยึดหลักทศพิธราชธรรมในการ ครองแผ่นดิน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงปกครองแผ่นดินด้วย ทศพิธราชธรรม พระองค์ทรงมีพระราชกรณียกิจมากมาย ในการดูแลประชาชนของพระองค์และเสด็จพระราชดำเนิน เยี่ยมเยียนราษฎรในถิ่นทุรกันดารตลอด ๗๐ ปี แห่งการครองราชสมบัติ ทรงปฏิบัติและมีราชกิจมากที่สุด ยามเมื่อทรงออกเยี่ยมเยียนราษฎร นั่นคือ ๑. การศึกษา ๒. ความยากจน ๓. การสาธารณสุข ทั้งสามเรื่องนี้กระจาย อยู่ตามโครงการต่าง ๆ มากมายกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ของพระองค์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศ

ไม่ใช่เพียงประชาชนทั่วไปเท่านั้นที่ต้องมี คุณธรรมจริยธรรม แต่ผู้ที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพซึ่งต้อง เกี่ยวข้องกับประชาชน จำเป็นต้องมีคุณธรรมและจริยธรรม จำเพาะวิชาชีพ โดยเฉพาะผู้ต้องมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวข้อง ด้ว้ความปลอดภัยต่าง ๆ ของคนในสังคม

❖ จรรยาบรรณแพทย์

แพทย์หรือพยาบาล ต้องมีจรรยาบรรณใน วิชาชีพที่เน้นประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วยเป็นสิ่งสูงสุด คนที่เป็น แพทย์แน่นอนว่าเป็นคนที่ฉลาด ถือได้ว่าเป็นผู้นำทั้งสิ้น และกว่าจะเป็นแพทย์ได้ต้องมีพื้นฐานของ IQ ต้องมีความรู้ ว่าเป็นโรคนี้อะไร และต้องเป็นเหตุเป็นผล เหมือนเช่น การทำงานกับนักโบราณคดีที่ต้องมีเหตุผล ในการตีความ ว่าเจดีย์นี้เป็นของสมัยใด และต้องมีเหตุผลพิสูจน์ให้เห็น ว่าเหตุที่เป็นเจดีย์ของสมัยนี้เพราะได้ศึกษาเปรียบเทียบกัน มามาก เจดีย์ก็ลักษณะหน้าตาเป็นเช่นนี้ อันนี้คือสมัยทวารวดี อันนี้คือสมัยสุโขทัย แม้กระทั่งการไปจุดค้นซากโบราณคดี แล้ววัดอายุได้ ๓,๐๐๐ ปีเมื่อผมถามว่ารู้ได้อย่างไร

เขาบอกผมว่าได้ทดสอบทาง วิทยาศาสตร์ด้วยเหตุและผล แล้ว ฉะนั้นแพทย์เองก็ต้องคำนึงถึงผู้ป่วยเป็นหลัก ต้องไม่ปิดบังผู้ป่วยในผลวินิจฉัยโรคที่รู้ และจำต้องมีจรรยาบรรณ แพทย์ดังนี้

๑. มีเมตตาจิตแก่คนไข้ ไม่เลือกชั้นวรรณะ
๒. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ยกตนข่มท่าน
๓. มีความละเอียด เกรงกลัวต่อบาป
๔. มีความละเอียดรอบคอบ สุขุม มีสติใคร่ครวญ

เหตุผล

๕. ไม่โลภเห็นแก่ลาภของผู้ป่วยแต่ฝ่ายเดียว
๖. ไม่โอ้อวดวิชาความรู้ให้ผู้อื่นหลงเชื่อ
๗. ไม่เป็นคนเกียจคร้าน เผอเรอ มั่งง่าย
๘. ไม่ลู่อำนาจแก่อคติ ๔ คือ ความลำเอียง

ด้วยความรัก ความโกรธ ความกลัว ความหลง

๙. ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งที่เป็นโลกธรรม ๘ คือ

ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และความเสื่อม

๑๐. ไม่มีสันดานชอบความมัวเมาในหมู่อบายมุข

หมอปัจจุบันไม่เหมือนหมอสยามก่อน อย่างผมไปหาหมอ หมอไม่ปิดบังผมเลยสักนิด หมอบอกว่าผมไม่ได้เป็นต้อเนื้อ แต่มีความผิดปกติเรื่องการมองเห็นสี เซลล์เม็ด ดาตาของผมนั้นแข็งแรง สิ่งที่ต้องระวังคือการโดนแสง และความร้อน เพราะมีผลกระทบต่อดวงตา หมอก็จะให้ความรู้แบบนี้

ครั้งหนึ่งแม่ผมป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลวิชัยยุทธ หมอก็มารักษา ผมถึงได้รู้ว่าหมอดีๆนี้ไม่ธรรมดาเพราะ ในโรงพยาบาลมีการเชิญชวนหมอและพยาบาลหรือ คนที่มาโรงพยาบาลไปปฏิบัติธรรมตลอด แล้วหมอก็คงได้ ยึดหลักธรรมคำสอนทางศาสนา เขาบอกพี่ผมว่าคนเรา เกิดแล้วก็เป็เด็ก เป็นเด็กแล้วก็โต โตแล้วก็ตาย ส่วนคนเรา ที่ตาย ประกอบกันด้วย ๒ สิ่ง คือ กายและจิต กายเหมือนตั้ง รถยนต์ จิตเหมือนคนขับรถ รถยนต์สักวันก็ต้องมีซ่อมมีตาย แต่คนขับรถเมื่อตายไปจะหารถคันใหม่ ไปเกิดในร่างใหม่ มีรถคันใหม่ แต่จะได้ขับรถดีหรือไม่ดีก็อยู่ที่ความดีที่ติดตัวไป

แล้วผมก็ได้พบกับหมออีกท่านหนึ่งเมื่อไป ทำงานที่โรงเรียนศึกษาพิเศษที่เชียงใหม่ซึ่งเกี่ยวกับการนำ ครูนาฏศิลป์ช่างศิลป์ไปสอนเด็กพิการ รวมถึงจังหวัดอื่น ในภาคเหนือ เด็กพิการในโรงเรียนแห่งนี้ยากจน วันเสาร์

อาทิตย์ ผู้ปกครองจะไม่ได้มารับกลับบ้าน พวกเด็ก ๆ จึงไม่มี กิจกรรมทำ ทางโรงเรียนจึงให้ครูมาสอนร้องรำทำเพลง พอผ่านไปได้ ๖ เดือน เราก็เปิดโรงละครที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ ให้เด็กได้แสดงศักยภาพว่า เด็กพิการก็ทำอะไรได้ แล้วเชิญ ผู้ปกครองและญาติมาชมการแสดง เพื่อที่พวกเขาจะได้เห็นว่า ลูกตัวเองเป็นอย่างไร เมื่อส่งมาอยู่ในระบบการศึกษา นี้ นั่นคือ เด็ก ๆ สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และมีพัฒนาการ ที่ดีขึ้นในบางเรื่อง ซึ่งวันนั้นมีหมอมาร่วมงาน ตอนนั้น ผมเป็นปลัดกระทรวง วัฒนธรรมเขาบอกกับผมว่า “ท่านปลัด โครงการที่ท่านทำดีมาก ๆ เลยครับ ผมคิดและอยากให้ หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ช่วยกันผลักดันเรื่องเด็กพิการ” และก็บอกว่า “ท่านรู้ไหมว่าเราเกิดมามีพ่อแม่ มีแม่ เกิดมา ท่ามกลางญาติพี่น้อง ลุง ป้า น้า อา แต่ถ้าเราตาย เราไปคนเดียวนะ ว่าเหวณะ แล้วเราจะไปเจออะไรบ้าง ก็ไม่รู้ แล้วท่านมาทำแบบนี้ อย่างน้อยท่านไปท่านก็ยังมีเพื่อน กลุ่มที่ท่านช่วยเหลืออยู่เนี่ย อาจจะไปเจอไปตกหายกันก็ได้เนาะ” ผมถึงได้บอกว่าหมอสยามนี้ไม่ธรรมดา หมอสามารถ สอนศาสนา สอนคุณธรรม จริยธรรมได้ เพราะฉะนั้น จรรยาบรรณแพทย์จึงจำเป็นต้องมี

❖ จรรยาบรรณสถาปนิก

ในสมัยเด็กผมจดจำได้ว่าถูกพ่อแม่สอนเมื่ออยาก ไปเล่นบ้านเพื่อนว่า “อย่าไปหยิบของที่บ้านเขามา” อีกเรื่องคือ “เวลาเขากินอะไรอย่าไปยืนดูเขากิน บ้านเราก็มี ของกินเยอะแยะ อย่าทำเหมือนว่าไม่มีจะกิน” สองสิ่งนี้คือ เรื่องที่ผมถูกอบรมปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก ๆ และเมื่อศึกษาจบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ผมก็จะถูกสอน มาหลายเรื่องในการเป็นสถาปนิกที่ดี สิ่งที่เราถูกพร่ำสอน มาในระหว่างที่เป็นนักศึกษา คือ อย่างแรกห้ามไปลอกเลียน แบบผลงานใคร อย่างที่สอง ห้ามรับค่าคอมมิชชั่นจาก วัสดุที่เราสั่งทำ เช่น เราสั่งกระจกหรือซีเมนต์ เราห้ามรับ ค่าคอมมิชชั่น เพราะคนขายจะบวกราคาเข้าไป แล้วคนที่ เสียเปรียบก็คือลูกค้าเรา อย่างที่สาม อย่าแย่งงานคนอื่น หรือตัดราคา อย่างสุดท้ายคือ เราจะไม่วิจารณ์งานสถาปนิก คนอื่นว่าแย่ เพราะเท่ากับเราได้ไปทำลายอาชีพเขาด้วยความ คิดเห็นของเราเพียงคนเดียว

❖ จรรยาบรรณครู

วิชาชีพครูต้องมีจรรยาบรรณต่อตนเอง คือ ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

❖ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

คือ ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ เพราะฉะนั้น แล้วทุกอาชีพต้องมีจรรยาบรรณเป็นสำคัญ

เรื่องของหลักคุณธรรมในวันนี้ปรากฏอยู่ใน นโยบายในยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งก็จะมีวิทยากรท่านอื่น มาขยายความตั้งแต่เรื่องของค่านิยม ๑๒ ประการ ซึ่งกำลังขับเคลื่อน

ณ ปัจจุบัน การที่จะนำคุณธรรมไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้ปรากฏอยู่ในหลาย ๆ เรื่องของการทำงานของรัฐบาลชุดนี้ เรื่องแรกคือ ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี วิสัยทัศน์ คือการนำประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน การเป็น ประเทศที่พัฒนาแล้ว ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และยังมีเรื่องของการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ คือการพัฒนา คนเก่ง คนดี คนที่มีคุณธรรม และได้มีประกาศแล้วว่า “คนเก่งต้องเป็นคนดี ก่อนที่จะเป็นคนเก่ง” อันเป็นยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตในระดับเสริมสร้าง สุขภาวะที่ดี และปลูกฝัง ๔ คุณธรรม อันได้แก่ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ คุณธรรม เป็นหลัก สังคมเป็นธรรมให้มีคุณภาพ ปรากฏในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้พูดถึงการสร้างศักยภาพของทุนมนุษย์ ซึ่งในรายละเอียดของทุนมนุษย์จะเป็นเรื่องของคุณธรรม ทั้งสิ้น รวมถึงแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ ก็เป็นในเรื่องของคุณธรรมและสิ่งดีงามต่าง ๆ

“พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” เป็นคำในที่ ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระดับ นโยบายได้สรุปเอาไว้ ความจริงแล้วเรื่องของคุณธรรมมี อีกมากมาย แต่คิดว่าสิ่งที่จำเป็นและเหมาะสมกับ สถานการณ์บ้านเมืองเราในปัจจุบันคือเรื่องของ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา”

เรื่องพอเพียง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

บรมนาถบพิตร ทรงเป็นต้นแบบและมีหลักแนวปฏิบัติซึ่งผมจะยังไม่ได้ลงรายละเอียด แต่จะยก ตัวอย่าง เช่น คดีห้วย ๓๐ ล้าน เกิดขึ้นเพราะคนไม่มีความ พอเพียง โลก จึงก่อให้เกิดความไม่สุจริต ซึ่งเป็นตัวอย่าง ที่เห็นภาพชัด แล้วท่านรู้หรือยังว่าเหตุใดถึงมีข้อพิพาทมา ออกมาเป็นเช่นนั้น ผมรู้ว่าทุกท่านติดตามข่าว และท่านรู้ หรือยังว่าในวันนี้ การทำความชั่วหรือทำความไม่ดีไม่สามารถ หลบเลี่ยงได้แล้ว หากเป็นสมัยก่อนก็ต้องรอดตายตกนรก แต่เดี๋ยวนี้ไม่ต้องรอดแล้ว เพราะเทคโนโลยีไอทีคือกุญแจ

ผมเคยเจอเหตุการณ์หนึ่งกับตัว สมัยที่ผมไป ฮ่องกง ประชุมระดับรัฐมนตรี ประชุมไปได้แค่วันเดียว ท่านรัฐมนตรีบอกให้กลับมาด่วน เพราะมีเรื่องให้ช่วยดูให้ ผมก็คิดว่าเราขึ้นเครื่องการบินไทย เดี่ยวค่านี้ให้กงสุลใหญ่ ไปขอที่นั่งให้ ปรากฏว่าไม่ได้ผมก็ขiongใจว่าทำไมไม่ได้ เพราะ ที่เมืองไทยขนาดนั่งรถไฟยังสามารถกันที่นั่งให้ได้เลย เมื่อมีเรื่องด่วน ทำไมกงสุลใหญ่ถึงขอที่นั่งให้ไม่ได้ ผมก็ไปที่ สำนักงานใหญ่ แล้วเจ้าหน้าที่ก็ข้อมูลให้เรา ดูว่าเราเป็น WAITING LIST อันดับ ๖ พร้อมกับบอกให้ผมเอาโค้ดนี้ไปเปิด ดูได้ตลอด ถ้ามีคนยกเลิกผมจะขึ้นมาเป็นอันดับ ๕ ถ้ามีคน ยกเลิกอีก ผมจะขึ้นมาเป็นอันดับ ๔ แล้วคิดดูสิว่าผมจะได้ เป็นคนที่อยู่อันดับ ๑ ไหม นี่คือนวัตกรรมมือเทคโนโลยี ที่ทำให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรมมากขึ้น โดยไม่ต้องรอ หรือการขับรถไปชนคนก็ไม่ต้องรอหรือหลบแล้ว เพราะมี กล้องวงจรปิดของจราจร

เรื่องของความพอเพียงนั้นมีตัวอย่างมากมาย เหตุที่มีความพอเพียงเกิดขึ้น ก็เพราะความล่มสลายของ เศรษฐกิจไทยในช่วงฟองสบู่แตกและหุ้นตกหมด ทุกอย่าง ล่มสลายเพราะความโลภ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลายเป็นแนวปรัชญาที่ ทั่วโลกยอมรับ เรื่องระเบียบวินัย ความจริงแล้วไม่ยาก แต่ทำไมคนไทยถึงไม่มีระเบียบวินัย เวลาพูดถึงระเบียบวินัย เราจะนึกถึงคนญี่ปุ่น เพราะเขาถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก ถ้ามว่าเด็กเราต้องถูกปลูกฝังหรือ แล้วทำไมสุนัขยังมี

“

ประเทศที่มีความสุจริต โปร่งใส
ล้วนแต่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว
คือ ประเทศที่พัฒนาคน

”

ระเบียบวินัยได้ ผมเคยคุยกับผู้หญิงคนหนึ่ง เธอบอกว่าอยากเลี้ยงสุนัขแต่ไม่กล้าเลี้ยง เพราะถ้าไม่มีคนอยู่บ้านมันจะเอาอะไรกินในแต่ละวัน แต่มีคนบอกผมว่าสุนัขที่ถูกฝึกหากเราไม่อยู่ ๗ วัน เอาอาหารมากองไว้ให้กะละมังหนึ่งวันหนึ่งมันจะกินแค่นี้แล้ว ๗ วันกลับมาทั้งหมดพอดีซึ่งแม้แต่สุนัขยังฝึกได้

เรื่องของความสุจริตเป็นเรื่องที่สำคัญ ประเทศที่มีความสุจริตโปร่งใส ล้วนแต่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วคือประเทศที่พัฒนาคน เพราะฉะนั้นไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าความสุจริตไม่ดี เพราะความสุจริตเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อตัวเอง และส่งผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศ โดยประเทศเราอยู่ในอันดับ ๔๖ เพราะฉะนั้นในเรื่องของความสุจริตและความโปร่งใส ยังมีสิ่งที่เราต้องทำกันอีกมาก โดยเป็นการจัดการด้านองค์กร ส่วนเรื่องของความสุจริตเป็นเรื่องตรงข้าม คือบางคนทำกินโดยไม่รู้จักพอ บางคนไม่พอแต่จะกิน ขอให้ท่านนึกถึงคนจำนวนมาก ไม่ใช่ทำอะไรก็นึกถึงแต่ตัวเอง ต้องนึกถึงผู้อื่นด้วย

เรื่องจิตอาสา เราโชคดีที่มีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑๐ ซึ่งทรงเข้ามาขับเคลื่อนประเทศในเรื่องของความดี จิตสาธารณะ อันเป็นเรื่องสำคัญในหลาย ๆ โครงการที่ทรงริเริ่มและตอนนี้กำลังขยายผล ผมคิดว่าในอนาคตเรื่องของจิตอาสาหรือจิตสาธารณะจะเป็นอะไรที่เราอาจจะหนักใจน้อยที่สุด เพราะขณะนี้มีการรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนแล้ว

ผมเห็นว่ายุคนี้เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารเราจะขับเคลื่อนเรื่องคุณธรรมก็ต้องคำนึงถึงการใช้สื่อมาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน ส่วนการขับเคลื่อนแบบเป็นกลุ่มก็จำเป็นต้องทำ แต่ก็ต้องไม่ลืมยุทธศาสตร์ที่เราจะใช้เครื่องมือไอทีเหล่านี้มาช่วยให้เราทำงานได้รวดเร็วยิ่งขึ้นและประสบความสำเร็จ ฉะนั้นอย่างไรก็ตาม ณ วันนี้โครงการไทยนิยมยั่งยืนนี้รัฐบาลได้ประกาศแล้ว และประกาศเรื่องคุณธรรมในเรื่องของความพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และความรับผิดชอบ ซึ่งก็เป็นพวกเราที่ต้องมาขับเคลื่อนตรงนี้นะครับ เพื่อให้ประเทศไทยมีผู้คนคุณภาพและเป็นประเทศไทยที่ไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน.

“ศาสตร์พระราชา กับ การส่งเสริมองค์คุณธรรม”

โดย หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล *
ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำนายกรัฐมนตรี

เมื่อครั้งกระผมเป็นข้าราชการฝ่ายปกครอง ทำงานที่สถาบันพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งขณะนั้นมีลูกหลานหนีออกจากสถานพินิจ เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนก็ตามตัวมาได้เพราะเด็ก ๆ นั้นหนีกลับบ้าน ไม่ได้ไปไหน เมื่อวันก่อนมีปัญหาเกิดขึ้นที่บ้านเด็กชาย สาเหตุมาจากการทะเลาะกันของเด็กผู้ชายแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ก็น่าจะเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่เราพูดถึง คือ ผู้ใหญ่ต้องมีความยุติธรรม ให้อภัยพร้อมกันเป็นตัวอย่าง สิ่งที่เราขาดมาก คือตัวอย่างในทางสังคมที่ท่านคงต้องมองไป เช่น เมื่อก่อนเมื่อครั้งที่ผมยังเด็กมองไปที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เรายังเป็นนักเรียนชั้นประถม ยังจำได้ว่าท่านมักแวะไปเยี่ยมเยียนนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ กระผมอยู่โรงเรียนสาธิตประสานมิตรเมื่อก่อนเรียกวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ท่านไปยื่นเข้าแถวร้องเพลงชาติกับเด็ก ๆ บางครั้งท่านกราบบังคมทูลเชิญเสด็จสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นการส่วนพระองค์

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ พระราชดำเนินผ่านแถวนักเรียนพวกเรานักเรียนรู้ตัวเพียงไม่นาน ท่านอาจารย์ใหญ่ รองศาสตราจารย์ไพเราะ ตันตพิบูล รีบข้อมถวายคำนับในเวลาไม่นาน เมื่อพระองค์เสด็จพระราชดำเนินผ่านก็ตรัสว่าสวยแล้ว ทำถูกต้องแล้ว ไม่ต้องต่ำกว่านี้ คือการแสดงออกถึงความสำนึกการเป็นพระราชวงศ์ที่คนไทยยึดมั่นและติดตาม

โดยตลอดตราบจนทุกวันนี้ ที่ท่านผู้มีเกียรติคงต้องช่วยกันดำรงรักษาว่าเป็นอัตลักษณ์ของประเทศไทยว่าด้วยคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นสิ่งที่อยู่คู่ฟ้าเมืองไทยตลอดไป เราเปลี่ยนจากสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ จะลอกเลียนแบบจากต่างประเทศครึ่ง ๆ กลาง ๆ พุดไทยบ้างฝรั่งบ้างผสมกันก็เสียหาย การใช้ภาษาไทยก็ควรพูดให้ชัดเจน อย่าให้กลายเป็นพุดแล้วแตกแยก แบ่งแยก เป็นฝัก เป็นฝ่าย เป็นสี

อยากเรียนถามท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ด้วยบายนี่ผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งงานเราไม่มีพฤติกรรมเช่นนี้เลย เพราะฉะนั้นเราจึงมีเพลงรักกันไว้เถิด เราเกิดร่วมแดนไทย จะเกิดภาคไหน ๆ เราไทยด้วยกัน เพลงนี้มีที่มาที่ไป ผมว่าเป็นเรื่องที่จังหวัดต่าง ๆ ของเรา ภาษาราชการเรียกว่าส่วนภูมิภาค บางครั้งที่ผมไปร่วมสัมมนาที่มีคำถามว่า ส่วนภูมิภาคมีความสำคัญอย่างไรทำไมกรุงเทพปกครองตนเองได้ ทำไมต่างจังหวัดปกครองตนเองไม่ได้ คำถามเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความไม่รู้

เราใช้ระบบการแบ่งปัน (tax sharing system) ซึ่งที่กระทรวงการคลังพูดมาตลอด รวมถึงสรรพากรก็ได้ใช้ระบบนี้ ในสมัยของอดีตนายกรัฐมนตรี นายบรรหาร ศิลปอาชา ได้เคยไปประชุมที่จังหวัดเชียงใหม่ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๙ ครั้งนั้น ผมได้ไปรับราชการที่จังหวัดเชียงใหม่ ในขณะนั้นท่านได้ขึ้นบรรยายว่า พี่น้องชาวเชียงใหม่ทราบหรือไม่ว่าท่านมีคู่แข่งและคู่แข่งของท่านคือจังหวัดอะไร และเฉลยว่า คือจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากท่านอดีตนายกรัฐมนตรี

* ปาฐกถาพิเศษ ณ จังหวัดราชบุรี วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เห็นว่าเชียงใหม่คือศูนย์กลางด้านวัฒนธรรม และศูนย์กลางด้านการศึกษาของภาคเหนือ จึงคิดว่าหอประชุมแห่งนี้ น่าจะเกิดประโยชน์ต่อจังหวัดภูเก็ตมากกว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว จึงเป็นที่มาที่ไปที่คุณยี่จัดตั้งขึ้นที่นี่ และเงินที่ใช้ในการสร้างก็มาจากงบกลางทั้งหมด เป็นเงินของประชาชนชาวไทยทั้ง ๗๖ จังหวัด และคนกรุงเทพฯที่รักเชียงใหม่มาก จึงมาลงทุนสร้างให้ลำพังรายได้จากคนเชียงใหม่ไม่เพียงพอในการสร้างสิ่งที่เล่าให้ฟัง แสดงให้เห็นว่า ระบบการแบ่งปัน (tax sharing system) นั้น เป็นหัวใจของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ในนามของรัฐบาล ๑๙ กระทรวงนั้นอยู่สำนักนายกรัฐมนตรี ท่านปลัดกระทรวงบริหารราชการประจำอยู่ ณ ส่วนกลาง มีท่านวัฒนธรรมจังหวัด มีท่านข้าราชการส่วนภูมิภาค และส่วนกลางที่มีถิ่นพำนักตั้งอยู่ในพื้นที่ของจังหวัด ถ้าทำตัวเข้ากับจังหวัด ซึ่งเป็นภูมิภาคให้ได้ ไม่ว่าจะมาจากสังกัดกระทรวงใด นี่คือความหมายของภูมิภาคที่จะทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างส่วนกลางมาสู่ ๗๖ จังหวัด ไม่ใช่ ๗๗ จังหวัด

กรุงเทพมหานครเป็นเทศบาลท่านชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์ อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย เคยพูดไว้ว่าเสนอท่านสมัคร สุนทรเวช เปลี่ยนชื่อตำแหน่งผู้ว่ากรุงเทพมหานครเป็นนายกเทศมนตรี ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง ส่วนผู้ว่าราชการคือข้าราชการประจำ จะเห็นว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่มีการลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้ง กรุงเทพมหานครไม่มีคำนำหน้าว่า จังหวัด ประเทศไทยมี ๗๖ จังหวัด และกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของ ๗๖ จังหวัด สถานภาพกรุงเทพ จึงเหนือกว่าในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารราชการแผ่นดินยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีที่ดี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ก็ดี ทุกอย่างรอบคอบถี่ถ้วนกำหนดไว้แล้วชัดเจน เพียงแต่ทำให้ถูกเท่านั้น อย่าอาศัยช่องโหว่ พลิกแพลง และก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

กระผมกราบเรียนท่านว่า ไม่ว่าจะอยู่ในหน้าที่ใดก็ตาม กระผมยังยึดมั่นหน้าที่ในข้าราชการใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร จนกว่าชีวิตนี้จะหาไม่ เพราะว่าครุบาอาจารย์สอนเรามาจนตราบวันสุดท้าย ก็ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณท่านที่เป็นข้าราชการจะทราบดี อยู่ที่สุทธานจะรับมากน้อยอย่างไร แต่ก็ทรงพระกรุณาพระราชทานตราบวันสุดท้าย

คือ วันพระราชทานเพลิงศพ จึงเป็นคำพูดว่า ข้าราชการเป็นข้าราชการตราบจนวันสุดท้ายที่เราจากโลกนี้ไป ข้าราชการจึงต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง ไม่ใช่เอาอกเอาใจคนนั้นคนนี้ จนกลายเป็นเลยเถิดและไม่ชอบด้วยกฎระเบียบ ต้องยึดมั่นในความถูกต้อง ความสง่างาม ที่สำคัญมีคำพูดหนึ่งที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราจราชานุภาพ ได้เคยตรัสไว้และทางสำนักงาน ก.พ. รวมถึงบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ชอบมาก ว่า “ข้าราชการมีข้อปฏิบัติขานหากแต่จะต้องบำเพ็ญตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม” ร.ร. สวนกุหลาบวิทยาลัยยังได้อัญเชิญคำกล่าวนี้มาทำเป็นโปสเตอร์ติดไว้ที่อาคารเรียน สำหรับบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) นั้น ได้มาขอโปสเตอร์ที่สำนักงาน ก.พ. ทำไว้มาติดที่สำนักงานของการบินไทยเอง เพราะต้องการเตือนสติข้าราชการที่ชอบแซงคิวการซื้อตั๋ว

สำหรับความหมายของข้าราชการที่แท้จริงนั้นคือ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ต่างพระเนตรพระกรรณ และต้องเป็นตัวอย่างทั้งดงามให้แก่คนในชาติ สำหรับกระผมแม้จะเกษียณอายุแล้วนั้น แต่ด้วยความรักที่มีต่อองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เหลือเกิน แรงบันดาลใจของกระผมจึงอยู่ตรงนี้ และยังทำหน้าที่ด้วยความรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระราชทานให้แก่พวกเรามานานถึง ๗๐ ปีแห่งรัชสมัย ทรงมีพระราชปณิธานอันชัดเจน ฝากให้ลูกหลานไทย เยาวชน ครูอาจารย์ พี่น้องประชาชนเป็นศรัทธาเป็นศรีให้แก่ชาติ บ้านเมือง ไม่คดโกง ไม่ทุจริต ไม่กล่าวคำเท็จ

อีกอย่างหนึ่งที่กระผมอยากกราบเรียนท่านด้วยข้อเท็จจริง และกระผมจะทำให้เป็นหมายเหตุสำคัญ คือพระราชจริยวัตรเรื่องความเพียร เหมือนกับพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างในเรื่องความอ่อนน้อมถ่อมพระองค์ ซึ่งมหาวิทยาลัทธิศรีนครินทรวิโรฒ เคยไปจัดสัมมนาที่จังหวัดเชียงใหม่เมื่อหลายปีก่อน ซึ่งกระผมได้รับราชการอยู่ ณ ขณะนั้น เหตุการณ์วันนั้นครุบาอาจารย์ จากภาคเหนือตอนบนมาร่วมสัมมนาเป็นจำนวนมาก สรุปสุดท้ายของการสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้วยสาเหตุที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นที่รัก ที่หวงแหน และถ้าเป็นเวลานี้ก็ต้องใช้คำว่าที่คิดถึงที่สุดของปวงชนชาวไทย วันนั้นผลสรุปคือ เป็นเพราะพระองค์ท่านทรงมีต้นแบบทั้งดงาม กล่าวคือ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือสมเด็จพระย่า

ของปวงชนชาวไทยนั่นเอง ท่านผู้มีเกียรติต้องเน้นย้ำกับเพื่อนพ้องน้องเราให้ชัดเจน โดยเฉพาะลูกหลานเยาวชนต้องมีไอเดอลเป็นแบบอย่างที่ยั่งยืนให้กับตนเอง ไม่มีไม่ได้สำหรับตัวกระผมนั่น เมื่อแรกรับราชการก็มีผลเอกเปรม ตินสูลานนท์เป็นต้นแบบในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรม ดังเช่นเรื่องเสื่อพระราชทาน ท่านผลเอก เปรม ก็ได้เล่าให้ฟังว่า

วันหนึ่งฝนตกหนักมากทำให้ตัวเปียก ในหลวงรัชกาลที่ ๙ จึงพระราชทานเสื่อมาให้ จึงเป็นที่มาของเสื่อพระราชทานใส่กันอยู่ในปัจจุบัน และเมื่อผลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีต่อ ก็ได้ใส่เสื่อพระราชทานแบบเดียวกับผลเอก เปรมใส่ เพราะท่านรู้ว่าประชาชนรักผลเอก เปรม

เมื่อครั้งคุณพ่อกระผมเป็นเอกอัครราชทูตที่ประเทศสมาพันธรัฐสวิส ซึ่งพ่อไปเกษียณที่นั่น ก็ได้ไปอยู่ที่ทำเนียบเอกอัครราชทูต ซึ่งมีลักษณะเป็นอพาร์ทเมนต์ด้านล่างเป็นตลาด ครั้งนั้นสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จพร้อมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จไปสมาพันธรัฐสวิส ทรงพักที่ทำเนียบเอกอัครราชทูต ก็ตรัสบอกทูตว่า อยู่อย่างไร ก็จัดแบบนั้น ท่านอะไรก็ท่านแบบนั้น ไม่ต้องยุ่งยาก และทรงโปรดที่จะไปเดินตลาดท้องถิ่นและทรงสอนว่าของดีมีคุณภาพไม่จำเป็นต้องราคาแพงเสมอไป ทรงประหยัด ทรงเรียบง่าย และทรงเป็นแบบอย่างแก่พระพี่นาง เพราะเมื่อภริยาท่านทูต แสดงความประสงค์จะช่วยถือกระเป๋า พระองค์ก็ทรงตรัสว่า ถือเองได้ไม่รบกวน และวันหนึ่งมีนักเรียนไทยที่ศึกษาอยู่ทวีปยุโรป เมื่อรู้ข่าวการเสด็จเยือนของทั้ง ๒ พระองค์ ก็ต่างมาเข้าเฝ้าโดยไม่ได้บอกทางกรุงเบิร์น พวกเขาเข้ามาขึ้นกันเต็มถนน เมื่อทั้ง ๒ พระองค์ เสด็จลงมา ก็แสดงความเคารพด้วยการหมอบกราบที่พื้น แต่สมเด็จพระยาทรงให้ลูกขึ้นทันที พร้อมกับตรัสว่าที่นี้บ้านเขาไม่ใช่บ้านเรา และมีพระราชดำรัสบอกทูตให้บอกเด็ก ๆ ว่าอยู่ที่ไหนต้องปฏิบัติตามวัฒนธรรมของที่นั่น นี่คือนักการเป็นเจ้าเป็นนายที่พระราชทานเป็นตัวอย่างให้แก่คนในชาติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงสรุปวันนั้นที่เชียงใหม่ว่า เหตุที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นที่รักที่หวงแหน เป็นด้วยที่พระองค์ท่านทรงมีสมเด็จพระบรมราชชนนีเป็นแบบอย่าง

หวั่นมีความสำคัญมากในการบริหารองค์กรให้เกิดความมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นไปตามครรลองครองธรรม

ท่านพูดกับเด็ก ๆ ได้เลยว่า ที่ผ่านมาทั้งหลายผู้ใหญ่ทำให้ไม่ถูกต้อง อย่าเลียนแบบ จงย้อนกลับไปศึกษาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้ทรงบำเพ็ญไว้ให้เห็น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ยังได้ทรงมีรับสั่งหลายครั้งหลายหน ให้ครูอาจารย์สอนลูกศิษย์ให้ดำเนินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร “รู้ รัก สามัคคี” เป็นราชปรัชญาที่จะทันสมัยตราบชั่วกาลนาน และเกิดมรรคเกิดผลอย่างชัดเจน ท่านโปรดกรุณาจำได้ง่าย ๆ ว่า เมื่อท่านรู้ ท่านจะเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เมื่อท่านรัก ท่านก็อยากที่จะเข้าถึงในสิ่งต่าง ๆ นั้นได้ด้วยความเต็มอกเต็มใจ และเมื่อท่านเกิดความสามัคคี องค์กรของท่านก็จะเกิดคุณธรรม เกิดการพัฒนา โดดเด่นเป็นสง่า รู้รักสามัคคี เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ผลงานทั้ง ๓ ระดับ เป็นศาสตร์พระราชากับการส่งเสริมคุณธรรม ดังนี้

๑. การบริหารราชการแผ่นดินด้วยคุณธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน เป็นเป้าหมายสำคัญยิ่งในการทำงานของข้าราชการ

๒. หลักทรงงานในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๒๓ ประการ

๓. แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) กำหนดเป้าประสงค์ให้สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม คนไทยปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนา น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติ อารงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของไทย และอยู่ร่วมกันด้วยสันติสุขในประเทศไทย ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกอย่างยั่งยืน

๔. หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วม และส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทยพระคุณเจ้าเมตตาตาสอนเด็ก ๆ ให้รู้จักเกรงอกเกรงใจ ความสุภาพเรียบร้อย ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไทย ให้ทุกศาสนาช่วยกันสอนลูกหลานให้เกิดหลักคิดที่ยั่งยืนอย่างประเทศไทย ไม่ใช่เปลี่ยนผู้นำที่ก็เปลี่ยนอะไรใหม่ มันไม่ใช่ น่าจะสื่อสารกันได้ เปลี่ยนผู้บริหารที่ก็ไม่เอาของเดิมเรามาใหม่ ก็เอาแบบใหม่ มันไม่ใช่ จริง ๆ คนเก่าอาจจะคิดว่าดีที่ท่านก็มาสาน ส่งเสริม เป็นเกียรติยศต่อท่านผู้พ้นจากตำแหน่ง อยากจะเห็นอะไรที่ยั่งยืน งดงาม ไม่ใช่ต้อง

พระราชโอรสเกี่ยวกับการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

“การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๑. ทักษะที่ถูกต้อง ๒. พื้นฐานชีวิตหรืออุปนิสัยที่มั่นคงแข็งแรง
อาทิ การสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม”

“เรียนดี ใฝ่ความรู้ดี การงานดี ชีวิตสดใส ทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติ”

เอาอกเอาใจประจบประแจงมันไม่ใช่ มันไม่ถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรม ช่วยกันติตติงบ้าง แต่ไม่ถึงขั้นทะเลาะเบาะแว้งกลายเป็นศัตรูกัน

อย่างกระผมตั้งแต่มารับหน้าที่ ตั้งแต่รู้จักมหาดไทยมา กระผมเพิ่งได้เห็นว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องง่าย และเราต้องสอนเด็ก ๆ ว่าอย่าใส่ร้ายป้ายสีคน ว่ากล่าวคนเป็นบาป

ปัจจุบันมีเรื่องโรงพยาบาลคุณธรรม โรงเรียนคุณธรรม ถ้าจะถามว่าคิดถึงกระทรวงศึกษาธิการหรือไม่ ก็ตอบว่าคิดถึงไม่ปฏิเสธเลย เพราะตอนที่อยู่ตั้งใจทำงานมาก ไปประชุมโรงเรียนคุณธรรมครบ ๕๐ จังหวัด และตัวชีวิตที่ กพร. กำหนดมี ๕ ด้าน ๗ ตัวชีวิต ผ่านหมด ทางสพฐ. ทำงานแข่งขันมาก ร่วมกับอาชีวะ ร่วมกับสกอ. ช่วงหลัง ๆ แหกจะขยายไปเป็นอุดมศึกษาคุณธรรม แต่ตอนหลังจบแล้วก็จบ แต่กระผมก็ภูมิใจและขอจดจำไว้เป็นภาพหนึ่งของชีวิตว่า โครงการโรงเรียนคุณธรรม ผมได้มีโอกาสทำหน้าที่ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ท่านด้วยความจงรักภักดี ผลคือ เด็กตั้งใจเรียนมากขึ้น ซื่อตรง เรียบร้อย ไม่เกเร มีสมาธิ

หลักคิดอำเภอกุศลธรรม เพื่อช่วยเหลือผ่อนคลายทุกข์ ความเดือดร้อน โดยมีเป้าหมาย ๒ ประการ

๑. คุณธรรมในการปฏิบัติราชการ โดยยึดหลักการทรงงานและสอดคล้องกับคุณธรรมข้าราชการและหลักธรรมาภิบาล

๒. คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยประชาชนในพื้นที่มีการประพฤติปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมตลอดจนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสังคม

พระราชโอรสเกี่ยวกับการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร คือ

“การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๑. ทักษะที่ถูกต้อง ๒. พื้นฐานชีวิตหรืออุปนิสัยที่มั่นคงแข็งแรง อาทิ การสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม”

“เรียนดี ใฝ่ความรู้ดี การงานดี ชีวิตสดใส ทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติ”

ได้มีโอกาสไปพุดที่ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ โดยใช้พระบรมราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

“...ในการนี้ ท่านจะต้องประพฤติปฏิบัติต่อบุคคลทั้งปวงด้วยความสุจริตจริงใจ ต้องรู้จักประมาณค่าของตนเองอย่างถูกต้องเที่ยงตรง คือไม่ให้สูงเกินไป จนกลายเป็นเย่อหยิ่งจองหอง ทั้งไม่ให้ต่ำเกินไป จนทำให้ถูกสบประมาทเหยียดหยาม ทางที่ถูกควรวางตัวให้พอเหมาะพอสมกับฐานะหน้าที่ พร้อมกับรักษาความสุภาพอ่อนโยนไว้ให้เห็นยวแน่นอนสม่ำเสมอ...”

ในหลวงพระราชทานพระบรมราชโอรสให้วางตัวให้พอเหมาะพอสมกับฐานะหน้าที่ พร้อมกับรักษาความสุภาพอ่อนโยนไว้ให้เห็นยวแน่นอนสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไปโดยปริยาย ไม่เห่อเหิม ไม่ลื้มตัว ไม่วางอำนาจบาตรใหญ่ ท่านกรุณาช่วยกันเสริมสร้างประเทศไทยให้กลับมั่งคั่งงาม ดังแต่ก่อนนะครับ

สุดท้าย อยากให้ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้คนรู้จักความกตัญญูรู้คุณ ให้คนรู้จักความดี ให้คนรู้จักคำว่าอย่าเห่อเหิม ให้คนรู้จักการดูแลอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตจากพ่อแม่ครูอาจารย์ ให้คนรู้จักความดีงามคืออะไร ความหลงลืมตัว ความไม่ดีงามนั้นแตกต่างโดยสิ้นเชิงอย่างไร ก็จะก่อให้เกิดสังคมที่น่าอยู่เป็นอันมากกับประเทศไทยของเรา

กระผมภูมิใจที่ได้เกิดมาในแผ่นดินนี้ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่พวกเรารัก เคารพ และหวงแหนบูชา และจะได้ปฏิบัติตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ยึดมั่นหลักคำสอนพระราชทาน “ศาสตร์พระราชฯ” ทั้งหลายทั้งปวง และเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทตราบชีวิตนี้ จะหาไม่กราบขอบพระคุณท่านผู้มีเกียรติและสวัสดิ์ศรีครับ

“ศาสตร์พระราชา กับ การส่งเสริมองค์คุณธรรม”

โดย นายอดิศักดิ์ ภาณุพงศ์ *

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
และประธานกรรมการจัดงานสัมมนาคุณธรรมแห่งชาติ

สวัสดีท่านอธิบดีกรมการศาสนา รองผู้ว่าราชการจังหวัด ภาคอีสาน และผู้นำองค์กรต่าง ๆ และผู้บริหารกระผมในนามของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และประธานจัดงานสัมมนาคุณธรรมแห่งชาติ ต้องขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ทำให้เกียรติผมมาร่วมบรรยายในวันนี้ ผมขอเรียนว่าในช่วงที่รับราชการนั้น ไม่ค่อยมีโอกาสได้สัมผัสกับศูนย์คุณธรรมฯ มากนัก แต่เมื่อได้มาทำหน้าที่ประธานผู้ทรงคุณวุฒิและได้มีส่วนร่วมในการจัดงานสัมมนาคุณธรรมแห่งชาติครั้งที่ผ่านมา และการจัดงานสัมมนาคุณธรรมระดับภูมิภาค ผมขออนุญาตเรียนด้วยความจริงใจว่า ผมมีความประทับใจในบทบาทหน้าที่ และแนวความคิดของท่านทั้งหลายที่อยู่ในส่วนราชการและองค์กรเครือข่ายของศูนย์คุณธรรม ในอดีตนั้นพอพูดถึงเรื่องคำว่าคุณธรรม ผมไม่ค่อยหวังอะไรมากนัก เพราะรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ แต่หลังจากที่ผมได้มาสัมผัสและได้ร่วมทำงานกับส่วนราชการทั้งองค์กรเครือข่ายทั้งหลายแล้วผมมีความสุข มีความใส่ใจ มีความเชื่อมั่นว่าความหวังของเรา ในเรื่องที่จะส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาตินั้นยังมีอยู่อีกมาก เรายังมีท่านทั้งหลายที่เป็นกำลังสำคัญในการที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาให้สังคมมีคุณธรรม คนไทยมีคุณธรรมมากยิ่งขึ้น

วันนี้ผมได้รับหน้าที่ให้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของท่านในเรื่องของศาสตร์พระราชากับการส่งเสริมคุณธรรม ผมขออนุญาตเรียนว่าคงไม่ได้เป็นการบรรยาย แต่จะเป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งที่ผมได้สัมผัสและเรียนรู้

นำมาเล่าให้ท่านฟัง และในขณะที่เดียวกันผมก็พร้อมจะรับฟังความคิดและข้อเสนอแนะจากท่าน เพื่อจะนำไปเป็นพื้นฐานและแนวทางปฏิบัติต่อไป เมื่อพูดถึงศาสตร์พระราชา ผมมั่นใจร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าทุก ๆ ท่านที่นั่งอยู่ที่นี่ มีความจงรักภักดีกับสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างเต็มเปี่ยม และพร้อมที่จะดำเนินการทุกอย่างในอันที่จะดำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นที่เชิดชูเป็นที่เคารพภักดีของพวกเรา เมื่อพูดถึงศาสตร์พระราชานั้น ขออนุญาตเรียนให้ท่านทราบว่า ผมวางกรอบในลักษณะที่พูดถึงเรื่องศาสตร์พระราชาก่อน และนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องของคุณธรรม ในเรื่องของศาสตร์พระราชานั้น ผมขออัญเชิญถ้อยพระวาจาในปฐมบรมพระราชโองการที่ได้พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓ เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกฯว่า “เราจะครองแผ่นดิน โดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งประชาชนชาวสยาม” ซึ่งปฐมบรมพระราชโองการนี้ นอกจากจะเป็นการสะท้อนการปกครองโดยพระมหากษัตริย์หรือหลักทศพิธราชธรรม ที่บูรพมหากษัตริย์ของสยามได้ทรงยึดถือต่อกันมา และยังคงสะท้อนให้เห็นพระราชปณิธานอันแน่วแน่ในการที่จะทรงนำประโยชน์และความสุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยย่อมนิยยะแห่งการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมให้แก่พระโพธิสัตว์นั่นเอง

พอพูดถึงคำว่าศาสตร์กษัตริย์ เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม ผมจะขออนุญาตแบ่งคำว่า “ครอง” กับคำว่า “ธรรม” คือ ธรรมะ โดยสรุปแล้วเนื้อหานั้นอาจจะ

มองแค่ว่า การครองก็คือครองทุกอย่าง ครองความรัก ความเมตตา ความรับผิดชอบ ส่วนในเรื่องของโดยธรรมนั้น ก็คือความดี ความถูกต้อง ความดีงามและประโยชน์สูง นั่นก็คือการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์สูงของชาวประชา ท่านทั้งหลายคงทราบดีว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ท่านทรงงานหนักมาก ทรงเสียสละ ทั้งเวลา พระวรกาย และทรงพระราชทาน

พระราชโอบายต่าง ๆ ในการที่จะนำมาซึ่งความสุขของประชาชนคนไทย เราจะเห็นได้จากการครองราชย์ ตลอด ๒๐ ปี มีโครงการตามพระราชดำริและอีกหลายโครงการที่สืบเนื่อง ประมาณ ๔,๐๐๐ โครงการ ซึ่งสิ่งที่คุณคิดว่ามีความน่าสนใจ ก็คือลักษณะพิเศษของแนวความคิด และทฤษฎีในการร่วมกับโครงการต่าง ๆ ประการที่หนึ่งก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ นั้น ทรงทำเรื่องยาก ให้เป็นเรื่องง่าย และประการที่สองคือ ทรงมีพระราชวิสัยทัศน์ อยู่ตลอดเวลา คือจะต้องไม่เป็นปัญหา ไม่ใช่ทุกอย่างจะต้องเป็นไปตามตำรา แต่หมายความว่าเราจะต้องรู้ว่าทำอย่างไรในสิ่งที่ถูกที่ควร เพื่อให้โครงการต่าง ๆ นั้นเกิดความสำเร็จได้

ผมนึกถึงคำ ๆ หนึ่งซึ่งได้เคยใช้มากกว่า ๓,๐๐๐ - ๔,๐๐๐ โครงการ คือคำว่า “จากนภา ผ่านภูผา สู่มหานที” ท่านลองนึกคล้อยตามว่าโครงการทั้งหลายเริ่มจากอะไร “จากนภา” คือ โครงการฝนหลวง ที่ช่วยพี่น้องเกษตรกรชาวไทย “ผ่านภูผา” คือฝนลงมาผ่านป่าไม้ เรื่องการทำฝายปลูกหญ้าแฝก การทำเขื่อน ทำอย่างไรที่จะพัฒนาดินผ่านภูผาลงมา “สู่มหานที” น้ำที่ลงมาสู่มหานทีนั้นก็คือโครงการแก้มลิง การบำบัดน้ำเสีย กังหันชัยพัฒนา เป็นต้น กล่าวโดยสรุปคือ จากมหานทีแล้วทำอย่างไร โครงการแก้ปัญหาหน้าท่วมทั้งหมดทั้งปวงนี้ หลังจากนั้นก็เข้าสู่มหานที เพราะฉะนั้นผมคิดว่าถ้อยคำนี้มีทั้งความหมายที่ครอบคลุม และเป็นคำที่ไพเราะมาก ผมได้มีโอกาสสนทนากับท่าน ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ท่านได้กรุณาเล่าให้ฟังแนวความคิดทางศาสตร์พระราชชาติสะท้อนให้เห็นการพัฒนาอย่างสมดุลมั่นคงและยั่งยืนบนพื้นฐานของประโยชน์สูง ในการตามเสด็จสมัยก่อน พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงเสด็จไปเยี่ยมเยียนพี่น้องชาวไทยในชนบทที่ห่างไกลเพื่อจะนำความสุขความความเจริญไปช่วยแก่

๖๖

รัฐบาลเล็งเห็นว่า สิ่งที่จะเข้ามาช่วยแก้ไข
ช่วงผ่านกลางแบ่งเบาปัญหาความรุนแรงนั้น
คือ คุณธรรม สิ่งที่จะแก้ไขได้นั้น ขอเพียง
คนโกงประพฤติตนตามพระราชดำริ
เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖๖

ปัญหาตลอดพระชนม์ชีพ ในการตามเสด็จครั้งแรก ๆ นั้น ก็ตามไปก็คิดว่าพระองค์ท่านทำอะไรบ้าง แต่ว่าในตอนหลังได้บอกว่าพระองค์ท่านทรงสอนข้าราชการที่ตามเสด็จว่า ประการที่หนึ่ง “ให้มองทุกอย่างที่ฉันทำ” คำว่าให้มองทุกอย่างที่ฉันทำนั้น พระองค์ท่านพระราชทานคำสอนในสถานะปฏิบัติ คือตามกันไปแล้วก็ให้มองทุกอย่างที่ฉันทำ ประการที่สองคือ “ให้จดทุกอย่างที่ฉันพูด” ถ้ามองว่าทำไมถึงเป็นเช่นนั้น เพราะว่าเวลามองแล้วทุกคนก็ได้แต่มองตามไปบ้างก็ว่าพระราชกรณียกิจนี้ดี แต่จริง ๆ แล้วพอถามขึ้นมาว่าเมื่อวันนั้นเป็นอย่างไรบ้างจำเนื้อหาไม่ได้ ท่านเคยบอกว่าให้จดทุกอย่างที่ฉันพูด ซึ่งหมายความว่าลืมเรื่องในอดีตว่าเป็นอย่างไร แล้วถ้ามันผิด ถ้ามันไม่ถูกหรือแก้ไขอย่าทำซ้ำ ประการที่สามคือ “สรุปทุกอย่างที่ฉันคิด” หมายความว่าอย่างไร หมายความว่าหลังจากที่มองพระองค์ท่านและจดทุกอย่างแล้วสรุปทุกอย่างขึ้นมา ไม่ได้หยุดแค่นั้น แต่หมายถึงให้มองไปในอนาคต เพื่อพิจารณาสรุปว่าทั้งหลายทั้งปวงที่ผ่านมา เราจะแก้ไขอย่างไรให้พี่น้องประชาชนชาวไทยมีความสุขและมีการพัฒนา

ในอดีตถึงปัจจุบัน ถ้อยคำที่พูดถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เราจะเริ่มมีคำว่า “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ซึ่งสามคำนี้ เดิมทีนั้นในภาคใต้ได้ใช้เรื่องนี้เป็นอย่างมาก ครั้งหนึ่งได้มีพระราชทานพระกรุณาอธิบายว่า คำว่าเข้าใจ หมายความว่า เมื่อเราจะต้องดูแลสถานการณ์หรือไปที่ใดที่หนึ่งที่มีปัญหา เรามีความพร้อมที่จะทำความเข้าใจในสถานการณ์นั้นหรือไม่ ซึ่งความพร้อมจะต้องผ่านการวิเคราะห์ การพิจารณาภูมิประเทศ สังคม ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมและความมีเหตุผล ซึ่งหลังจากที่เราทำความเข้าใจ แล้วก็จะ เป็นเครื่องมือที่จะนำทางไปถึง

ความคุ้มค่าในการลงมือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จ สิ่งนั้นก็คือการเข้าถึง เมื่อเราเข้าถึงแล้ว ก็จะเปรียบเสมือนเป็น ภูมิคุ้มกันต่อผู้ปฏิบัติ เพราะว่าการปฏิบัตินั้นจะต้องเผชิญ ปัญหาและอุปสรรคหลายอย่างตลอดเวลา ต้องทันต่อสังคม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก แต่ถ้าหากว่าเราได้เข้าถึงแล้ว ได้เรียนรู้รอบคอบแล้ว ข้อสำคัญการเข้าถึงจะต้องอยู่บน พื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต ขั้นที่สามจะนำไปสู่การ พัฒนา การพัฒนาก็คือ ท่านจะทรงย้ำว่า “การพัฒนา จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้ามีการทุจริต การพัฒนาที่ดีต้องมีความ สมดุล มีความมั่นคงและยั่งยืนบนพื้นฐานของประโยชน์สูงสุด ทำயที่สุดแล้วสิ่งที่ต้องการก็คือเป็นเกียรติความสุข”

ผมขออนุญาตยกตัวอย่างเรื่องของการเข้าใจ เข้าถึง และการพัฒนา ผมได้มีโอกาสรับราชการอยู่ที่ กระทรวงการต่างประเทศ และทุกครั้งที่จะไปดำรงตำแหน่ง เอกอัครราชทูตประเทศใดก็ตาม จะต้องเข้าเฝ้าเพื่อนำ พระราชสาส์นเพื่อรับราชการ โดยผมนี้เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เพราะท่านทูตทุกคนที่เข้าเฝ้าหลังจากผ่านกระบวนการ พิธีโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้แทนแล้ว ทรงมีพระราชปฏิสันถาร พระองค์ท่านจะทรงทราบในรายละเอียดของประเทศนั้น ๆ เป็นอย่างดี ยกตัวอย่าง เช่น ผมจะไปเป็นทูตที่สิงคโปร์ หลังจากรับสั่งเรื่องงานแล้ว ท่านจะตรัสว่าสิงคโปร์เป็น ประเทศเล็ก ทรัพยากรธรรมชาติแทบจะไม่มีเลย ทำไมเค้า พัฒนาประเทศได้และรับสั่งอีกว่า ไปดูแลคนไทยเพราะเรามี แรงงานไทยอยู่ ๖๐,๐๐๐ กว่าคน ท่านไม่มีข้อสงสัยในเรื่อง ที่จะไปเจริญสัมพันธไมตรี แต่หน้าที่สำคัญของทูตอีก ประการหนึ่งและอาจจะสำคัญที่สุดก็คือ การดูแลผลประโยชน์ คนไทยในต่างแดน ในตอนที่ผมไปประเทศเดนมาร์ก ท่านรับสั่งว่าพระมหากษัตริย์ของทั้งสองประเทศ มีความคุ้นเคย รักใคร่กัน อีกอย่างหนึ่งเรามีฟาร์มโคนม ไทย - เดนมาร์ก ซึ่งเป็นสิ่งที่ฉันได้รับพระราชทานความเมตตาจากกษัตริย์ ทำให้ประชาชนชาวไทยมีอาชีพเสริมในเรื่องของนม นำไป ต่อยอดสร้างความคุ้นเคยและขยายผลมากยิ่งขึ้น คราวที่ผม ไปอยู่ประเทศออสเตรเลียท่านรับสั่งว่า ออสเตรเลียเป็นประเทศ ศูนย์กลางของประเพณีวัฒนธรรมยุโรป ฉะนั้นไปเป็นผู้รู้ แล้วนำประเพณี วัฒนธรรม ศิลปะของไทยไปแสดง ให้เค้าเห็นและให้เค้ารู้ว่าประเทศไทยเรานั้นไม่ได้ยิ่งหย่อนเลย ในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน

ได้พยายามเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของไทยให้ได้มากที่สุด และที่แคนาดาท่านก็รับสั่งว่าแคนาดาเป็นประเทศที่ใช้ ๒ ภาษา คือภาษาอังกฤษควบคู่กันไปกับภาษาฝรั่งเศส ในการกล่าวสุนทรพจน์ ผมจึงได้กล่าวทั้งสองภาษาต่อเนื่องกัน เพราะว่าประเทศแคนาดามีชนชาติเชื้อสายฝรั่งเศส แล้วก็ รับสั่งต่อเรื่องพลังงานต่าง ๆ ว่าแคนาดามีพลังงานต้นแบบ เป็นพลังงานทดแทนหรือพลังงานถ่านหิน ซึ่งทดแทนเรื่อง น้ำมันให้ไปศึกษา ดูสิ่งเหล่านี้เป็นตัวอย่างที่ผมเล่าให้ฟังว่า พระองค์ท่านพยายามชี้ให้เห็นว่า ต้องเข้าใจก่อนว่าประเทศ นั้น เป็นอย่างไรแล้วศึกษาให้ดี เมื่อไปถึงต้องสร้างมิตรไมตรี กับผู้นำประเทศ เค้ามาเพื่อจะให้เข้าใจ แล้วต้องเข้าถึง เข้าถึงแล้วต้องพัฒนา นอกจากสร้างความสัมพันธ์ในระหว่าง นั้นแล้ว ก็ต้องนำสิ่งต่าง ๆ ที่เราได้เรียนรู้ ได้สัมผัสเข้าใจ เข้าถึงนั้น นำมาพัฒนาประเทศเรา

ได้มีผู้ประมวลเรื่องหลักการทรงงานเอาไว้ ทั้งหมด ๒๓ ข้อ ซึ่งในการประมวลหลักการทรงงานที่ เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ มีหลายข้อในเรื่องนี้ ซึ่งหลังจาก ที่ผมบรรยายเสร็จแล้วท่านพลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ จะบรรยายในรายละเอียดต่อไป ซึ่งทุกข้อที่ผ่านมามาผมจะ ไม่ลงรายละเอียดแต่จะมีเอกสารแจก แต่ในท้ายที่สุดแล้ว มีแฝงเรื่องคุณธรรมเรื่องจริยธรรมไว้ทุกข้อ นี่คือหลักการ ทรงงาน แต่ถ้าพูดถึงพระองค์ท่านในเรื่องที่ทรงปฏิบัติ พระราชกรณียกิจนั้น ผมคิดว่ามีหลักปฏิบัติที่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นแบบอย่างที่ดี ๑๐ ประการ ซึ่งพระองค์ท่านได้ทำมาตลอดระยะเวลาที่ทรงงาน อยากจะนำมาเป็นแนวทางให้พวกเราประพฤติตนเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นข้าราชการที่ดี เป็นนักการเมืองที่ดี เป็นครูที่ดี เป็นนักเรียนที่ดี เป็นชุมชนที่ดีของสังคมและของประเทศชาติ มีปรากฏในหนังสือหลักธรรมตามรอยพระยุคลบาท มีดังนี้

- ๑) ทำงานอย่างผู้รู้จริงและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์
 - ๒) มีความอดทนมุ่งมั่นยึดธรรมะและความถูกต้อง
 - ๓) มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเรียบง่ายและประหยัด
 - ๔) มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่เป็นหลัก
 - ๕) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเคารพความเห็นที่แตกต่าง
- ๖) มีความตั้งใจจริงและขยันหมั่นเพียร
 - ๗) มีความสุจริตและความกตัญญู

- ๘) ฟังตนเองส่งเสริมคนดีและคนเก่ง
- ๙) รักประชาชน
- ๑๐) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

ซึ่งทั้งหมดนี้ผมคิดว่าครอบคลุมในเรื่องของพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และปฐมพระบรมราชโองวาสี่ที่เป็นเป้าหมายในพระราชหฤทัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ คืออะไร คือเพื่อประโยชน์สุขของชาวประชาเท่านั้นเอง และถ้าหากทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้ แม้จะไม่ทั้งหมดผมเชื่อว่าจะเกิดความสุขความสามัคคีในประเทศเรา และจะพัฒนาไปสู่ความสำเร็จของประเทศไทยที่ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศได้หลักธรรม ๑๐ ประการนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงให้ความสำคัญไม่ใช่แต่เรื่องของคุณธรรมจริยธรรมเท่านั้น แต่ท่านทรงให้ความสำคัญในเรื่องหลักนิติธรรม ซึ่งสอดแทรกอยู่ในข้อต่าง ๆ แล้ว ผมขออนุญาตอัญเชิญพระราชดำรัสที่ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งเกี่ยวกับเรื่องของหลักนิติธรรมยกตัวอย่างในการพระราชทานเนติบัณฑิตไทยเมื่อปี ๒๕๖๖ “กฎหมายมิใช่ตัวความยุติธรรม หากเป็นแต่เพียงบทบัญญัติหรือปัจจัยที่ตราไว้เพื่อรักษาความยุติธรรม ผู้ใดก็ตามแม้ไม่รู้กฎหมาย แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติด้วยความสุจริตแล้วควรจะได้รับ ความคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเต็มที่ตรงกันข้ามคนที่รู้กฎหมาย แต่ใช้กฎหมายไปในทางทุจริตควรต้องถือว่าทุจริต” การใช้กฎหมายต้องมุ่งหมายขัดเพื่อรักษาความยุติธรรม ไม่ใช่เพื่อรักษาตัวกฎหมายเอง และการรักษาความยุติธรรมในแผ่นดินก็ไม่ได้มีแค่กฎหมาย แต่ต้องขยายไปถึงศีลธรรมจรรยา ตลอดจนเหตุและผลตามความเห็นชอบมีอีกประการหนึ่ง ซึ่งผมมีความรู้สึกที่ว่าพระองค์ท่านมีสายพระเนตรที่ยาวไกลมากท่านทรงมีพระราชกระแสรับสั่งเรื่องพระราชศาสตร์ให้แก่องคมนตรีกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์เรื่องความยุติธรรม เป็นการเตือนสติท่านไว้เสมอว่า การใช้กฎหมายนั้น ต้องมีความอะลุ้มอล่วยกัน และพระราชกระแสรับสั่งเกี่ยวกับนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ว่า “นิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ คำว่า พอสมควร เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าจะปกครองให้บ้านเมืองมีชื่อมีแปะ จะปฏิบัติตรงตามกฎหมายทั้งหมดไม่ได้เพราะกฎหมายมีไว้เพื่อมีช่องโหว่การปฏิบัติไม่ใหม่จะทำได้ตรงไปตรงมาตามตัวบท ต้องใช้การพินิจ

พิจารณาเสมอ” ผมยกพระราชดำรัส เรื่องนี้ขึ้นมาเพราะว่าอยากให้เห็นหลายที่อยู่ในระบบราชการ ท่านผู้น้ององค์กรทั้งหลายคงจะนึกออกกว่า ท่านได้ทรงมีพระเมตตาจัดการเรื่องปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา ปัญหาเกี่ยวกับชาวเขา ปัญหาการรุกรานที่จากภาคเหนือของเราในอดีตนั้นได้แปรเปลี่ยนเป็นการปลูกพืชทดแทน ถ้าหากเราจะยอมรับความจริงอย่างหนึ่งว่าบรรดาชาวเขาทั้งหลายอาศัยอยู่บนเขาแล้วต่อมาเราก็ทำการแบ่งเกณฑ์สำรวจพื้นที่ราบก็เลยกลายเป็นว่า พวกเขาเหล่านั้นต้องลำบากพอสมควรขณะเดียวกันเราก็นำโครงการทั้งหลายเพื่อพยายามช่วยเหลือและผันแปรความคิดความอ่านของเขาให้ยกเลิกปลูกพืชเสพติด ให้มาปลูกพืชทดแทน ณ ตอนนั้น ถ้าหากไม่ใช่หลักนิติศาสตร์ ปัจจุบันปัญหาเรื่องการปลูกฝิ่นก็คงจะเป็นหนามที่แทงเราอยู่ตลอดเวลา แต่ด้วยพระปรีชาสามารถของพระองค์ท่านแสดงให้เห็น และใช้เวลาจนถึงสิบปีในการที่จะพลิกความคิด พลิกความสุขของชาวเขาให้หวนกลับมาปลูกพืชทดแทนได้ จนขณะนี้ในหลาย ๆ แห่งนั้นอยู่กันอย่างสงบสุข ปลูกพืชทดแทน ไม่ว่าจะเป็นกาแฟหรือผลไม้เมืองหนาว ทำรายได้มาสู่ชุมชนทั้งอำเภอและจังหวัด โดยให้ทางจังหวัดเข้ามาเกี่ยวข้องนำหลักรัฐศาสตร์มาใช้ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ อยากจะให้เห็นว่าในการทรงงานนั้นทรงถือทั้งหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักจริยธรรม ทำอย่างไรที่จะให้สามสิ่งนี้ผสมผสานกันเข้าได้เพื่อประโยชน์สุขของชาวประชา

ในหลักการทรงงานนี้ ไม่ว่าจะทั้ง ๒๓ หรือ ๑๐ ประการ ที่กล่าวมานั้นมีหลายประเด็นตรงกับ หลักคุณธรรม ๔ ประการ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” ในเรื่องพอเพียงผมขออนุญาตกล่าวในตอนท้าย เพราะเกี่ยวข้องกับคุณธรรม โดยเฉพาะเรื่องของวินัย สุจริต จิตอาสาในพระบรมราชโองวาสี่ที่ทรงได้รับสั่งไว้ มาตลอดหลายสิบปี แสดงให้เห็นว่าในพระราชหฤทัยทรงให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ เช่นในเรื่องของวินัย ได้พระราชทานกำหนดให้กับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า วินัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งวินัยส่วนบุคคล และส่วนรวม กล่าวคือในส่วนบุคคลวินัยจะสามารถใช้ความรู้ความสามารถและประพฤติตนปฏิบัติงานได้ ถูกต้องและเป็น ประโยชน์ในส่วนรวม แต่ใน

พระบรมราชาโฆวาทหลายครั้งจะมีคำว่าส่วนรวม วินัยนี้จะทำให้หน่วยงาน สังคม ตลอดจนชนชาติบ้านเมืองมีความแข็งแกร่ง สามารถปฏิบัติการต่าง ๆ รวมกันอย่างมีเอกภาพ วินัยจึงเป็นปัจจัยหรือพลังสำคัญในการสร้างสรรค์ความเป็นปกติเรียบร้อยและความเจริญมั่นคงให้แก่ส่วนรวม นอกจากนี้มีพระบรมราชาโฆวาทที่รับสั่งให้เด็กต้องเรียนรู้ อบรมความดี ผูกมัดวินัยให้มีความพร้อมแต่เยาว์วัย จึงจะมีความสุข ความเจริญในวันนี้และวันข้างหน้า (พระบรมราชาโฆวาทเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๒) แสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ได้ทรงเล็งเห็นปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ และประชาชนมานานเพียงใด

ในเรื่องของสุจริต พระบรมราชาโฆวาทมีความว่า “ความซื่อสัตย์สุจริตนั้น ขอวิเคราะห์ศัพท์ว่า ความตรงไปตรงมาต่อสิ่งทั้งหมดน้อยใหญ่ ส่วนงานของราชการ ส่วนงานของตัวเองเป็นส่วนตัว ทั้งหมดคือ ความซื่อสัตย์สุจริต และคำว่าสุจริตนี้ ก็มาจากคำว่า การท่องเที่ยวของจิตในทางที่ดี หรือ คิดให้ดี คิดให้สุจริตทั้งฉลาดด้วย ทั้งไม่เบียดเบียนผู้อื่น หรือการงานของตัว ทั้งไม่เบียดเบียนส่วนรวมด้วย จึงจะเป็นผู้สุจริต”

พระบรมราชาโฆวาทอีกเรื่องที่ได้พระราชทานให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่องจิตอาสา ภาพที่พระองค์ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับประชาชน ภาพนี้เผยแพร่ไปทั่วโลก ผมไปมาหลายประเทศ ประชาชนของประเทศต่าง ๆ ที่ได้เห็นภาพนี้พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า ประเทศไทยโชคดีที่มีพระมหากษัตริย์อันทรงคุณประเสริฐเช่นนี้ เขาไม่เคยมีเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินประทับรถพระที่นั่ง Land Rover นั่งประทับพูดคุยในพระอิริยาบถที่เป็นกันเอง เป็นภาพที่พวกเราชาวไทยและชาวต่างชาติมีความชื่นชมพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปี ๒๕๒๓ “การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมนั้นได้ประโยชน์มากกว่าทำเฉพาะประโยชน์ส่วนตัว และบอกได้ว่าคนไหนทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวแท้ ๆ ล้วน ๆ เชื่อว่าประโยชน์นั้นจะไม่ได้เท่ากับรวบรวมของหนักมาวางบนหัว แบกเอาไว้ตลอดเวลา ซึ่งก็ไม่สบาย ก็หนัก ก็เหนื่อย แต่ถ้าผู้ใดทำเพื่อส่วนรวม ยิ่งมาก ยิ่งดี ยิ่งเบา ยิ่งคล่องแคล่วว่องไว และยิ่งมีความสุข”

อีกข้อหนึ่งเป็นพระราชดำรัสว่า “พระพุทธเจ้าก็ตรัสไว้ว่า บุคคลใดประกอบความดี คุณความดีนั้นย่อมต้องสนองตอบ ข้าพเจ้าจึงขอชักชวนแต่ละท่าน ให้พยายามบำเพ็ญความดีด้วยน้ำใจอันบริสุทธิ์ แม้บางโอกาสอาจจะต้องเสียสละบ้างก็จงมานะอย่าท้อถอย จงสมัครสมานสามัคคีร่วมใจกันให้มั่นคงด้วยดี ทั้งนี้ เพื่อความสุขสวัสดิ์ของท่าน และเพื่อความวัฒนาถาวรของประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทั้งหลาย”

ทุกท่านครับ ตลอดชั่วชีวิตที่ผ่านมาก็ได้เห็นแล้วว่าทรงงานหนักเพียงใด ที่ผมกล่าวมานั้น ก็แสดงให้เห็นว่าสิ่งต่าง ๆ ที่คิดกันมา พระองค์ท่านทำมาตลอดและทรงเป็นแบบอย่างที่ทำกันมาแล้วทั้งนั้น ท่านยอมรับความจริงกับผมว่าในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในฐานะเป็นองค์พระประมุขซึ่งโดยแท้จริงแล้วพระองค์ท่านจะใช้เวลากับความสุขในพระบรมมหาราชวังก็ได้ แต่ว่าพระมหากษัตริย์พระองค์นี้ท่านไม่ได้ประทับอยู่ในพระบรมมหาราชวังตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี ที่ท่านได้ทรงงานและเยี่ยมเยียนประชาชน ทรงมีพระราชโอบาย พระราชวินิจฉัยที่จะผลิตโครงการต่าง ๆ ขึ้นมา แต่ถึงกระนั้นก็เป็นที่น่าเสียดายว่า จนถึงวันนี้สังคมไทยเองก็มีปัญหาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอยู่มากมาย ผมเชื่อว่าท่านทั้งหลายที่อยู่ในห้องนี้ ที่ผ่านมาตลอดชีวิตก็พยายามที่จะส่งเสริมรักษาคุณธรรมไว้แต่ปัจจัยภายนอก ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศรุมเร้าส่งผลกระทบมากมาย

ศูนย์คุณธรรมและกระทรวงวัฒนธรรม ได้ร่วมกันทำงานทั้งการสำรวจสถานการณ์คุณธรรมจริยธรรมของไทยในปี ๒๕๖๑ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับงานสมัชชาคุณธรรม ๔ ภาค ผลสำรวจระดับความรุนแรงของวิถีวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ พบว่าปัญหาที่มีความรุนแรงขั้นสูงสุด ๕ อันดับแรกคือ ๑) ปัญหาเรื่องการซื่อสัตย์สุจริต การทุจริตคอร์รัปชัน ๒) ปัญหาจิตสำนึกขาดความรับผิดชอบต่อสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่า ๓) ปัญหาพฤติกรรมด้านวัตถุนิยมบริโภคนิยม ไม่มีความพอเพียง ๔) ขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกฎหมาย และ ๕) ขาดความสามัคคีเกิดความขัดแย้งในสังคม ท่านเหนื่อยไหม ลองคิดถึงว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงงานมาขนาดนี้ รัฐบาลหน่วยงานต่าง ๆ

ท่านผู้นำทั้งหลาย ชุมชนทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์ ครุ และองค์กรต่าง ๆ ก็พยายาม แต่ทำไมจนถึงทุกวันนี้ ปัญหา ๕ ข้อ ยังเป็นเรื่องใหญ่ ผมขออนุญาตเรียนในส่วนตัวของผมเองว่า สิ่งที่เป็นห่วงมาก คือความคิดของเยาวชนรุ่นใหม่ พวกเขาอาจจะไม่ได้มีโอกาสสัมผัสว่า ตลอดเวลาที่ผ่านมา ๗๐ ปี นั้น สถาบันพระมหากษัตริย์ได้ทำอะไรบ้าง แต่เขาจะคล้อยตามกระแสของโลกหรือกระแสของสังคมไป ซึ่งสิ่งที่จะแก้ไขได้คือพวกท่านทั้งหลาย พวกเราจะช่วยกันนอกจากปัญหาข้างต้นแล้ว ยังมีการสำรวจคุณธรรมที่ได้รับการส่งเสริมในสังคมไทย ได้แก่ ๑) ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในความถูกต้อง ต่อหน้าที่และบุคคลทั่วไป ๒) ความมีวินัย ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม ๓) การปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ ข้อบังคับกฎหมายของสังคม ๔) การดำรงชีวิตด้วยความพอเพียง ๕) ความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและสังคม

รัฐบาล โดยท่านนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้มุ่งหน้าแก้ไขเป้าหมายในเรื่องของการพัฒนาคุณธรรมในสังคมไทยโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งในเรื่องนี้ท่านรัฐมนตรีสุวพันธุ์ ได้กล่าวโดยสรุปเบื้องต้นแล้ว แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลเล็งเห็นว่า สิ่งที่จะเข้ามาช่วยแก้ไข ช่วยผ่อนคลายเป็นเบา ปัญหาความรุนแรงนั้นคือ คุณธรรม สิ่งที่จะแก้ไขได้นั้นขอเพียงคนไทยประพฤติตนตามพระราชดำริเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผมมีพระบรมราโชวาทที่พระราชทานรับสั่งให้กับเอกอัครราชทูตไทยที่มาจากเจ้าฟ้า สมัยก่อนจะเป็นประเพณีว่าทุกสองปี เอกอัครราชทูตจะมาเข้าเฝ้าเพื่อรับพระบรมราโชบาย พระองค์ท่านก็จะพระราชทานสิ่งต่าง ๆ ผมจำได้ว่าท่านพระราชทานหนังสือเรื่องพอเพียงกับการเข้าใจ เข้าถึงตลอดเวลา ครั้งหนึ่งท่านพบกับเอกอัครราชทูต แล้วมีเหตุการณ์หนึ่ง ว่านายแพทย์ส่วนพระองค์ก็จะถวายสัญญาณเมื่อเวลาผ่านไป ๒ ชั่วโมงกว่าแล้ว เพราะพระองค์จะมีความเกษมสำราญและมีความสุขมากกับการมีพระราชปฏิสันถารมิใช่มีแต่เรื่องสอนให้ทำงาน ผมซาบซึ้งในพระราชดำริเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เสมือนเป็นรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ตอกรองรับบ้านตัวอาคารไว้หนึ่ง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและล้มไปด้วยซ้ำ ดังนั้น ผมไม่จำเป็นต้องอธิบายอะไรเลย ทุกท่านได้เห็นแล้วก็เกิดความประทับใจ หากพูดถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผมมีเรื่องของความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งเงื่อนไขที่ทรงใช้ดำเนินงานต่าง ๆ มีอยู่ ๒ ประการ คือ ความรู้และคุณธรรม หรือยึดหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานเสริมสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบริหารคน เสริมสร้างวัฒนธรรมที่ดีขององค์กรในการอยู่ร่วมกัน มุ่งให้เห็นประโยชน์ส่วนรวม สร้างเสริมความสามัคคี ความเพียร และความซื่อสัตย์ ที่กล่าวมานี้แฝงอยู่ใน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกินพอแล้วที่จะแก้ปัญหาประเทศชาติ นั่นคือเหตุผลว่าทำไมรัฐบาลให้ความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรม ท่านเองคงจะได้ยินได้ฟังถึงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs: Sustainable Development Goals) ซึ่งสหประชาชาติได้ยอมรับทิศทางพัฒนา ๑๕ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๗๓ ครอบคลุมตลอดเวลา ๑๕ ปี ท่านลองมอง ๑๗ เป้าหมาย ที่สหประชาชาติประกาศเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๘ ไม่มีข้อใดเลยที่ไม่ใช่มาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจทั้ง ๑๗ ข้อ เพื่อประโยชน์ของประชาชนชาวไทยตลอดมา ตั้งแต่ทรงครองราชย์ ตั้งแต่ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาท ชาวไทยต้องภูมิใจในเรื่องนี้ ไม่ใช่แค่เพราะสหประชาชาตินำไปใช้ ที่จริงแล้วแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สิ่งที่ถูกกำเนิดจุดประกายขึ้นมาก็คือแนวความคิดแนวพระราชดำริ กษัตริย์ไม่รู้เหนื่อย เพราะฉะนั้นต้องอยู่ในความภูมิใจของเรา เมื่อพูดถึงพระราชกรณียกิจของสันเกล้ารัชกาลที่ ๙

ผมหมดหวังแล้วเพราะในที่สุดรัฐบาลได้ให้ความสำคัญคือการมีแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) สิ่งสำคัญมากที่ผมอยากจะพูดถึงคือพระกระแสรับสั่งของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑๐ ที่ได้พระราชทานให้กับนายกรัฐมนตรี ท่านมีพระราชกระแสรับสั่ง ๙ ข้อ ตามรอยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ดังนี้

๑. ทรงมีความห่วงใยประชาชนที่ได้ประสบอุทกภัยในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือทรงรับสั่งให้ช่วยเหลืออย่างรวดเร็วลดภาระการทำงานซ้ำซ้อนและแก้ไขอย่างยั่งยืนในแต่ละพื้นที่

๒. ทำให้ประเทศไทยและประชาชนมีความสุข การช่วยเหลือการบรรเทา การจัดระเบียบ การสร้างวินัย สร้างโอกาส ให้ทำทุกมาตรการอย่างต่อเนื่อง

๓. ทรงขอให้ช่วยกันรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามแต่โบราณกาล ในส่วนที่ดีงามมีเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้ต่างชาตินักท่องเที่ยวชื่นชม ขอให้ช่วยกันรักษาให้ได้

๔. รับสั่งภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภัยคุกคามในรูปแบบเก่า การรักษาทรัพยากร ทั้งบนแผ่นดินและแผ่นฟ้า

๕. ทรงให้มีการเร่งดูแลระบบการศึกษาให้เยาวชนไทยได้รู้จริง มีหลักคิดที่ถูกต้องเพื่อลดความขัดแย้ง

๖. ทรงขอให้ช่วยกันส่งเสริมงานจิตอาสา โดยนำแนวกระแสนี้ไปส่งเสริมและให้กระทรวงมหาดไทย จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครในการดูแลพื้นที่ ดูแลความมั่นคงและเหตุการณ์ต่าง ๆ จิตอาสาและทำกิจการสาธารณะ

๗. ทรงรับสั่งให้ดูแลประชาชน ให้ความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม ทรงขอให้ทุกอย่างเป็นไปตามขั้นตอนกฎหมายให้ประชาชนมีความเชื่อถือ เชื่อมั่น และไว้วางใจในกระบวนการยุติธรรมให้ได้

๘. ข้าราชการทุกหมู่เหล่าในส่วนราชการทหาร พลเรือน ขอให้ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ให้กับประชาชน เกิดความเคารพศรัทธาและเชื่อมั่นในการทำงาน เกิดความร่วมมือและลดผลกระทบระหว่างกันให้ได้ในการปรับใช้กฎหมาย

๙. ซึ่งเป็นข้อที่สำคัญมาก คือ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ได้ทรงย้ำว่าขอให้ช่วยกันสร้างความเข้าใจ

ขยายในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงทำไว้อย่างมากมาย ให้ยึดหลักเป็นแนวทางในการแบ่งปันต่อไป เพราะทั้งสองพระองค์ท่านได้มองเห็นแนวทางมาอย่างยาวนาน ปฏิบัติพระราชกรณียกิจออกเยี่ยมเยียนช่วยเหลือประชาชน ในส่วนที่ห่างไกลขอให้ทุกคนอย่าลืม

สิ่งที่ผมได้นำเรียนทั้งหมดอย่างรวบรัดคงจะทำให้ท่านเห็นภาพว่า ศาสตร์พระราชานั้นมีส่วนส่งเสริมในด้านคุณธรรมอย่างไร เพราะฉะนั้นทุกท่านที่อยู่ที่นี่ เพื่อเป็นการรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ อันหาที่สุดมิได้ และแสดงออกถึงความจงรักภักดี สิ่งที่พสกนิกรชาวไทยทั้งชาติควรจะทำก็คือ ปลุกจิตสำนึกรวมใจเป็นหนึ่งเดียวร่วมสืบสานพระราชปณิธานเพราะการตามรอยพระยุคลบาท นอกจากชี้ให้เห็นศรัทธาอันแรงกล้า และยังเป็นการแสดงออกพลังแห่งความจงรักภักดีอย่างแท้จริง ผมขออนุญาตจบการบรรยายในวันนี้ด้วยภาพพิจารณาอย่างละเอียดจะเห็นพระเสโท เหนือที่ท่านทรงงานอย่างหนัก และประโยคที่ว่า “พระเสโท น้ำพระทัย เพื่อความสุขของปวงประชาและความมั่นคงของแผ่นดิน” ขอขอบคุณครับ

“ศาสตร์พระราชา กับ ส่งเสริมองค์การคุณธรรม”

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ *

กราบนมัสการพระเดชพระคุณ สวัสดิ์ตอนเช้าทุกท่าน ครับ วันนี้เป็นวันมงคลเมื่อเข้าไปทำบุญมา วันนี้เอาบุญมาฝาก อนุโมทนาบุญด้วยกันนะครับ วันนี้วันพระ แรม ๔ ค่ำ เดือน ๔ รุ่งขึ้นเดือน ๔ ปีนี้มี ๒ แบบ อากาศมันเลยแปลกไป แปลกมา ยินดีกับทุก ๆ ท่านที่ได้มาเยี่ยมพิษณุโลก ตอนแรกผมคิดว่ามีแค่พิษณุโลก มารู้เมื่อเช้าว่ามีหลายจังหวัดครับ ก็ถือว่ามาเยี่ยมเมืองพอกีแล้วกัน พระนครสวรรค์ องค์ดำ มากกราบขอขบารมีพระพุทธชินราช ซึ่งที่นี่เป็นศูนย์กลางของภาคเหนือ ตอนล่างอีกมติดีหนึ่ง น่าเที่ยว น่าыл และก็น่าอยู่ด้วย ก็ใช้เวลาแคบ ๆ ที่เขากำหนดไว้เล่าเรื่องสั้นฟังสักหน่อย

อยากจะบอกกับพวกเราว่าเราคนไทย นั่งอยู่ที่นี้คนไทยทุกคน ผมเป็นคนไทยครับพูดได้สุดเสียง ประเทศไทยเกิดมาอย่างไร ผมเป็นคนไทยร้อยเปอร์เซ็นต์ ผมใช้คำว่าที่นี้ประเทศไทยไม่มีพ่อบุญรามไม่มีประเทศไทย ใครเถียงหาคนเถียง ผมหาคนเถียงลุกขึ้นยืนเลยครับยังหาใครเถียงไม่ได้สักคน ไม่มีพ่อบุญบางกลางหาว จะมีไหม ประเทศไทยไปคิดดี ๆ นั้นหมายความว่า เมืองนี้สร้างด้วยหยาดเหงื่อของพระราชา พ่อบุญบางกลางหาว พ่อบุญศรีอินทราทิตย์เป็นพระราชาใหม่ครับ เป็น ไข่เลย ประวัติศาสตร์จะเป็นมาอย่างไรก็ช่าง มาจับต้นชนปลายได้ก็ต่อเมื่อมีพ่อบุญบางกลางหาว และมีปฐมบรมกษัตริย์จึงมีสุโขทัย ประเทศไทยเริ่มต้นจากตรงไหนจากสุโขทัย ตอนก่อนที่จะเป็นประเทศไทย มันจะเป็นนั้นนี่นั่นก็อาศัยเขาอยู่เท่านั้นแหละ

ก็ต้องขอทำความเข้าใจจะได้เข้าใจตรงกันว่า บ้านเราทำไมต้องใช้คำว่า ศาสตร์พระราชา นี้ไงสถาบันพระมหากษัตริย์ประเทศไทย บ้านนี้เมืองนี้ต้องมีกษัตริย์ สถาบันพระมหากษัตริย์ในประเทศไทยเริ่มต้นตั้งแต่พ่อบุญบางกลางหาว ปฐมบรมราชวงศ์ พระองค์เจ้าสีหobod สันตติวงศ์ต่อมาเรื่อย ๆ จน ณ วินาทีนี้ ราชวงศ์จักรี รัชกาลที่ ๑๐ มีคำบอกว่าประเทศไทยไม่เคยร้างพระเจ้าแผ่นดิน

ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่สุโขทัย อยุธยา ลพบุรี จนกระทั่งถึง วนาที่นี้แล้วก็รัตนโกสินทร์ เพื่อนมองน้องพี่คนไทยทั้งหลาย กว่าคนไทยจะรวมกันเป็นหนึ่งเดียว ในรัชกาลที่ ๔ เราจะต้องเซ็นสนธิสัญญาเบาริ่ง กงสุลใหญ่แห่งอังกฤษประจำอยู่ที่ฮ่องกงมาทำสัญญาบังคับให้คนไทยต้องเสียสภาพนอกอาณาเขตธุรกิจ ฝรั่งเศสนั้นเขาเรียกยุคล่าอาณานิคม บ้านอื่นเมืองอื่นตกเป็นของเขาหมด พม่า ลาว เขมร ญวน รัชกาลที่ ๔ ต้องกล้ากลืนทุกสิ่งทุกอย่างยอมทุกอย่าง ถึงรัชกาลที่ ๕ ต้องยอมเงินเนื้อตัวเองยอมเสียอวัยวะเพื่อรักษาชีวิตส่งพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ไปศึกษาว่าต่างชาติเขาทำอย่างไรกัน เขาเจริญอย่างไร เราถึงถูกดูถูกว่าบ้านป่าเมืองเถื่อน ต้องหมอบคลาน ต้องเข้าเฝ้า ต้องมีทาส ต้องมีโน่นมีนี่ ทาสก็เล็ก ไม่ต้องมาคลานเฝ้า แต่ต้องมีจิตวิญญาณ รักบ้านรักเมืองด้วยจิตใจ ไม่ได้รักที่ปาก กิจกรรมเสร็จประพาสต้นให้ไปดูให้กำลังใจประชาชน ไม่เช่นนั้นต่างชาติเข้ามาแทรกหมดทุกอย่าง บริหารราชการแผ่นดิน นอกจากมีโรงเรียนแล้วก็ยังมีกระทรวง ทบวง กรม ที่เรามีอยู่กันทุกวันนี้ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น มาจากพระองค์ท่านทั้งนั้นเลย ท่านก็มีวิธีการของท่านในการที่จะทำให้ประชาชนขนรอดปลอดภัยจากเงื้อมมือของต่างชาติ รัชกาลที่ ๔ พระราชกรณียกิจอยู่ในหัวใจคนไทยทั้งชาติ ทรงเปล่งเสียงพระปฐมบรมราชโองการออกมาเป็นภาษาไทยชัดเจน “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวสยาม” ยังจำได้มั๊ย

ผมเชื่อว่าทุกคนที่นั่งอยู่นี้หลอมใจเป็นหนึ่งในเดียวทุกคนอยู่แล้ว ผมก็เกิดในรัชกาลที่ ๙ คนทั้งโลกเรารักไข่มัย นี่คือนี่สิ่งที่อยากจะทำให้พวกเราเห็นว่าคนไทยโชคดีมากที่ได้เกิดในใต้พระบรมโพธิสมภาร นี่คือนักชัตริย์นักปราชญ์ มหาราชแห่งแผ่นดิน ซึ่งนักปรัชญา นักคิดทฤษฎีต่าง ๆ จากโบราณพยายามหามหากษัตริย์อย่างนี้ โดยเฉพาะเพลโตซึ่งเป็นปรมาจารย์ด้านรัฐศาสตร์ได้บ่งบอกว่าผู้ปกครองที่ยิ่งใหญ่ที่สุดต้องเป็นกษัตริย์องค์นี้เกิดที่ประเทศไทย

นี่คือสิ่งที่อยากบอกกับพวกเราว่า แทบจะไม่ต้องอธิบายเพราะพระองค์สอนให้จำ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น ว่าจะครองแผ่นดินโดยธรรม ที่เรามาใช้กันว่าจะมีคุณธรรม ดูดู และดู คนไทยพร้อมหรือยังที่จะเดินตามรอยเท้าพ่อ รักจึงพ่อ รักทุกวัน รักจริงหรือไม่ ตรงนี้ต่างหากมันถึงมีหลายคนที่เป็นพ่อเป็นแม่ สอนลูกทุกวัน ลูกมันไม่เชื่อไม่ฟังว่าพ่อคิดอะไร แม่คิดอะไรอยู่ เหมือนพ่อของแผ่นดิน โง่สอนลูกทุกวัน สอนด้วยคำ สอนให้จำ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น ตอนนี้เสด็จสู่สวรรคาลัย แล้วฟังเสียงพวกเราคุยกัน มองพวกเราทำกิจกรรมร่วมกัน ดูดี ๆ จน ณ วินาทีนี้รัชกาลที่ ๑๐ ท่านก็มีพระราชปณิธานแน่วแน่ว่าจะสืบสาน รักษา และต่อยอดพระราชปณิธานของพระราชบิดา ศาสตร์แห่งพระราชภูมิพลหลายขั้นตอนเยอะแยะมากมายที่ยึดใช้ปฏิบัติกันอยู่ ศาสตร์แห่งนี้ที่พระองค์ท่านสอนและทำให้ดู คือความมั่นคงของชาติทั้งนั้น ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมพยายามจะผลักดัน คุณธรรมนำสังคมไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ไข่เลยถูกหมด เพราะคนไทยมีคุณธรรมในหัวใจมาแต่เนิ่นแล้ว ตั้งแต่ก่อตั้งประเทศไทยแล้ว นั่นคือคุณธรรมในหัวใจที่ทำให้เขาเกรงไปหมด กลัวไปหมดว่าคนไทยมีใจบริสุทธิ์ใจ นั่นคือสิ่งที่เราจะเห็นว่าหลอมกันมาจนกระทั่งเห็นภาพชัดเจนตอนรัชกาลที่ ๙ นี่คือนี่ความมั่นคงของชาติ มีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นเล็กน้อยใหญ่โตเจ้าถึงหมดรู้หมด ไม่มีอะไรไม่สำคัญเลย สำหรับพระองค์ท่านสำคัญทุกเรื่อง เพราะทุกพระราชกรณียกิจคือทุกข์ของแผ่นดิน พระองค์ท่านมีพระราชบัญญัติ ผมชอบนั่งดูจอทีวีทุก ๆ วันที่ ๔ ธันวาคม แล้วก็จดบันทึกไว้ว่า ข้าบาทแห่งแผ่นดินจะทำได้สักนิดสักหน่อยใหม่เพื่อสนองพระราชปณิธานของพระองค์ท่านสักนิดก็ยังดี เพราะพวกเราคือใต้ฝ่าละอองธุรีพระบาทผองเล็ก ๆ ทำให้พ่อเราไม่ได้หรือ นิดเดียวไม่ต้องเยอะ คนละนิดช่วยพ่อหน่อย นี่คือนี่สิ่งที่อยากบอกพวกเราว่า พระมหากษัตริย์คือความมั่นคงของชาติเป็นความชัดเจน

ทำไมคนไทยต้องเสียใจ แผ่นดินนี้ ๗๐ ปี เคยเห็นหยุดสักวันมั๊ย พ่อบ่นสักคำมั๊ย ท้อ เหนื่อย พอแล้ว ไม่มีบ่น

เพราะทุกวันนี้คือสิ่งที่คนไทยเห็นภาพเหล่านี้ตลอด ความมั่นคงของชาติอยู่ตรงนี้ เหตุการณ์ ๑๔ ตุลา เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เห็นมั๊ยท่านออกมา นี่คือนี่สิ่งที่เราคนไทยทราบซึ่งในคำสอนของพ่อ ศาสตร์พระราชายะยะมากคน ๆ เดียว ทำไม่ถึงมีศาสตร์ยะยะขนาดนี้ มีศาสตร์ทุกเรื่อง ฉะนั้นคนไทยที่เชื่อว่าเป็นระบบเทวสิทธิ์ ผมเชื่อด้วยจิตวิญญาณว่าพระองค์ท่านไม่ใช่คนธรรมดา เป็นเทพที่เหนือเทพ เพราะคน ๆ เดียวจะรู้อะไรได้มากปานนี้ รู้ทะลุทะลวง รู้แบบรู้แจ้งเห็นจริง ไม่ได้รู้แบบสัมผัสเล็ก ๆ เพราะฉะนั้นศาสตร์พระราชานั้น จึงเป็นศาสตร์ที่ใคร่ควรหลักการทรงงาน ถ้าใครอ่านละเอียด ๆ จะเห็นชัดเจน โดยเฉพาะคำว่าระเบิดจากข้างใน ถ้าไม่ทำด้วยใจไม่สำเร็จทุกอย่าง ต้องมีใจมาเป็นที่ตั้ง

คนไทยมีศาสนาในหัวใจทุกคน อย่าใช้ศาสนาไปแบบ สาธุ สาธุ สาธุ เอาไว้ในหัวใจแล้วก็เอาออกมานอกหัวใจได้ด้วย เอาออกมาทำให้เป็นรูปธรรมสัมผัสได้ ท่านสอนให้ระเบิดจากข้างใน ฟังดี ๆ มันต้องใจทำ รักลูกต้องรักด้วยหัวใจ แม่ผมชื่อยายมา จบ ป.๔ พ่อผมชื่อตาจวน ตาจวนก็ ป.๔ สองคนก็ ป.๘ เข้าไปละ ก็สอนฉันมาอย่างเนี้ยทำอะไรต้องใส่ใจ ใส่ใจทุกเรื่อง ถ้าไม่ใส่ใจมันไม่เสร็จลูก เมื่อใส่ใจทำก็ทำให้มันสุดหัวใจ ผลออกมามันจะสาแก่ใจ เมื่อสาแก่ใจเราจะสมใจที่ได้ทำ สุดท้ายมันจะสุขใจที่ได้ทำ เนี่ยง่าย ๆ ยายมาสอนมาแบบนี้คนบ้านนอกเขาไม่มีอะไรมาสอนมาหลอก มีแต่ความบริสุทธิ์ ผมก็จำจากยายมา มาเจอศาสตร์พระราชาก็ระเบิดจากข้างในนี้ใจ ยายมาต้องทำด้วยใจก่อน เอาใจทำ รักใคร่ก็รักให้สุดหัวใจ ไม่รักเขาสุดหัวใจ จะได้เขามาเป็นแฟนได้อย่างไร มันต้องอย่างนั้นอย่างนี้ คือสิ่งที่ต้องทำ อย่าไปติดตำราใช้ตำราเพื่อหาความรู้ แต่อย่าใช้ตำรามานำเป็นกรงขังตัวเอง ตำราเอาไว้เป็นกรอบเดิน กฎ กติกาต่าง ๆ เอาไว้เป็นกรอบเดินแต่อย่าเป็นกรงขังตัวเองแล้วออกไม่ได้ เอามาเป็นกรอบเดิน ผมก็ทำงานมาตลอดชีวิต กฎหมายผมก็รู้แต่ไม่มีทางขังแน่ นกมันยังไม่อยากอยู่ในกรง มันก็อยากอิสระ ไม่อยากเอากรงมาขังตัวเอง มีกรอบในการเดินได้ทุกสิ่งทุกอย่าง อย่างขาดทุนคือกำไรเนี่ย นั่นมันก็ต้องให้เกิดมาเพื่อให้ท่านบอกขาดทุนยิ่งกำไร ยิ่งขาดทุนยิ่งกำไรยิ่งให้ ยิ่งได้ภาษาต่างดาวเขาเรียกว่าบูมเมอแรง ขว้างแรงมันก็กลับเร็ว ผมยกตัวอย่าง ความรัก บูมเมอแรงแห่งรัก รักให้สุดหัวใจรักมันก็กลับมาแรง รักประชาชนสุดหัวใจ ประชาชนก็รักมาสุดแรง นั่นใจพระองค์ท่านทำให้เห็นแล้วนั่นใจ นั่นเป็นสิ่งที่มีเสน่ห์มาก ๆ สำหรับคนไทยที่ได้อยู่ใต้ร่มพระโพธิสมภารของพระองค์ท่าน ทุกสิ่งทุกอย่างท่านสอนแม้กระทั่งความเป็นอยู่

เศรษฐกิจพอเพียง ชีวิตความเป็นอยู่ ความซื่อสัตย์สุจริตต่าง ๆ นานาเหล่านี้ ท่านสอน สอน สอน และสอน แล้วก็ทำ

“ศาสตร์ของพระราชฯ คือ ตำราชีวิต
กตัญญูอื่น ๆ อยู่ตรงหน้าทั้งหมด
สอนให้ทำ ทำให้ดูและอภัยให้คนอื่น
คนทั้งโลกจะรู้จัก คนไทยรักในหลวง
รักพระเจ้าแผ่นดินทั้งนั้น”

เพราะฉะนั้นศาสตร์ของพระราชฯมากมาย ผมยกตัวอย่างในกรอบแคบ ๆ ศาสนธรรมไม่ต้องห่วงทำทุกวัน นันทนาการดนตรีอย่างนี้ ศาสตร์ทุกศาสตร์มีเมฆมาเป็นเม็ดฝนได้ ฝนเทียมมีประเทศไทยในโลกนี้ ฝรั่งชาติไหนในโลกนี้ ทำฝนเทียมได้บ้าง นี่คือนี่ที่เราคิด ท่านคิด ผมเห็นฝรั่งต่างชาติ มาศึกษาบ้านเราเยอะเรื่องฝนเทียม นั่นคือสิ่งที่เกิดขึ้น กับบ้านเราเมืองเราเพราะศาสตร์ของพระองค์ท่านเยอะ พระบรมราชาบาทหลวงต่าง ๆ สัมผัสได้ กินได้ ทุกเรื่องคิดจน เนิยจนแล้ว ทดลองจนได้เรื่องแล้วจึงจะบอกว่าเป็นอย่างนี้ นี่เป็นแบบนี้เอาไปทำ สำเร็จแล้วถึงเอามาบอกทุกเรื่อง บ้านของพระองค์ท่านใครไปเยี่ยมบ้าง ตั้งแต่สวนจิตรลดา แม่กระทั่งซ่งหัวมัน ที่บ้านอะไรก็มีไปหมดมีทั้งเครื่องทดลอง และดูบ้านที่อยู่หลังเล็ก ๆ มหาเศรษฐีอันดับ ๑ ของประเทศไทย หุรหามากมาย นี่คือนี่ที่คนไทยรู้หรือไม่ว่า ศาสตร์แห่งพระราชฯ เป็นศาสตร์ที่สืดยอดทุกศาสตร์ ศึกษาเท่าไรก็ไม่จบ สารพัด Doctor ทั้งหลายเอาไปทำเถอะ วิทยานิพนธ์มีเป็นร้อย ๆ เล่ม เยอะไปหมด เหมือนพระพุทธรูปองค์สอนมา ๔๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นตรี ใครจะไปศึกษาบ้างศึกษาไม่หมด ปุณฺณธรรมดาสสมัยใหม่ ทุกวันนี้ไม่มีทางศึกษาหมด เหมือนพระราชฯของคณีนี่ เราก็ศึกษา ไม่หมดชัดเจนยังค่อย ๆ ตามตี ๆ เพราะท่านอยู่กับความจริง อยู่กับเวลา งานที่ทรงทำไม่ใช่หุรหุรฯ ทุกข์อยู่ที่ไหนที่ทำงาน อยู่ทีนั้น นี่คือนี่ต้นแบบคนทำงานให้กับแผ่นดินหุรหุรฯ

วันก่อนผมไปที่พระราชวังพระที่นั่งอัมพรสถาน ไปประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องรัชกาลที่ ๑๐ ราชเลขานุการบอกว่า พระราชปณิธานของพระองค์ท่าน ท่านบอกว่าศาสตร์ของ พระราชาของพระองค์ท่าน ในรัชกาลที่ ๑๐ ก็ยังใช้ เข้าใจ เข้าถึงพระราชฯและเศรษฐกิจพอเพียง เพราะพระองค์ท่าน มีพระราชปณิธานแน่วแน่ว่าจะสืบสาน รักษา และต่อยอด พระราชปณิธานของเสด็จพ่อ ท่านถามว่าศาสตร์พระราชฯ คืออะไร ถามแล้วถามอีกจนกระทั่งราชเลขานุการของพระองค์

ก็อธิบายว่าศาสตร์พระราชฯในความหมายของพระองค์ท่าน ก็คือเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และก็เศรษฐกิจพอเพียงนั่นคือ พระองค์ก็เดินตามพ่อ นี่แหละคือสิ่งที่คนไทยต้องเข้าใจว่า ถ้าเราไม่รู้เราจะเข้าใจได้อย่างไรเราต้องรู้ว่าเราเป็นคนไทย บ้านเมืองนี้เป็นประเทศไทยมันเป็นมาอย่างไร เรารู้จักประเทศไทย เมื่อเข้าใจแล้วทำไมต้องรัก มันต้องรักเสียก่อนมันจึงจะเข้าถึง ถ้าไม่รักจะเข้าถึงเขาได้อย่างไร เข้าถึงนี่ต้องเข้าถึงการพัฒนา บ้านเมือง ไม่สามัคคีมันจะพัฒนาได้อย่างไร สามัคคีเป็น บ่อเกิดแห่งความเจริญสิ่งต่าง ๆ นานา เหล่านี้เป็นภาพรวม ของคุณธรรมทั้งนั้นเลย นี่ใจปกครองโดยธรรม ธรรมาภิบาล ประโยชน์สุขเพื่อมหาชน พระองค์ท่านสอนมาอย่างนี้ ทุกศาสนามีธรรมะหมด ธรรมะในศาสนาทุกศาสนามีหลัก ธรรมของตัวเองในธรรมะตัวนี้มันมีทั้งความดี ความงาม ความจริง ความถูกต้อง ทั้ง ๔ ความเหล่านี้มาหล่อหลอม เป็นคุณธรรม อะไรที่มันจริงอยู่เนี่ยมันปฏิเสธความจริงไม่ได้ มนุษย์เกิดมา ตั้งอยู่แล้วดับไป มนุษย์เกิดมากับเสียงร่ำไห้ เสียใจที่ได้เกิดมาเป็นคน มีใครเกิดมาแล้วหัวเราะ อุแว้ว ร้องจะเป็นจะตายทั้งวัน ต้องแสดงความดีใจกับคนที่เกิด แล้วตายเลยมันเท่มากเลยเพราะมันไม่ต้องมาทุกข์ ไข้วพวก เราหุรหุรฯ ทุกข์ทุกวันเนี่ยกว่าจะตายก็ทุกข์อีกนานเนี่ย มานั่งอยู่เนี่ย แล้วก็ไม่มีเหลือสักคน คนพูดนี้ด้วย เพราะฉะนั้น ต่าง ๆ นานาเหล่านี้ มันเป็นความจริง เพราะฉะนั้น ความงาม ความจริง ความดี ความถูกต้อง มันเป็นสัจธรรม

คุณธรรมทั้งความงาม ความจริง ความดี ความถูกต้อง มันต้องอยู่ที่ใจ คุณธรรมไม่ได้ทำด้วยปาก คุณธรรมมันต้องทำด้วยจิตวิญญาณ มันจะสำเร็จที่ใจ นิ่งวิปัสสนา ถ้าใจมันวอกแวกมันไม่มีทางเลย เพราะฉะนั้นคนต้องนิ่ง นิ่งที่ ใจ ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ที่ใจเรานี้แหละ มีทั้งคุณธรรม จริยธรรม จริยธรรมเป็นความประพฤติที่เห็นได้จากข้างนอก คุณธรรม อยู่ข้างใน บางทีบ้านนอกสอนมาว่า ปากปราศรัย น้ำใจเชือดคอ ถ้าเป็นอย่างนี้ไม่ไหว หวานลิ้น กินตาย นี่คือนี่สัจธรรมในชีวิต มันต้องอยู่ที่ใจ จริงใจต่อกัน หลักกฤษฎีธรรมในการทำงานต่าง ๆ ลองไปทำมันดี ตรวจสอบได้ โปร่งใส คิด พูด ทำ ทุกกิจ ต้องจำ ทุกคำต้องคิด หลายคนนั่งอยู่เนี่ยมาจากสภาวัฒนธรรม ก็ดี หรือจากศูนย์คุณธรรมในจังหวัดต่าง ๆ มันต้องมีจิตอาสา อาสาเข้ามามีวิญญาณเสียสละ วิญญาณแห่งการให้ รัก และชอบในงานที่ทำ พฤติกรรมต่าง ๆ ย่ำให้เสื่อมเสียความเป็น มนุษย์เพราะความเป็นมนุษย์ควรมีศักดิ์ศรีกันทั้งนั้นแหละ

เจตนารมณ์ของกระทรวง ที่ท่านพูดเมื่อสักครู่ ตอนเปิดพิธีการ ต้องการเห็นบ้านนี้เมืองนี้กลับมาสู่มิติเดิม ๆ

คนไทยมีความเอื้อเฟื้อกัน เกื้อกูลกัน สังคมชนบทคุยกัน
แก๊งหนึ่งหม้อกินกันทั้งบ้าน ทั้งหมู่บ้าน สมัยนี้มันเริ่มเปลี่ยน
ไปหมด เราใช้อิเล็กทรอนิกส์อย่างไร สังคมจิ้ม จิ้ม จิ้ม จิ้ม
มันคือสังคมออนไลน์ ผมก็มองเพื่อนผมว่าเมื่อก่อนอยู่บ้านนอก
ผมต้องตะโกน “ไปหรือยัง ๆ” ทุกวันนี้ฮัลโหล เหมือนไป
ทำงานงานหนึ่งผู้ว่าออกไปชนบท เห็นเขาไถนา มันจอดรถ
ดับเครื่อง เราก็นึกว่ามันจะคุยกับเรา เราก็จอดจะคุยกับมัน
มันควักโทรศัพท์ขึ้นมาฮัลโหล มันไม่ได้จะคุยกับผู้ว่า มันจะ
คุยโทรศัพท์เพราะมันติดเครื่องแล้วมันจะไม่ได้ยิน โอ้โฮ เหมาก
เพราะสังคมมันเปลี่ยนเจตนาธรรม บ้านเราคือเรากลับคืน
สู่สังคมคุณธรรม ถ้าเราเข้าใจตรงนี้แล้วเราเปลี่ยนบริบทกัน
ใหม่ดีไหม ทำทุกสิ่งทุกอย่างให้มันด้วยใจ ได้ใจด้วย ได้งาน
ได้กิจกรรมด้วย มีแต่สิ่งที่ดี ไม่อาฆาตพยาบาทต่อกันดีไหม
เราสอนลูกสอนหลานดีหมด สังคมทุกวันนี้ต้องใช้คำว่า สังคม
ผู้ใหญ่รังแกเด็ก รักลูกเหลือเกิน วันนี้ทำดีให้ลูกดูยัง ผมสอน
ลูกศิษย์ผมว่า จำไว้นะลูก วันนี้ถ้าลูกเปลี่ยนนั่นหมายความว่า
เราเสียเปรียบ ถ้าเธอได้เปรียบใครมาหรืออะไรสักอย่าง
มีคนเสียเปรียบ เธออยากเสียเปรียบมั๊ย ไม่ชอบครับ ไม่อยาก
เสียเปรียบ แล้วเธอไปเอาเปรียบเขาทำไม เห็นมั๊ยคนเรา
ชอบเอาเปรียบแต่ไม่ชอบเสียเปรียบไป เอาเปรียบเขาทำไม
ศาสตร์พระราชายกให้ไปคิดเองนี่คือสิ่งที่ต้องคิดฟังดี ๆ
ว่าทั้งหมดทั้งมวลเหล่านี้ เราอยู่กับชาวบ้าน เราอยู่กับ
ประชาชน ก็เป็นสิ่งที่ประชาชนเขาคาดหวังไว้ว่าเรานี่แหละ
เป็นต้นแบบให้ลูกหลานเดินตามได้อย่างสนิทใจ

สิ่งที่ต้องคิด ต้องทำความดีของเราในฐานะที่เป็น
คนของแผ่นดินจิตอาสาที่มาทำงานตรงนี้เวลามีจำกัด
มี ๒๔ ชั่วโมงเท่ากัน เพราะฉะนั้นลงมือทำ อย่าคอยเวลา
ไม่คอยใคร ทำงานด้วยจิตอาสา ทั้งตลอดปีตลอดชาติ
ทำได้ทุกวันไม่ต้องคอยใคร

ธรรมาภิบาลของรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงสอน สอน สอน
พวกเรามาหลายครั้งหลายคราวที่พวกเรานำมาใช้กัน
เพราะฉะนั้นคนที่มีความคุณธรรมวันนี้ ผมถอดหัวใจเจียนให้ผู้มี
คุณธรรม คือผู้ที่มีความคุ้นชินกับความประพฤติที่ดี ๆ ความจริง
ความดี ความงาม และความถูกต้อง ทั้งภายในและภายนอก
จนเป็นนิสัยที่ไม่อาจลบเลือนได้ นั่นคือความจริงในชีวิตของคน
ใหญ่โตมาจากไหนไม่รู้ครับ ถ้าไม่มีคุณธรรมก็มีแต่เจง
กับเจง ล้มหมด นั่นคือสังขารแห่งชีวิต นี่ใจวิถีชีวิตที่พ่อสอน
มาทำให้เห็นมุมเมอแรงแห่งรัก พ่อหว่านไปทั่วโลก แรงเท่าไร
คนก็รักพ่อ

ศาสตร์ของพระราชาสอนให้คิด สอนให้ทำ สอนให้
ดำรงตัวเองด้วย อยู่กับคนอื่นด้วย อยู่กับสังคมด้วย อยู่กับโลกด้วย

และพัฒนาโลก พัฒนาบ้าน พัฒนาเมืองด้วย เห็นภาพนี้แล้ว
รู้สึกยังไง หยาดเหงื่อพ่อทั้งนั้นเลย ทั้งบ้านนี้เมืองนี้แผ่นดินนี้
พ่อหยดเหงื่อไปแต่ละหยด พิษณุโลกนี่เสด็จ ๑๓ ครั้ง เหงื่อพ่อ
ทาทั้งแผ่นดิน พ่อเหงื่อหยดถึงเพียงนี้ เก็บสาระของพ่อที่สอน
เอาไปประพฤติปฏิบัติทุกคน เมื่อไรพระองค์ท่านอยู่สวรรค์
พระองค์จะยิ้ม พุทธรักษาเป็นศาสดาแห่งโลกุตระ โลกแห่ง
จิตวิญญาณได้เพราะตรัสรู้ได้โดยพระองค์เอง คือทางสายกลาง
รัชกาลที่ ๙ คือศาสดาแห่งโลกียธรรมคือมนุษยโลกที่เดินดิน
นี่แหละ เพียงแต่พระองค์ท่านตรัสรู้โดยทางสายกลาง พอเพียง
พอประมาณ มีเหตุ มีผล และมีภูมิคุ้มกัน นี่คือนี่ที่ต้องคิด
ต้องทำเพราะพระองค์สอนให้จำ ทำให้ดูและอยู่ให้เห็น
เราคนไทยเห็นอยู่ว่านี่คือสุดยอดแห่งคุณธรรม ตามเถอะ
ครับเดินตามพระองค์ท่านและทำให้ได้ แค่นี้ได้ฝ่าละอองธุลี
พระบาทเล็ก ๆ พอแล้ว

ผมใช้คำว่าศาสตร์ของพระราชาคือตำราชีวิต
ทฤษฎีอื่น ๆ อยู่ตรงนี้ทั้งหมด สอนให้จำ ทำให้ดู และอยู่ให้เห็น
คนทั้งโลกจะรู้จัก คนไทยรักในหลวง รักพระเจ้าแผ่นดินทั้งนั้น
ทุกครั้งท่านจะทำความดีก็คือทำดี ได้ทำความดีให้กับแผ่นดิน
ทำบุญให้คนอื่น ทำบุญให้กับพระราช ทำบุญให้กับแผ่นดิน
และทำบุญให้กับตัวเองด้วย มันสุดยอดอยู่แล้วครับ ได้สนอง
งานของพระราช เป็นคนไทยอย่าเสียที่ที่ได้เกิดเป็นคนไทย
อย่าเสียที่ที่ได้เกิดได้พระบรมโพธิสมภาร หลายคนอย่าเสียใจ
ที่ได้แต่งเครื่องแบบราชการ อย่าเสียที่ที่ได้สนองงานพระราช
ชีวิตมันจำกัดด้วยเวลา

เมื่อครั้งที่ผมมารับราชการ ยายมาสอนผม ย้ำเตือน
เสมอว่า เกรงกิเลสตัณหา มันพาไป

แม่บอกว่าแม่เป็นคนจนคนบ้านนอก	เคยข้าชอกตอกเช่นเหมือนเป็นไพร่
เจ้าได้ดีภายหลังอย่าลืมใคร	อย่าหลงไหลมันเมาเพราะเราจน
อย่าหยิ่งถือถือตัวว่ามีเกียรติ	คนจะเหยียดหยันได้ไม่เป็นผล
อย่าแบ่งชั้นให้ต่างระหว่างชน	จงตีตนรับใช้ไซ้เป็นพาล
อย่าร้ออันโกงกินสินบนเล่า	เงินของชาติอย่าเอามาแจกจ่าย
อย่าโกงให้เสนียดมันเสียดกบาล	รีบกลับไปบ้านเรา มีข้าวกิน

ยายสอนมาอย่างนี้ นี่คือนี่ที่เล็ก ๆ สำหรับเด็กบ้านนอก
คนหนึ่ง ได้รับคำสอนจากพ่อและแม่มาแบบนี้เป็นคนบ้านนอก
ก็นำมาถ่ายทอดให้ฟัง

เวลามันแคบเลยเวลาเขามา ๒-๓ นาทีแล้วก็ฝาก
ไว้นะครับให้พวกเราทำกิจกรรมก็แล้ว ยินดีมาก ๆ ที่ได้มา
เผยแพร่ความรู้ให้กับแผ่นดินคนละจุดเล็ก ๆ ถ้ามันมีแสงสว่าง
เดียวมันก็เต็มบ้านเต็มเมืองไปเอง ขอขอบคุณครับ...

การส่งเสริมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา ตามหลักการระเบิดจากข้างใน

โดย พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ *

ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บท

ส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๖๔)

“ในการดำเนินชีวิตของเราต้องข่มใจ ไม่กระทำ
สิ่งใด ๆ ที่รู้สึกด้วยใจจริงว่าชั่ว ว่าเลื่อม ต้องฝืนต้องค้ำ
ความคิดและประเพณีทุกอย่างที่รู้สึกว่าขัดกับธรรมะ
เราต้องกล้า และบากบั่นที่จะกระทำการที่ เราทราบ
เป็นความดี เป็นความถูกต้อง และเป็นธรรม” พระบรมราโชวาท
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

จากพระบรมราโชวาท เราต้องพยายามข่มใจให้รู้
ว่าอะไรคือสิ่งดี ไม่ดี สิ่งใดถูกต้องเป็นธรรม ในสังคมหาก
มองสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ ถือว่าสังคมนั้นกำลังมีปัญหา สังคมต้อง
ร่วมกันมอง ทุกชุมชนองค์กรต้องแสวงหาความดีร่วมกัน
ความดีต้องก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ต้องมีการประเมินความดี
ความไม่ดีได้ด้วยตนเอง การทำอะไรแล้วพร้อมบอกให้คนอื่น
รับรู้นี่คือสิ่งดี หากสิ่งใดที่อยากปกปิดนั้นคือสิ่งไม่ดี ถือเป็น
หลักพื้นฐานอย่างง่าย ความดี ความถูกต้อง และความ
เป็นธรรมคือหลัก พื้นฐานการครองตน ๑) ความดี คือ การกระทำ
ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ๒) ความถูกต้อง ประกอบด้วย
กฎหมาย วินัย จริยธรรม ศีลธรรมของศาสนา วัฒนธรรม
ของสังคม และ ๓) ความเป็นธรรม คือการมองความจำเป็น
และความเป็นอยู่ของคนในสังคม เราต้องรู้ว่าความดี
ความถูกต้อง ความเป็นธรรมคืออะไร ต้องพูดคุยกัน
ความกตัญญูรู้คุณเป็นเรื่องดี แต่ในพื้นฐานของความดี ต้องมีกตเวที
ในสิ่งที่ถูกต้อง คุณธรรม คือ ความดีในจิตใจของคน จริยธรรม
คือ คำแนะนำ ตักเตือน วินัย คือการบังคับให้ทำความดี

การเรียนรู้ในเรื่องกฎ กติกา ความถูกต้องเป็นเรื่อง
ที่ต้องเรียนรู้ เช่นปัญหาการทำแท้ง พบว่าบางสังคมทำได้
บางสังคมทำไม่ได้ สังคมต้องตกลงกันว่าสิ่งใดทำได้และทำไม่ได้
ส่วนความเป็นธรรมต้องมองความจำเป็นและความเป็นอยู่ของ
คนในสังคมเป็นตัวตั้ง เมื่อมีการแบ่งปัน คนที่มีศักยภาพสูง
ในสังคมต้องช่วยเหลือคนตัวเล็กหรือคนด้อยโอกาสในสังคม

หลักการพึ่งพากันและกันคือสิ่งสำคัญในสังคม การพึ่งพา
กันต้องมีความดี มีหลักธรรม มีความเมตตา กรุณา มุทิตา
อุเบกขา ต้องมีการเอื้อเพื่อแบ่งปันกันในสังคมเป็นจิตอาสา
ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หากไม่มีพื้นฐานความดี เราก็จะเอาแต่
ตัวเองทำให้สังคมอยู่ไม่ได้

❖ การควบคุมความประพฤติของคนในสังคม

“...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดี และคนไม่ดี ไม่มีใคร
ที่จะให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความ
ปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่
อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีปกครองบ้านเมืองและควบคุม
คนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”

พระบรมราโชวาทในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือ
แห่งชาติค่ายลูกเสือวชิราวุธ จังหวัดชลบุรี ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๒

“ระเบิดจากข้างใน”
เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกำหนด
“ปัญหาที่อยากแก้
ความดีที่อยากทำ” ร่วมกัน
ไม่ใช้การสั่งการ

ในสังคมมีคนดี ไม่ดี ต้องส่งเสริมให้คนดีควบคุม
คนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ หลักคิดนี้ถือเป็นหลักในการควบคุม

ความประพฤติของคนในสังคม สิ่งที่เราทำอยู่นี้คือการส่งเสริมคุณธรรม การควบคุมความประพฤติคนในสังคม มีหลักการสำคัญคือ

๑) กฎ เป็นกฎเกณฑ์ หรือคำแนะนำที่เป็นเงื่อนไขให้คนในสังคมนั้นประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้การทำการกิจกรรมร่วมกันเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น กฎถือเป็นข้อกำหนดที่เราใช้ร่วมกัน

๒) กติกา ข้อกำหนดในธรรมชาติที่มีอำนาจกำหนดขึ้นตามสภาวะของสังคม เพื่อใช้ “บังคับ” ให้คนในสังคมนั้นประพฤติปฏิบัติอันจะนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม กติกาถือเป็นข้อกำหนดที่ทำให้คนปฏิบัติตาม

๓) มารยาท ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม เพื่อให้เกิด ความดี ความถูกต้อง และความเจริญรุ่งเรืองเกษมสุขขึ้นในสังคม มารยาทจึงเป็นเรื่องของคุณธรรม เป็นจริยธรรมที่สังคมร่วมกันกำหนดขึ้นว่าสิ่งใดดีไม่ดี

❖ ความหมายของคุณธรรม

คุณธรรม คือ ความดีที่มีอยู่ในใจที่ทำให้เกิดผลดีต่อผู้อื่น เป็นการทำความดีที่อยู่ในจิตใจของเรา โดยคนดีมีคุณธรรมต้องซื่อสัตย์สุจริต คิดดี ทำดี คิดตรง พูดตรง ทำตรง ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่บิดพลิ้วในคำพูดและการกระทำ รวมถึงต้องมีเมตตาช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากที่สำคัญต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ไม่คดโกง ไม่ข่มเหงผู้ที่ย่อมกว่าหรือผู้หนึ่ง ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง และไม่ทำทุจริต มุ่งเน้นการทำความดีด้วยตนเอง คนดีต้องเป็นคนคิดดี ทำดี พูดดี คิดตรง พูดตรง ต้องรักษาคำพูด เมื่อสัญญาแล้วต้องทำไม่เบียดเบียน

❖ ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติทางกายและวาจาที่แสดงออกถึงธรรมะที่มีอยู่ในใจ ถือเป็นความประพฤติการพูดที่ดีต้องมีหลักมโนกรรม วชิกรรม กายกรรม ต้องควบคุมด้วยหลักธรรม สรุปคือคุณธรรมคือความคิด จริยธรรมคือการกระทำและคำพูด

❖ การใช้วินัย บังคับให้คนทำดี

“...ท่านทั้งหลาย ซึ่งมีความรู้ ความคิด สติปัญญาสามารถที่จะสร้างประโยชน์ต่าง ๆ ได้พร้อมมูลอยู่นี้ ถ้าขาดวินัย ก็อาจปล่อยตัว ปล่อยใจ ให้เป็นไปตามความสะดวกสบาย ทำให้สูญเสียประโยชน์ที่พึงได้ไปเปล่า ๆ เท่ากับได้เบียดเบียนทำลายตนเองและทำลายผู้อื่น ให้เสียหายด้วยอย่างน่าตำหนิที่สุด เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องใช้

วินัยบังคับ คือบังคับให้ทำความดี ความเจริญให้แก่ตน และเผื่อแผ่ความคิดความเจริญนั้นแก่ผู้อื่นพร้อมกันไปด้วย...”

พระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๐

เราต้องใช้วินัยในการบังคับให้คนทำความดี วินัยคือความรับผิดชอบ คุณธรรม ๔ ประการ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา มาจากศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ประมวลพระบรมราชาโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ว่ามีหลักคุณธรรมใดที่พระองค์ท่านมีพระราชดำรัสบ่อยที่สุด ซึ่งพบว่ามีความพอเพียง ความซื่อตรง ซึ่งก็คือความสุจริต วินัย ซึ่งก็เป็นเรื่องเดียวกันกับความรับผิดชอบ และความเอื้อเฟื้อแบ่งปัน นั่นก็คือจิตอาสา พระองค์ท่านปลุกฝังให้คนไทยมีคุณธรรม

❖ พันธกิจของผู้นำองค์กร

ต้องเป็นผู้ปลุกฝังความดี ความถูกต้อง เป็นธรรม เป็นแบบอย่างสร้างคุณดีให้องค์กร ยกตัวอย่างเรื่องผู้มีพระคุณของโรงเรียนนำเด็กมาฝากเข้าเรียนโดยผ่านผู้อำนวยการ โดยหลักแล้วไม่สามารถทำได้เพราะทำให้โควตาของเด็กที่สอบได้เสียไป ตรงนี้เป็นเรื่องที่ต้องคิด ยึดหลักความถูกต้อง ความเป็นธรรมในสังคม เราต้องมีสิ่งที่ให้คนในสังคมยึดถือเป็นเครื่องมือในการประกอบชีวิต

❖ คุณธรรมกับความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

“ถึงสูงศักดิ์อัครฐานสักปานไหน
ถึงวิไลเลิศฟ้าสง่าศรี
ถึงเก่งกาจฉลาดกล้าปัญญาดี
ถ้าไม่มีคุณธรรม ก็ต่ำคน”

พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๕

คุณธรรม จริยธรรม เป็นสภาพความดีงามของบุคคลในสังคม ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคมและผู้อื่น เป็นสิ่งที่เกิดจากเนื้อในตนซึ่งสร้างสมมาตั้งแต่เยาว์วัยจนเกิดพลังความดีได้ด้วยการกล่อมเกลாதองสังคมและแบบอย่างที่ดีเกิดจากคำสอนของคนที่ได้รับ ความเชื่อถือหรือยกย่องเป็นศาสดา สิ่งแวดล้อมอาจทำให้เบี่ยงเบน จึงต้องหาวิธีควบคุมกิเลส/ความต้องการ คุณธรรมคือสิ่งที่มีอยู่ในตัวเรา โดยชุมชน สังคมต้องช่วยกันกล่อมเกล่าให้คนเป็นคนดี และต้องช่วยดึงคนไม่ดีให้ขึ้นมา ด้วยหลักคุณธรรม ๔ ประการ และต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้คนดีเสียความดีของตน คุณธรรมสามารถควบคุมจิตใจตนเองได้ โดยไม่ต้องมีผู้ใดตักเตือน ส่วนจริยธรรมสามารถควบคุมได้แต่พฤติกรรม

โดยมีการแนะนำ/ตักเตือน

การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ หมายถึง การที่มนุษย์รู้จักใช้สติปัญญารักษาคุณธรรม (ความดี) ต่าง ๆ ไว้ในการดำเนินชีวิต นั่นคือการเป็นคนเต็มคนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีและมีคุณค่าอย่างแท้จริงของมนุษยชาติ บุคคลควรมีสปิริตธรรม ๗ อันเป็นธรรมะของคนดีหรือคนที่แท้ ทั้งนี้หลักสัปปริสธรรม ๗ (สัตบุรุษ) โดยสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต) ประกอบด้วย

- ๑) อัมมัญญา คือ รู้จักเหตุ
- ๒) อัตถัญญา คือ รู้จักผล
- ๓) อัตตัญญา คือ รู้จักตน
- ๔) มัตตัญญา คือ รู้ประมาณ รู้จักพอดี (พอเพียง)
- ๕) กาลัญญา คือ รู้กาล รู้เวลาอันเหมาะสม (กาลเทศะ)

๖) ปริสัญญญา คือ รู้ชุมชน รู้จักถิ่น มีระเบียบวัฒนธรรมประเพณี

๗) ปุคคลัญญา คือ รู้บุคคล รู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคล

ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้กำหนดเป้าหมายอนาคตประเทศไทย ปี ๒๕๗๔ ให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบเป็นพลเมืองที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นพลเมืองไทยพลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก หลักการสร้างความเป็นมนุษย์คือการสร้างความเชื่อ สร้างค่านิยม สิ่งที่ยึดถือยึดมั่นอย่างยั่งยืนในการปฏิบัติที่นำมาซึ่งพฤติกรรม หลักการสร้างคุณธรรม คือ ใช้คำสอนของผู้นำ/ผู้ก่อตั้งสังคม ใช้หลักคำสอนของศาสนา (ศาสนา) วิจัยทางวิชาการหา “ค่านิยม” กระบวนการมีส่วนร่วม “ค่านิยมร่วม” เมื่อทุกคนเชื่อก็จะนำมาปฏิบัติใช้และที่สำคัญสังคมเรามีหลักธรรมดีมาก เช่น พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ สังคหวัตถุ ๔ และทศพิธราชธรรม เป็นต้น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หากทุกคนทำชีวิตอย่างพอเพียงจะหยุดความไม่มี เป็นวิธีป้องกันการทุจริต เป็นการหยุดความโลภของตนเองได้ เราต้องควบคุมตนเอง สิ่งที่จะหยุดความโลภได้คือความพอเพียง ยึดความประหยัด แนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ๕ ประการ มีดังนี้คือ

- ๑) ยึดความประหยัด ดัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต
- ๒) ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต
- ๓) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกัน

ในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง

๔) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

๕) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

❖ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

๑) จัดทำบัญชีครัวเรือน/ค่าใช้จ่าย เพื่อให้สามารถรู้ข้อมูลของตนเอง ให้รู้ว่าสิ่งใดคือสิ่งจำเป็น/ไม่จำเป็น

๒) ประเมินความจำเป็นของค่าใช้จ่าย รู้ว่าอะไรควรซื้อจำเป็น อะไรสิ้นเปลือง เป็นอบายมุข

๓) เพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่าย ปลูกทุกอย่างที่กิน

๔) ปรับพฤติกรรมจนเป็นลักษณะนิสัย

❖ การส่งเสริมคุณธรรมในสังคม

คนในสังคมต้องช่วยกันคิดให้สังคม ร่วมกันกำหนดค่านิยมเพื่อให้เราปฏิบัติดี สังคมไทยในอดีตเรามีค่านิยมเดิมแบบ top down ทว่าในแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมฉบับนี้ มุ่งเน้นใช้หลักการมีส่วนร่วม “ระเบิดจากข้างใน” เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกำหนด “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ” ร่วมกัน ไม่ใช่การสั่งการ ตัวอย่างจังหวัดพิจิตรที่แก้ปัญหาคุณแม่ไวไฟเพื่อแก้ปัญหาท้องในวันรุ่ง เป็นการร่วมแก้ปัญหาจากการระเบิดจากข้างใน ให้คิดหาสิ่งดีที่หน่วยงาน/ชุมชนต้องการแก้ไข มีการกำหนดปฏิญญาคุณธรรมร่วมกัน และตัวอย่างอบต.คุณธรรมที่ร่วมกำหนดว่าพนักงานควรมาทำงานก่อน ๘ นาฬิกา เพื่อให้สามารถบริการประชาชนได้ตรงเวลา ทั้งนี้ผู้นำ/ผู้บังคับบัญชาต้องเป็นแบบอย่างที่ดี แนะนำมาทำงานก่อนลูกน้อง เปลี่ยนการสอนจาก Top Down มาเป็น “มีส่วนร่วม” กล่าวโดยสรุปแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับนี้ ได้มุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นการระเบิดจากภายในที่ไม่ใช่ระบบสั่งการ ฉะนั้นผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหาร และข้าราชการต้องให้คำแนะนำในเรื่องคุณธรรมเพื่อสร้างให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ โดยมีเป้าตัวชี้วัดให้ข้าราชการ ๑ ล้านคน เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ เพื่อเป็นตัวอย่างให้ประชาชนและตั้งปณิธานต่อตนเองว่าจะทำทุกอย่างเพื่อสังคม ประเทศชาติ ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นการสร้างสังคมคุณธรรม เป็นการสร้างเมล็ดพันธุ์ความดีในสังคมด้วยการเรียนรู้ที่มีสติ และควบคุมความประพฤติไม่ให้ไปทำความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ให้มีความรักให้แก่ลูก แก่ครอบครัว มนุษย์สามารถเรียนรู้ที่จะแบ่งปันความรักให้แก่คนอื่น ๆ ด้วยความเห็นใจเมตตาเอื้ออาทรได้ ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

“นโยบายและแนวทางการส่งเสริมองค์กร ชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรมตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)”

โดย นายกฤษฎพงษ์ ศรี •
ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

เรียน ท่านพลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติระดับจังหวัด ท่านวัฒนธรรมจังหวัด ท่านหัวหน้าส่วนราชการ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน

ขอเรียนว่าสิ่งที่นำเสนอในวันนี้ อยู่ภายใต้มติของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องได้หารือร่วมกัน การทำงานของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการช่วยคิดช่วยออกแบบในการขับเคลื่อนสังคมไทย ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนฉบับแรกที่กระทรวงวัฒนธรรม ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติภาคภูมิภาค แผนดังกล่าวจะทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างมีทิศทาง ท่านทั้งหลายคงได้รับทราบสิ่งที่ท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้นำเสนอไปเมื่อสักครู่ ถึงเป้าหมายการขับเคลื่อนแผนว่าเราต้องการให้เกิดอะไรบ้างในสังคม ซึ่งกระผมเชื่อว่า ท่านทั้งหลายที่อยู่ในที่นี้คงเข้าใจ

และเห็นพ้องต้องกัน เพราะผมเชื่อว่าท่านทั้งหลายที่มาในห้องประชุมแห่งนี้มาด้วยใจอย่างแท้จริง มาด้วยเห็นความสำคัญของการขับเคลื่อน ผมคิดว่าหัวใจของท่านทั้งหลายซึ่งระเบิดออกไปแล้ว สู่เพื่อน พี่น้อง สังคม ทำให้สังคมขณะนี้ทุกที่ทุกแห่ง พูดถึงเรื่องคุณธรรม ต้องเรียนว่า จากผลงานของพวกเราจากผลงานของท่านทุกคนที่อยู่ ณ ที่นี้ และอีกหลาย ๆ ท่าน ที่อยู่ที่ชุมชน องค์กร อำเภอ ที่ไม่ได้มีโอกาสมาร่วม ณ ที่แห่งนี้ แต่ผมเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้เป็นการมาให้กำลังใจ มาชื่นชม มายกย่อง คิดว่าการเติมพลังสองวันนี้จะเป็นการเติมพลังอย่างมีทิศทาง ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะฉะนั้นในการจัดที่ภาคกลาง ก็จะเป็นนิมิตหมายอันดีว่า ณ ที่เรามาร่วมงาน “ประชารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทย สู่สังคมคุณธรรม ‘พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา’ และสมัชชาคุณธรรมภาคกลาง” ทั้งสองวัน เราจะได้อะไรอีกมากมาย สิ่งที่ผมจะเรียนก็คือ ได้หัวใจ ได้พลังในทิศทางเดียวกัน

อยากเรียนว่านโยบายในการส่งเสริมองค์กร ชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรมตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติที่กำหนดไว้นั้น เราจะเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต สังคมไทยเราเป็นสังคมที่มีความรักใคร่ ประองตอง สমানฉันท์ มีน้ำใจไมตรี มีการรู้จักแบ่งปัน อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ภาพเหล่านี้เป็นภาพที่ในขณะนี้ผมเชื่อว่าท่านที่อยู่ในองค์กรคุณธรรม ชุมชนคุณธรรม มีความสุขไม่ต้องแสวงหาเหมือนหลายชุมชน หลายองค์กรที่ขาดหายไป เป็นองค์กร ชุมชนที่ไม่มีความรัก ไม่มีความสมัครสมานสามัคคี มีแต่สิ่งที่ติดลบของสังคม มีแต่เรื่องการทะเลาะเบาะแว้ง

* บรรยายพิเศษ ณ จังหวัดราชบุรี วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ร้องเรียน หรือถ้าในสังคมชุมชนก็อาจจะมีเรื่องเกี่ยวกับ ลักขโมยยาเสพติด ทะเลาะวิวาทกัน แข่งขัน แข่งชิงผลประโยชน์ส่วนรวม นั่นคือสิ่งที่เรียกว่าในอดีตไม่เคยมีแบบนี้ แต่เกิดขึ้นและเห็นได้ชัดในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมา สังคมไทยมีภาพที่หลายคนเป็นห่วงว่า ถ้าสังคมเป็นแบบนี้ ตลอดไป สังคมเราคงล่มสลาย

ผมเชื่อว่าสิ่งที่กระผมยกมาเป็นเพียงเบื้องต้นเท่านั้น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดีงาม คุณธรรม ความดี ความงาม ดังที่ปรากฏในสังคมไทยในอดีตพวกเราภาคภูมิใจ ทุกคนภาคภูมิใจ ผมเอง ท่านทั้งหลายเกิดมาในยุคนี้ สมัยนี้ ก็มีความสุข บ้านเรือนไม่ต้องมีรั้ว อยู่ร่วมกัน แบ่งปันกัน อาศัยซึ่งกันและกัน ทำกับข้าวก็แบ่งกัน มีเรื่องเกี่ยวกับการให้ ความรู้สึกมีแต่รอยยิ้ม คนไทยมีน้ำใจ มีจิตอาสา ซึ่งเป็นสิ่งที่ต่างชาติมีความเข้าใจและรู้สึกต่อคนไทย ที่เรบอกว่าย เมืองไทยเป็นสยามเมืองยิ้ม ถ้ามว่าประเทศอื่นยิ้มหรือไม่ เขาก็ยิ้ม แต่คนไทยยิ้มจากใจ ยิ้มจากความสุภาพที่หวังจะมอบให้แก่ผู้ที่มาเยือน ผู้ที่พบเห็น เรามีความเป็นญาติ ความสุขเหล่านี้เป็นความสุขที่สังคมบรรพบุรุษได้ให้ไว้

ประเทศไทยเราอยู่ได้ด้วยสิ่งเหล่านี้ เรียกได้ว่าเป็นสังคมคุณธรรมที่ยึดมั่นในคุณธรรม หรือศาสนา เป็นราก เป็นแก่นหลักของคนไทย และดำรงตนในวิถีวัฒนธรรมที่ดีงาม รักษาและสืบทอดกัน นี่คือนั่นที่เป็นในอดีต และสิ่งที่สำคัญยิ่งคือ ยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งทรงเป็นประมุขของบ้านเมือง

เพราะฉะนั้น สิ่งที่กระผมพูดมา เป็นส่วนหนึ่งที่อยากกระตุ้นเตือนว่า ความสุขเหล่านี้ที่ท่านทั้งหลายได้สัมผัส ได้ช่วยกันสืบทอด รักษา และดำรงไว้ เป็นสิ่งที่เราภาคภูมิใจและอยากให้เกิดขึ้นทั่วทุกชุมชน และการจะเกิดขึ้นได้นั้นก็ต้องเกิดจากตัวคนทุกคนก่อน เราได้พูดไปแล้วว่า ถ้าคนทุกคนมีคุณธรรมตามลักษณะนี้ คือ คนหนึ่งคนมีคุณธรรม มีศาสนานับถือศาสนาที่ท่านเคารพไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ก็ภาคภูมิใจ และนำแก่นธรรมของศาสนาปฏิบัติอย่างแท้จริง

แต่อย่างไรก็ตาม ขณะนี้เรามีการขับเคลื่อนเรื่ององค์กรคุณธรรม ชุมชนคุณธรรม อำเภอคุณธรรม จังหวัดคุณธรรม หลายหน่วยงานช่วยกันมีตัวเลขกว่า ๑๓,๐๐๐ องค์กร ชุมชนมีการขับเคลื่อนอย่างมีเป้าหมาย คือทำให้คนมีคุณธรรม คนไทยมีความสุข แต่การที่เราขับเคลื่อนไป

อย่างหลากหลาย มีหน่วยงานหลายภาคส่วนได้มาร่วมกันทำ ก็อาจจะเกิดความสับสนขึ้นมาได้ เพราะฉะนั้น หากจะทำให้ไม่สับสน ก็ต้องมาพูดคุยกัน คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ได้ประชุมและมอบภารกิจนี้ให้คณะกรรมการคัดเลือกองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรมที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นประธาน ก็ได้กำหนดแนวมาตรฐานหรือพื้นฐานของการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนคุณธรรม องค์กรคุณธรรม จังหวัดคุณธรรม อำเภอคุณธรรม เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ เรียกว่าเป็นพื้นฐาน ถ้าเราไม่มีพื้นฐานหรือการกำหนดที่ชัดเจนก็จะมี ความสับสนเกิดขึ้น ไม่ใช่สับสนเฉพาะพวกเราที่ทำงาน เรื่องคุณธรรม พี่น้องประชาชนก็จะยิ่งสับสน คนที่มีความตั้งใจที่จะเข้าร่วมการขับเคลื่อนก็จะรู้สึกสับสนว่าที่พูดเรื่องคุณธรรมนี้เป็นอย่างไร การขับเคลื่อนเรื่องคุณธรรมทิศทางเป็นอย่างไร และใครจะให้คำปรึกษาได้บ้าง

วันนี้ผมได้พยายามอธิบายกรอบแนวคิดและมาตรฐานหรือพื้นฐานว่าคุณธรรมแต่ละมิติไม่ว่าจะเป็น องค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรม ซึ่งก็คือตัวชี้วัดที่เราพูดกัน สิ่งที่เราคาดหวังคือ ชุมชนที่มีอยู่ในขณะนี้ส่วนใหญ่ ถ้าเราพูดถึงระดับก็จะมีระดับส่งเสริมคุณธรรม ระดับคุณธรรม ระดับคุณธรรมต้นแบบ ผมเชื่อว่าท่านที่นั่งอยู่ในที่นี้นั้น อยู่ในระดับขั้นสูงของการประเมิน หลายชุมชนเป็นชุมชนต้นแบบ องค์กรต้นแบบ เช่น โรงพยาบาลหลายโรงพยาบาล สถานีตำรวจหลายสถานี โรงเรียน สถานประกอบการ อำเภอต้นแบบ จังหวัดต้นแบบ เช่น จังหวัดราชบุรี และจังหวัดอื่น ๆ เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นต้นแบบ แต่ทำอย่างไรที่จะทำให้ผู้ที่อยู่ข้างนอกที่สนใจเป็นองค์กรคุณธรรม เป็นชุมชนคุณธรรมมาร่วมขับเคลื่อนด้วย ถ้ามีคำถามเราจะตอบอย่างไร เราจะมีขั้นตอนอย่างไร เพราะฉะนั้นในวันนี้ก็มีการกำหนดตัวชี้วัดหรือมาตรฐานกลางในการขับเคลื่อนให้กับท่านทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง ได้ตอบสังคมและพูดไปในเสียงเดียวกัน และจะเกิดพลัง ๑ คน ๒ คน ๓ คน ระดับวัย ระดับพื้นที่ ระดับห้วงเวลา เมื่อมีพลังก็จะมีพลังมหาศาล ขับเคลื่อนสังคม ขับเคลื่อนชุมชนที่ยังไม่มีทิศทางไปอย่างมีทิศทางร่วมเดินทางไปกับเรา

ท่านทั้งหลาย เราอยู่ในสังคมหรือบริบทคนที่มีความคุณธรรม เราจะรู้สึกภาคภูมิใจ หลายคนผมได้มีโอกาสชวนไปให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ คนที่อยู่องค์กรนั้น

๖๖

ประเทศไทยของเราจะไม่แบ่งเป็นภาคนิยม แต่เราจะเป็นผู้หนึ่งใจความเป็นคนไทย

เหมือนกัน รัก สามัคคีกัน
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

๖๗

พระเถระชั้นผู้ใหญ่ทุกรูปในสังคม ที่ได้ลุกขึ้นมาทำงานในสังคม ผมคิดว่านี่คือพลังที่สำคัญของ “บวร” ที่เราพูดถึงคนมีคุณธรรม ครอบครัวมีคุณธรรม ชุมชนคุณธรรม องค์กรหน่วยงานมีคุณธรรม สังคมมีคุณธรรม คือเป้าหมายของแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติที่เขียนไว้ สำหรับปี ๒๕๖๐ ที่ผ่านมามีท่านจะเห็นภาพแห่งความสำเร็จมากมายก็ต้องชื่นชมพวกเราทุกคน ชื่นชมทุกภาคส่วน ตอนนี้เรามีองค์กร หน่วยงาน ชุมชน ๑๙,๐๕๕ แห่ง ที่ขับเคลื่อนและเป็นทั้งระดับส่งเสริม และระดับเข้าร่วมกระบวนการ

เมื่อสองสัปดาห์ก่อน ผมได้มีโอกาสไปที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผมได้ให้กำลังใจชุมชนคุณธรรมบ้านผาป้อง ซึ่งเป็นชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขับเคลื่อนด้วยพลัง “บวร” ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ซึ่งที่ผมอยากนำเรียนให้ทุกท่านเกิดความภาคภูมิใจเพราะว่าท่านนายกรัชมมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ไปเยี่ยมชุมชนแห่งนี้เพื่อไปขับเคลื่อนให้พ้นจากภาวะ ความยากจน โดยการไปให้กำลังใจ ชุมชนคุณธรรม ทั้งนี้ชุมชนผาป้องได้ใช้มิติทางวัฒนธรรมในการบ่มเพาะให้คนเป็นคนดี มีจริยธรรม พร้อมกันนั้นได้พัฒนาต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยบูรณาการความร่วมมือกับภาคประชารัฐและทุกภาคส่วน ผลานความเข้มแข็งจาก “บวร” ได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตทั้งด้านค่านิยม พฤติกรรม และการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนา ชาวบ้านที่นี้จึงอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล มีความพอเพียง มีวินัย สุจริต และจิตสำนึกสาธารณะอย่างเต็มเปี่ยม วันนี้ชุมชนบ้านผาป้อง มีความสุขสงบปราศจากความรุนแรงใด ๆ มีครอบครัวที่เข้มแข็ง พี่พาทนเองได้ จึงได้รับการคัดเลือกเป็นชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ชุมชนบ้านผาป้อง โดยมีวัดผาป้องใต้ วัดผาป้องเหนือเป็นศูนย์รวมจิตใจ นอกจากนี้ ชาวบ้านยังได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

หรืออยู่ชุมชน และเขาขับเคลื่อนองค์กรหรือชุมชนของเขาให้เป็นชุมชนหรือองค์กรคุณธรรม คนที่ให้คำปรึกษาที่มีความสุข นี่คือนี่คือสิ่งที่อยากเห็นภาพการเดินทางอย่างเป็นเครือข่ายและมีทิศทาง

นโยบายของรัฐบาล ซึ่งท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายสุวัจน์ ต้นสุวรรณนะ ได้พูดถึงนโยบายของรัฐบาล เรื่องของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี สิ่งเหล่านี้เป็นเป้าหมายที่ได้บอกได้ย้ำว่ารัฐบาลของนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ให้ความสำคัญยิ่งกับความเป็มนมนุษย์หรือความเป็มนคนที่สมบูรณ์ เพราะฉะนั้น ในขณะนี้ที่เราพูดกันก็คือ เรากำลังพูดถึงเรื่องคน เราทำงานคุณธรรมเราก็ทำงานกับคน เราต้องการให้คนมีความสุขได้ เขาก็ต้องรู้จักว่าเขามีคุณธรรม เขาต้องบรรลุผลอย่างไรให้เป็มนคนที่มีความสุขงามอยู่ในตัวเอง

อีก ๒๐ ปีข้างหน้า แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ก็จะพูดถึงสิ่งที่เรากำลังคุยกัน สิ่งที่เรากำลังขับเคลื่อนอยู่ในแผนชัดเจน ไปพูดกับหน่วยงาน ชุมชน ผู้นำต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ว่านี่คือเป้าหมายของประเทศไทยของเราไม่ว่าจะอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ หรือ แผนไทยนิยมยั่งยืน ก็อยู่ในเรื่องของคน ในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม

เมื่อเราเข้าใจถึงแผนเกี่ยวกับความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป้าหมายจะเกิดขึ้นในสังคมอย่างไร สิ่งนี้ผมไม่พูดถึง ถือว่าเป็นสิ่งที่เราเข้าใจตรงกัน หลายท่านไปขับเคลื่อนในจังหวัด เข้าใจอย่างละเอียด และขับเคลื่อนได้อย่างมีทิศทาง ต้องชื่นชมท่านวัฒนธรรมจังหวัดในฐานะเลขานุการ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธาน ท่านผู้ที่เป็นประธาน ในฐานะทุกภาคส่วนได้ร่วมพลังกันขับเคลื่อน ศึกษาจากเอกสาร ศึกษาจากสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งลงไป บางครั้ง บางจังหวัดได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านพลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ ลงไปพูดคุยทำความเข้าใจ ก็ชื่นชมเพราะสิ่งนี้คือสิ่งที่เราอยากเห็น

การขับเคลื่อนในสังคมนั้น ไม่สามารถสำเร็จได้จากส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่ให้นโยบาย ให้กรอบความคิด ให้เครื่องมือ แต่ความสำเร็จเกิดขึ้นอยู่กับท่านทั้งหลายที่อยู่ในพื้นที่ ท่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และที่สำคัญยิ่งพระคุณเจ้าท่านผู้นำทางศาสนา ดังคำกล่าวที่ว่า ศาสนาเป็นรากเป็นแก่น เพราะฉะนั้นเมตตาของพระคุณเจ้า

พอเพียงมาใช้ โดยรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มสัมมาชีพชุมชน กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มถั่วคั่วเพื่อสุขภาพ เป็นต้น มีการนำทุนทางวัฒนธรรมสร้างเป็นรายได้ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากชุมชน และยังเป็นชุมชนท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ต้อนรับนักท่องเที่ยวให้มาเรียนรู้การดำรงชีวิต ตามแบบวิถีวัฒนธรรมของชุมชน และเรียนรู้ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีงาม การร่วมมือร่วมใจอย่างเข้มแข็ง ทำให้ชุมชนบ้านผาป้องกันก้าวสู่ชุมชนคุณธรรมที่ยึดมั่นในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ควบคู่ค่าแก่การเป็นตัวอย่าง เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนอื่น ๆ

ชุมชนบ้านผาป้องกัน เป็นเพียงชุมชนหนึ่ง ซึ่งจริง ๆ แล้วชุมชนที่อยู่ ณ ที่นี้ ก็อาจมีมากกว่านี้ ก็ถือโอกาสที่จะมาแลกเปลี่ยนว่าสิ่งเหล่านี้ได้เกิดความคิดภาควิชาใจ ผมมีโอกาสได้พูดเมื่อใดก็ตาม ก็จะนำสิ่งดี ๆ ที่ได้ดำเนินการด้วยความภาคภูมิใจ นำมาเสนอในที่ประชุมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้สึกรู้สึกว่า ถ้าสังคมไทยมีเป้าหมายในการขับเคลื่อนสังคมไทยก็จะมีรู้สึกมีความสุขเหมือนในอดีต ขึ้นอยู่กับชุมชนเหล่านั้น ผู้นำองค์กรเหล่านั้น เห็นหรือไม่ เข้าใจหรือไม่ เขาอาจจะตั้งใจแต่ยังไม่เห็นทิศทาง ยังไม่มีโอกาส ท่านทั้งหลายซึ่งมีประสบการณ์ขับเคลื่อนจนประสบความสำเร็จ ท่านจะมีโอกาสให้คำปรึกษา ช่วยเหลือพวกเขาเหล่านั้น ผู้นำองค์กรเหล่านั้น

สิ่งที่อยากย้ำ คือ การชี้วัดความสุขในชุมชน คือ เรื่องปัญหาความรุนแรงในสังคมต้องลดลง ชุมชนจะไม่มีความสุข ถ้าชุมชนนั้นยังมียาเสพติด มีการลักขโมย ทะเลาะวิวาท จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่สูงขึ้น ถ้าอย่างนี้ชี้ไม่ได้ หลายชุมชนเป็นองค์กรคุณธรรม ชุมชนคุณธรรม แต่สิ่งเหล่านี้ลดลงหรือไม่ ถ้าไม่ลดลงอย่าเรียกตัวเองว่าเป็นชุมชนคุณธรรม เป็นเพียงชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ถ้าจะเป็นชุมชนคุณธรรมปัญหาเหล่านี้ต้องลดลง ทำไมต้องใช้เรื่องเหล่านี้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ เพราะเป็นวิถีชีวิตที่เราต้องสัมผัสอย่างแท้จริง ถ้าเราเดินไปแล้วยังมีคนมากระชากสร้อยคอ มีคนทำร้ายกันมีการเล่นการพนัน อย่างนี้ไม่มีความสุข ดังที่ผมได้บอกตอนต้นว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความสุขช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ช่วยกันดูแลเมื่อมีคนแปลกหน้าเข้ามาในชุมชน อันนี้คือพื้นฐานของสังคมไทย ปัญหาความรุนแรงในชุมชนต้องลดลง เรื่องของจิตอาสาต้องเพิ่มขึ้น หนี้สินต้องลดลง ถ้าเป็นชุมชนคุณธรรม ถ้ายังมีหนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น

ถือว่ายังไม่เป็นชุมชนคุณธรรม ทำไมเราพูดถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เราต้องนำมาไปใช้ในชีวิตประจำวัน คน ๆ นั้นจึงเป็นคนที่มีความคุณธรรม เพราะปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้คนหมดหนี้ได้ หายหิว มีเงินดังเช่น ผู้ใหญ่สมศักดิ์ เครือวัลย์ แห่งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ สองสลึง จ.ระยอง ที่เคยมีปัญหาเรื่องหนี้ยืมสินมาหลายล้าน จนหันมาดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงสามารถปลดหนี้ได้ สิ่งเหล่านี้ คือ สิ่งที่จะเตือนว่า ถ้าหากเราจะบอกใครที่ยังมีความทุกข์เรื่องหนี้สิน หรือปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ก็ให้เขาใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพราะฉะนั้น ในการอธิบายในเรื่องของการใช้ ๓ สถาบันหลักเป็นเรื่องสำคัญ อย่าได้ท่องในตำรา แต่ทั้ง ๓ สถาบันหลักนั้นอยู่ในตัวคนทุกคน สถาบันชาติมีบรรพบุรุษ มีภูมิปัญญา มีวัฒนธรรม มีรากเหง้าที่สะสมไว้ มีพ่อแม่ปู่ย่าตายายที่สอนไว้ เราต้องเรียนรู้ ศึกษา วิเคราะห์สิ่งที่ท่านสอน นี่คือเรื่องของชาติที่อยู่ในตัวเรา เรื่องของศาสนา หลักธรรม เรื่องของสถาบันพระมหากษัตริย์ คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานให้แก่ประชาชนชาวไทย

สำหรับในปี ๒๕๖๑ ที่พูดถึง “ไทยนิยม ยั่งยืน” เรื่องของสัญญาประชาคม ที่ทำความดี ผูกใจเป็นหนึ่งเดียว สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คนไทยไม่ทิ้งกัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ขับเคลื่อนอย่างมีทิศทางสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เรื่องของการคัดเลือก ประกาศ ยกย่องนั้น เราได้มีประกาศเป็นเกณฑ์ ๓ ระดับ คือ ระดับส่งเสริมคุณธรรม ระดับคุณธรรม ระดับคุณธรรมต้นแบบ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ๓ ระดับตามตัวชี้วัด ดังนี้

๑. เกณฑ์การคัดเลือก “องค์กรคุณธรรม” มีสาระสำคัญ ดังนี้

ระดับส่งเสริมคุณธรรม

- ๑) องค์กรมีการประกาศข้อตกลง (เจตนารมณ์) ร่วมกัน
- ๒) องค์กรมีการกำหนดเป้าหมาย “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ”
- ๓) องค์กรมีแผนดำเนินงานด้านส่งเสริมคุณธรรม และผู้รับผิดชอบ

ระดับคุณธรรม

- ๔) มีผลสำเร็จตามคุณธรรมเป้าหมาย
- ๕) มีการติดตาม รายงาน ประเมินผลเพื่อพัฒนา

และปรับปรุง

- ๖) มีการยกย่อง เชิดชูด้านคุณธรรม

ระดับคุณธรรมต้นแบบ

- ๗) ความสำเร็จตามแผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม
- ๘) เพิ่มมิติศาสนา/หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง/วิถีวัฒนธรรม

- ๙) มีองค์ความรู้ และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้

ขยายผล

๒. เกณฑ์การคัดเลือก “ชุมชนคุณธรรม”

ระดับส่งเสริมคุณธรรม

- ๑) ชุมชนร่วมกันประกาศข้อตกลง (เจตนารมณ์)

๒) ชุมชนร่วมกันกำหนดเป้าหมาย “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ”

- ๓) ชุมชนมีแผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมของ

ชุมชน

ระดับคุณธรรม

- ๔) ความสำเร็จตามคุณธรรมเป้าหมายของชุมชน
- ๕) ติดตาม ประเมินผลสำเร็จ เพื่อทบทวน

ปรับปรุงแผนพัฒนาฯ

- ๖) ประกาศยกย่องเชิดชูบุคคลผู้ทำความดี และหรือบุคคลผู้มีคุณธรรม

ระดับคุณธรรมต้นแบบ

- ๗) ความสำเร็จตามแผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม
- ๘) กำหนดกิจกรรมมิติศาสนา หลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงและวิถีวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

- ๙) ชุมชนมีองค์ความรู้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้

เพื่อขยายผล

๓. เกณฑ์การคัดเลือก “อำเภอคุณธรรม”

ระดับส่งเสริมคุณธรรม

- ๑) ร่วมกันประกาศข้อตกลง (เจตนารมณ์)
- ๒) กำหนดคุณธรรมเป้าหมายร่วม “ปัญหาที่

อยากแก้ ความดีที่อยากทำ”

- ๓) มีการจัดตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน

ในการดำเนินงานฯ ระดับคุณธรรม

- ๔) มีผลสำเร็จตามคุณธรรมเป้าหมาย

- ๕) มีการติดตาม รายงาน ประเมินผลเพื่อพัฒนา
- และปรับปรุง

- ๖) มีการยกย่อง เชิดชูด้านคุณธรรม

ระดับคุณธรรมต้นแบบ

- ๗) ความสำเร็จตามแผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม

๘) เพิ่มมิติศาสนา/หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
วิถีวัฒนธรรม

- ๙) มีองค์ความรู้ และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้
- ขยายผล

๔. เกณฑ์การคัดเลือก “จังหวัดคุณธรรม”

ระดับส่งเสริมคุณธรรม

- ๑) ร่วมกันประกาศข้อตกลง (เจตนารมณ์)

๒) กำหนดคุณธรรมเป้าหมายจังหวัด “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ”

- ๓) ตั้งกลไกการทำงานส่งเสริมคุณธรรมของจังหวัด

๔) ถ่ายทอดภารกิจส่งเสริมคุณธรรมไปสู่ระดับอำเภอ

ระดับคุณธรรม

๕) ดำเนินงานตามเป้าหมายจนเกิดผลสำเร็จตามแผนการขับเคลื่อนฯ

- ๖) แผนการขับเคลื่อนฯ ได้รับการบรรจุเป็นยุทธศาสตร์จังหวัด

- ๗) มีการยกย่อง เชิดชู บุคคล ชุมชน องค์กร อำเภอคุณธรรม

ระดับคุณธรรมต้นแบบ

๘) ผลสำเร็จการดำเนินงาน/กำหนดประเด็นคุณธรรมเพิ่ม

๙) เพิ่มประเด็นคุณธรรมในมิติศาสนา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และวิถีวัฒนธรรม

- ๑๐) มีองค์ความรู้/วิทยาการ และเป็นแหล่งเรียนรู้

เราจะไม่เขียนเกณฑ์ที่ทำให้รู้สึกว่าการเป็นองค์กรคุณธรรมนั้นทำยาก เราอยากให้เราทำแบบธรรมชาติ ทำแบบวิถีชีวิต บนพื้นฐานของคนที่มีความสุขในการให้เป็นพื้นฐานในการทำงาน

ชุมชนคุณธรรม ก็เช่นเดียวกัน ผู้นำต้องร่วมกันทำงาน คนไทยเราถ้าผู้นำเดินตรงเราก็เดินตรง ถ้าผู้นำเดินเอียงซ้ายเอียงขวา เดินหน้าหยุดถอยหลังก้าวสองก้าวอย่างนี้ไปไม่ไหว สังคมไปไม่ได้ ผู้นำในที่นี้ไม่ได้หมายถึง

สังคมที่เป็นทางการเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงผู้นำที่เป็น
ธรรมชาติด้วย ที่ต้องร่วมกันทำงานบนพื้นฐานความสามัคคี
ปรองดอง สนิทฉันท์ในชุมชน เพราะฉะนั้นพลัง “บวร”
ในชุมชนเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งว่ามีการร่วมมือกันหรือไม่ มีการ
ตกลงร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกันหรือไม่ แผนชุมชนก็สำคัญ

แผน “ไทยนิยม” พูดถึงเรื่องประชาคม พูดถึง
เรื่องแผน เพราะฉะนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาต้องเริ่ม
จากจุดเล็ก ๆ ก็คือ ตัวคน ครอบครัว ชุมชน ต้องร่วมมือกัน
และตกลงร่วมกัน ถ้าทำตามลำพัง ทำเพียงคนเดียว มีความสุข
แต่ชุมชนไม่รับรู้รับทราบ ไม่ได้หลอมรวมความคิด นั้นไม่ได้
เป็นแผน ไม่ใช่สิ่งที่เกิดจากพลังของคนในชุมชน ต้องชัดเจน

ผมอยากจะอธิบายเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเรียน
รู้ซึ่งกันและกัน ชุมชนคุณธรรมที่อยู่ในภาคกลาง อ่างทอง
สระบุรี เพชรบุรี ท่านที่อยู่ ณ ที่นี้ ในชุมชนที่อยู่ในภาคกลาง
ที่ผมได้มีโอกาสไปขึ้นชม เราอยากเห็นชุมชนท่านแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ซึ่งกันและกันและรู้จักกัน ที่ท่านมาพบกันในวันนี้
อยากให้ท่านรู้จักกัน เจ้าบ้านให้การต้อนรับดูแล ให้ความ
เป็นญาติ ถ้ามีความรู้สึกเหล่านี้ได้ เท่ากับว่าเราก้าวข้าม
ความสำเร็จอย่างมาก และผมได้พูดในหลายพื้นที่ว่า
เราต้องข้ามภาค ดังเช่นที่ชุมชนคุณธรรมบ้านผาป้อง
หากเราจะไปเยี่ยมเราก็นำผลิตภัณฑ์ชุมชนของเราไปฝาก
ชุมชนบ้านผาป้อง จากกลับชุมชนบ้านผาป้องก็จะให้
ผลิตภัณฑ์ชุมชนของเขากลับมา ผมอยากให้เราช่วยพัฒนา
สังคมไทยที่มีในอดีต เช่น ความเป็นญาติ ไม่ว่าจะอยู่
ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เหมือนกับ
เราเป็นญาติไปมาหาสู่กัน

การไปมาหาสู่กันนั้น เราอยู่ในสังคมการขับเคลื่อน
เรื่องของคุณธรรม ชุมชนคุณธรรม องค์กรคุณธรรม
เป็นเครือข่ายที่สำคัญ ผมอยากให้เป็นเวทีที่สร้างความสัมพันธ์
ซึ่งกันและกัน วัฒนธรรมจังหวัดต้องดูแลพี่น้องชุมชน
อย่าไปแต่ตัวหรือพาแต่เจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดไป
ท่านต้องพาชุมชนคุณธรรมของจังหวัดท่านไปด้วย การพัก
แรมหากชุมชนมีโฮมสเตย์ก็ควรเข้าพักกับชุมชน นี่คือนี่ที่
ผมเรียนหลายท่านว่าเราอยากเห็นสังคมแบบนี้ ประเทศไทย
ของเราจะไม่มีแบ่งเป็นภาค ไม่แบ่งเป็นภาคนิยม
แต่เราจะเป็นผู้นิยมความเป็นคนไทยเหมือนกัน รักสามัคคีกัน
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

อำเภอคุณธรรมก็เช่นเดียวกัน ตัวชี้วัดก็โยงไปสู
องค์กร หรือส่วนราชการ จังหวัดคุณธรรมก็เหมือนกัน ซึ่งจะ
โยงทั้งหมดว่ามีตัวชี้วัดที่สามารถบ่งชี้ได้ว่า ไม่ได้ขับเคลื่อน
ตามลำพัง เป็นการขับเคลื่อนทั้งองค์ภาพของสังคมจริง ๆ
ไม่ใช่จังหวัดคุณธรรม แต่หัวหน้าส่วนราชการไม่มีคุณธรรม
ถ้าขับเคลื่อนจังหวัดคุณธรรม มีส่วนราชการ ส่วนองค์กร
ก็เปอร์เซ็นต์ ก็องค์กรที่เป็นองค์กรคุณธรรม มีอำเภอคุณธรรม
เท่าไร มีชุมชนคุณธรรมเท่าไร ต้องสัมพันธ์กัน เพราะฉะนั้น
การขับเคลื่อนอย่างมีทิศทาง และสอดประสานกันทุกระดับ

วันนี้ ผมนำเรียนให้เห็นการขับเคลื่อนว่าเรามี
ทิศทาง ไม่ว่าจะเป็นการขับเคลื่อนระดับคน ระดับองค์กร
ชุมชน อำเภอคุณธรรม จะมีระดับอย่างนี้ เนื้อหาในการ
ประเมินไปในทิศทางเดียวกัน นี่คือนี่ที่ท่านประธาน
กรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ท่านอนุกรรมการส่งเสริม
คุณธรรมแห่งชาติ ได้พยายามหลอมความคิดจากท่าน
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากผู้มีประสบการณ์ จากทุกหน่วยงานที่
ทำงานด้านคุณธรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผลสำเร็จตามแผนคือ ตัวประชาชนทุกคน ไม่ใช่
แผนสำเร็จ โครงการสำเร็จ อย่างงานวันนี้ไม่ใช่จัดงาน ๒ วัน
แล้วสำเร็จ แต่ผมคิดว่าคนต้องรู้จักกัน ชุมชนต้องรู้จักกัน
มีแผนที่ต้องเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน จบงานวันนี้
อยากจะไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ใดก็ประสานเครือข่ายกัน
ท่านผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรมก็มีเครือข่ายมากมาย
ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาลคุณธรรม หน่วยงานภาคเอกชนที่
ทำเรื่องคุณธรรม เราสามารถ ไปเยี่ยมไปชมไปให้กำลังใจ

ข้อสุดท้ายคือ ประเทศไทยก็จะมี ความมั่นคง
มั่งคั่ง ยั่งยืน มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
ทั้งในตัวคนทุกคนในชุมชน ในสังคมเล็ก เป็นสถาบัน
อยู่คู่กับประเทศไทยตลอดไป

วันนี้ผมเรียนย้ำนะครับ ให้กำลังใจและขอชื่นชม
และกราบขอบพระคุณท่านพลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์
ที่ท่านได้ดูแลการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม
แห่งชาติมาโดยตลอด และท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเข้าใจ
เรื่องงานคุณธรรมทุกระดับ และก็มีโอกาสได้รับฟัง
สิ่งที่ท่านได้บอกกล่าวกับพวกเรา ขอขอบพระคุณ
พระเจ้าคุณ พระคุณเจ้าที่เมตตาฟัง ขอขอบพระคุณ
ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านและพวกเราทุกคน
และสวัสดิ์ครับ

สรุปสาระสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย

“แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ
ระดับจังหวัดสู่การปฏิบัติ”

สรุปประเด็นสำคัญการประชุมกลุ่ม

ภาคกลาง

▶ ประกอบด้วย ๒๖ จังหวัด ดังนี้ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง

๑. รูปแบบ กระบวนการ ประสบการณ์ส่งเสริมคุณธรรม

๑.๑ การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งประเด็น คุณธรรมตามแผนแม่บท และประเด็นปัญหาในพื้นที่

๑.๒ การดำเนินงาน ในรูปแบบกลไกกลางที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน/รูปแบบการดำเนินงานประสานความร่วมมือจากภาคชุมชน วิชาการ และการสนับสนุนจากภาคเอกชน

๑.๓ ผลที่เกิดขึ้น แผนงานรองรับกิจกรรมของหน่วยงาน กลไกคณะทำงาน/โครงการกิจกรรมที่ดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ที่ส่งผลให้พบสาเหตุของปัญหาที่เชื่อมโยงประเด็นคุณธรรม

๑.๔ การดำเนินกิจกรรมของส่วนราชการ (วิถีดนธรรมประเพณี ศาสนา) ที่ส่งผลให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือความยั่งยืนในการดำเนินงาน และเกิดการขยายผลไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่น (สร้างคุณค่าเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรม)

๑.๕ การสร้างการมีส่วนร่วมตามบริบทและจุดเด่นของพื้นที่ เช่น ในจังหวัดปทุมธานีที่มีพื้นฐานด้านอุตสาหกรรม ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ รวบรวมกิจกรรมโครงการที่ดำเนินงานอยู่มาพัฒนาประเด็นด้านคุณธรรมให้ชัดเจนมากขึ้น

๒. ปัจจัยความสำเร็จ

๒.๑ การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงาน

๒.๒ ต้องมีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน (ปัญหาอะไร ใครคือผู้เกี่ยวข้อง การสร้างคณะทำงานที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา พัฒนากิจกรรมโครงการด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม)

๒.๓ การมีแกนนำในการดำเนินงาน

๒.๔ การมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยน การนำเสนอความดี

๓. แนวทางการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ

๓.๑ คำนึงถึงเรื่องคน ระบบ และบริบทที่สอดคล้องกันและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เช่น การพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาระบบ การให้คุณค่าทางด้านคุณธรรมจริยธรรมผ่านสื่อ เป็นต้น

๓.๒ การดำเนินงานที่ยึดตามวิสัยทัศน์ของจังหวัด โดยแต่ละหน่วยงานจะเสนอแผนการขับเคลื่อนที่ช่วยับรรลุวิสัยทัศน์ตามพันธกิจของหน่วยงานนั้น ๆ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาตามประเด็น

๓.๓ การประสานเชื่อมโยงกลุ่มต่าง ๆ ในระดับจังหวัดเพื่อให้เกิดการปฏิบัติ

๓.๔ การขับเคลื่อนด้วยข้อมูลวิชาการ เช่น สถานการณ์คุณธรรม ปัญหาต่าง ๆ ในจังหวัด (อาจขับเคลื่อนโดยสถาบันวิชาการในพื้นที่) รวมถึงค้นหาความสำเร็จรูปธรรม ต้นแบบที่ดำเนินงานจนสำเร็จในจังหวัดนั้น เพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานขยายผล

๓.๕ การผลักดันให้เป็นวาระของจังหวัดในการดำเนินงาน (นโยบาย) และเปิดพื้นที่ให้กลุ่มต่าง ๆ เข้าไปมีส่วนร่วม โดยกำหนดเป้าหมายร่วม คุณธรรมร่วมตามบริบทของจังหวัดนั้น

๔. ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนฯ

๔.๑ การนำมิติทางด้านศาสนามาขับเคลื่อนในเชิงรุกให้เข้าถึงคน

๔.๒ การพัฒนาครอบครัวคุณธรรม สร้างความตระหนักให้เห็นคุณค่าในเรื่องคุณธรรม ด้วยระบบสนับสนุนให้เกิดแรงจูงใจ

๔.๓ การกระตุ้นจิตสำนึกของคนไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน (เช่น การพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อกระตุ้นเตือนบุคคลในการทำความดี ให้คะแนนตนเองเพื่อนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานของตนเอง และต่อยอดในระดับองค์กร เครือข่ายได้)

๔.๔ การกำหนดกิจกรรมกลาง เวทีแลกเปลี่ยนในแผนระดับจังหวัด

๔.๕ จากแผนแม่บทได้กำหนดเครือข่ายส่วนราชการอื่น ๆ แต่ในทางปฏิบัติพบว่าส่วนราชการในกระทรวงอื่น ๆ ในพื้นที่ยังไม่เข้าใจและไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

๔.๖ การสนับสนุนงบประมาณในด้านศาสนาเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมที่เปลี่ยนความคิด ทัศนคติของคน

๔.๗ การเผยแพร่ข้อมูลภาพรวมแผนแม่บทฯ ไปยังภาคส่วนต่าง ๆ นอกเหนือจากส่วนราชการ เช่น เอกชน ชุมชน

การมีระบบการติดตามตรวจสอบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานขับเคลื่อนแผนแม่บท และผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น

ประกาศเจตนารมณ์ของภาคีเครือข่ายประชารัฐและสมาชิกคุณธรรมภาคกลาง ในการรวมพลังประชารัฐขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม

เรา ภาคีเครือข่ายองค์กรคุณธรรมทุกภาคส่วนในพื้นที่ ๒๖ จังหวัดภาคกลาง มีเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรมให้ต่อเนื่องจากงาน “ประชารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสมาชิกคุณธรรมภาคกลาง ระหว่างวันที่ ๑-๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ดังนี้

- เราจะร่วมกันส่งเสริม พัฒนาหน่วยงาน องค์กร ชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม ที่เน้น “การระเบิดจากข้างใน” เพื่อให้ตนเองและประชาชนมีพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรม เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

- เราจะทำงานส่งเสริมคุณธรรมตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถตามบทบาทภารกิจขององค์กร ประสานเชื่อมโยงความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้ง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันศาสนา และประชาชน ในการวิเคราะห์สถานการณ์คุณธรรมในพื้นที่ จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายต่างๆ และระบบการติดตามประเมินผล ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในองค์กรและในระดับพื้นที่ ให้สอดคล้องตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัดและระดับชาติ

ข้อเสนอต่อจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด บูรณาการแผนงานการส่งเสริมคุณธรรม ให้เป็นวาระการพัฒนาคุณธรรมของจังหวัด โดยสร้างกลไกการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัด โดยภาคประชาชน ภาคประชาสังคมมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิบัติ ส่วนภาครัฐมีบทบาทสนับสนุน และมีการจัดระบบงบประมาณให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนคุณธรรมในจังหวัด

- ให้สถาบันการศึกษาในแต่ละจังหวัดเข้ามามีบทบาท สนับสนุนการขับเคลื่อนคุณธรรมในด้านวิชาการ ความรู้ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายต่างๆ รวมถึงการติดตามความก้าวหน้า

ข้อเสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานกำกับ

- รัฐบาล โดยคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ควรเน้นนโยบายให้ ๕ กระทรวงหลักในคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ มีการดำเนินงานให้เป็นตัวอย่างของการบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างเป็นรูปธรรม และขยายผลไปสู่กระทรวงอื่นๆ

- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ปรารถนารังสรรค์การรับรู้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ให้ทั่วถึงทุกหน่วยงาน ทุกพื้นที่ และสนับสนุนข้อมูล ความรู้ สื่อ และเครื่องมือในการส่งเสริมคุณธรรมที่สอดคล้องตามบริบทของพื้นที่

เครือข่ายประชารัฐและสมาชิกคุณธรรมภาคกลาง
วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ จังหวัดราชบุรี

นิทรรศการ (ตลาดนัดคุณธรรม) ภาคกลาง

นิทรรศการในงานประชุมวิชาการ ประชาธิปไตย
ร่วมใจขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง
วินัย สุจริต จิตอาสา และสมาชิกคุณธรรมภาคกลาง

มีเครือข่ายสมาชิกคุณธรรมและชุมชนคุณธรรม ร่วมจัดแสดง
นิทรรศการกระบวนการส่งเสริมคุณธรรม ๔ ด้าน พอเพียง
วินัย สุจริต จิตอาสา ในรูปแบบต่าง ๆ จำนวน ๓๕ เครือข่าย

สรุปประเด็นสำคัญการประชุมกลุ่ม

ภาคเหนือ

- ▶ ประกอบด้วย ๑๗ จังหวัด ดังนี้ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน น่าน พะเยา แพร่ ตาก พิชณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี

๑. รูปแบบ กระบวนการ ประสพการณ์ส่งเสริมคุณธรรม

๑.๑ ทำงานขับเคลื่อนด้วยพลังบรรพหลักรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” วิถีวัฒนธรรมและหลักคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” เป็นค่านิยมในการขับเคลื่อนภายใต้กรอบแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ตั้งเป้าหมายเป็นสังคมคุณธรรม มุ่งเน้นการมองประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

๑.๒ สร้างข้อตกลงและร่วมกันทำความดีจากทุกระดับ หาความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ชวนกันทำความดีแบบกัลยาณมิตร ขับเคลื่อนงานส่งเสริมคุณธรรมโดยอาศัยข้อมูลในบริบทพื้นที่ ทำให้ทราบปัญหาที่ต้องการแก้ไข โดยมุ่งเน้นการระดมสมองและการมีส่วนร่วม “การระเบิดจากข้างใน” ตามแนวทาง “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ”

๑.๓ หาแรงบันดาลใจในการทำงาน เริ่มต้นจากตัวเอง หน่วยงานโดยอาศัยความมุ่งมั่น ความพร้อม ความยินยอม ความตั้งใจที่อยากเห็นสิ่งดี ๆ เป็นตัวตั้งในการเคลื่อนงาน

๑.๔ สื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้แผนแม่บทฯ และขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

▶ กลไกการขับเคลื่อน

- มีกลไกการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติระดับจังหวัด เช่น คณะทำงานจัดทำแผนแม่บทฯ อนุกรรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด อนุกรรมการขับเคลื่อนแผนส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด เป็นต้น

- ผู้นำให้ความสำคัญ มีการประกาศงานส่งเสริมคุณธรรมเป็นวาระของจังหวัด ประกาศเจตนารมณ์เป็นเมืองคุณธรรม จังหวัดคุณธรรม ชุมชนคุณธรรม อำเภอคุณธรรม

- ฝ่ายเลขานุการมีบทบาทรับมือนโยบายและแนวปฏิบัติ มาดำเนินการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ระดมความคิด แลกเปลี่ยนความเห็น และวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน

▶ การขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผล

- ลงมือทำทันทีตามแผนปฏิบัติการ
- รายงานผลการดำเนินการเป็นระยะอย่างต่อเนื่องตามแผน

- มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
- มีการถอดบทเรียน องค์กรความรู้ และเผยแพร่ขยายผล

- มีการยกย่องเชิดชูต้นแบบเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ปรับปรุง พัฒนา ต่อยอดและขยายเครือข่ายโดยใช้หลักการ ชม แשר ช่วย เชื่อม เพื่อนำสู่สังคมคุณธรรม

๒. ปัจจัยความสำเร็จ

๒.๑ ต้นทุนในการขับเคลื่อน คือ มีความร่วมมือจากทุกหน่วยงานภายในจังหวัด เครือข่ายร่วมกันทำแผน โดยมีแผนระดับต่าง ๆ ๓ ระดับ ๑) แผนที่ดำเนินการโดยองค์กรต่าง ๆ ด้วยตนเอง ๒) แผนที่เป็นงานกลางร่วมมือกันทำร่วมกัน ๓) แผนที่ดำเนินการโดยเครือข่ายที่เป็นเรื่องเกินกว่าที่องค์กรจะทำได้

๒.๒ มีทุนวัฒนธรรม ทุนสังคม ทุนมนุษย์ในชุมชน ได้แก่ วัฒนธรรมประเพณีที่เข้มแข็ง มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่รักษาอัตลักษณ์ของตน มีปราชญ์ชาวบ้านและผู้เฒ่าผู้แก่เป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญา รวมทั้งมีสถานศึกษา ชุมชน บุคลากร วัด พระสงฆ์ ผู้บริหาร ผู้นำให้ความสำคัญกับงานคุณธรรม ประกาศเป็นวาระจังหวัด ส่งผลให้งานคุณธรรมสำเร็จ

๒.๓ นำสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือให้เกิดการสื่อสารประชาสัมพันธ์เข้าถึงคนทุกกลุ่ม ทั้งสื่อสังคมออนไลน์ สื่อวิทยุ เป็นต้น

๒.๔ ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้และแนวทางการขับเคลื่อนจากศูนย์คุณธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) มูลนิธิและหน่วยงานต่าง ๆ มาช่วยสนับสนุน

๓. แนวทางการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ

๓.๑ มีผู้นำเป็นตัวอย่างต้นแบบที่ดี ใช้ความศรัทธาในผู้นำเพื่อรวมกลุ่มสร้างจิตศรัทธาในการพัฒนา

๓.๒ บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายที่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง

๓.๓ พัฒนาภายในจิตใจตนเองก่อน ให้มี ๔ คุณธรรมแล้วขยายสู่ครอบครัว ชุมชน ตำบล จังหวัด ในระดับต่อไป

๓.๔ ใช้ชุมชนเป็นฐานในการขับเคลื่อน และใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และการระเบิดจากข้างใน

๓.๕ ควรมีการจัดตั้งกลไกในทุกระดับ เช่น คณะทำงาน คณะกรรมการ ในระดับจังหวัด อำเภอ ชุมชน หมู่บ้าน

๓.๖ จัดประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจในแนวนโยบายภาครัฐ ระดับกระทรวง จังหวัด อำเภอ ชุมชน โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าร่วม และมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ ทั้งในระดับพื้นที่และส่วนกลาง

๓.๗ มีเวทีประชาคมเพื่อวิเคราะห์ปัญหาคุณธรรมตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ขับเคลื่อนแผนไปสู่หน่วยงาน ชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามนโยบายภาครัฐ และสอดคล้องตามแผนแม่บทฯ

๓.๘ จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การส่งเสริมคุณธรรมร่วมกัน

๓.๙ การติดตามประเมินผล การทบทวน ถอดบทเรียน การดำเนินงาน และการสรุปผลการดำเนินงาน

๓.๑๐ ดำเนินการถอดบทเรียนความสำเร็จเพื่อเป็นแนวทางการขยายผลต้นแบบ

๓.๑๑ มีการสนับสนุนงบประมาณที่สอดคล้องตามแผนแม่บทฯ

๔. ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

๔.๑ ควรนำผลจากการร่วมเวทีสมาชิกคุณธรรมไปขับเคลื่อนต่อในระดับพื้นที่ โดยมีเป้าหมายให้เกิดชุมชนองค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรม

๔.๒ บูรณาการแผนให้สอดคล้องกับแผนจังหวัด กำหนดให้เป็นวาระจังหวัด อำเภอ ชุมชน หมู่บ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจ และกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ รวมถึงประกาศให้เป็นจังหวัดคุณธรรม

๔.๓ ควรทบทวนการจัดทำแผนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดบูรณาการการดำเนินงานให้ชัดเจน และมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

๔.๔ ควรจัดเวทีกลางเพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างการรับรู้ เรื่องการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนแม่บท รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนกระตุ้นให้มีการขับเคลื่อนตามแผนฯ

๔.๕ ควรสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนมีการประกาศเจตนารมณ์ในการดำเนินงานร่วมกัน โดยใช้หลักพลังบวรให้เข้มแข็ง

๔.๖ ต้องสร้างความเข้าใจในพื้นที่ ให้แต่ละพื้นที่ประกาศเป็นวาระของชุมชน และสร้างความเชื่อมั่นในสิ่งที่ทำไปถึงจุดมุ่งหมายมีประโยชน์ต่อประชาชน ทำให้เกิดความสงบสุขและการมีรายได้

๔.๗ ควรมีกิจกรรมส่งเสริม ยกย่องชุมชน บุคคลองค์กรต้นแบบเพื่อการเผยแพร่ขยายผล

▲ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

- ผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมคุณธรรม กำหนดนโยบายการบูรณาการ โดยไม่ต้องยึดติดที่งบประมาณ มีความต่อเนื่อง ภาครัฐควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้ประชาชน และควรมีการเชื่อมร้อยภาคส่วนต่าง ๆ ให้ประสานสอดคล้องกัน

- ทิศทางจากส่วนกลางต้องมีความชัดเจน เพื่อให้พื้นที่ทำงานได้ตามเป้าหมาย และควรมีการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงาน

ใ้จ้นโยบายรัฐเป็นกรอบการดำเนินงาน เช่น แผนแม่บทส่งเสริมฯ/โครงการไทยนิยมยั่งยืน โดยรัฐได้สั่งการให้ไปหาปัญหา และหาต้นทุนว่าคนไทยนิยมเรื่องอะไร

ประกาศเจตนารมณ์ของภาคีเครือข่ายประชารัฐและสมัชชาคุณธรรมภาคเหนือ ในการรวมพลังประชารัฐขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม

เรา ภาคีเครือข่ายองค์กรคุณธรรมทุกภาคส่วนในพื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือที่เข้าร่วมงาน “ประชารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสมัชชาคุณธรรมภาคเหนือ ระหว่างวันที่ ๘-๙ มีนาคม ๒๕๖๑ มีเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม ดังนี้

- เราจะร่วมกันส่งเสริม พัฒนาหน่วยงาน องค์กร ชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม ที่เน้น “การระเบิดจากข้างใน” เพื่อให้ตนเองและประชาชนมีพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรม เห็นประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน

- เราจะทำงานส่งเสริมคุณธรรมตามบทบาทภารกิจขององค์กรอย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยประสานเชื่อมโยงความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันศาสนา และประชาชน จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมในแต่ละจังหวัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาในองค์กรและพื้นที่อย่างมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน และสอดคล้องกับแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

ข้อเสนอต่อจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้นำการขับเคลื่อนคุณธรรม ประกาศวาระการพัฒนาคุณธรรมของจังหวัด โดยสร้างกลไกการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัด โดยภาคประชาชน ภาคประชาสังคมมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิบัติ ส่วนภาครัฐมีบทบาทสนับสนุน และมีการจัดระบบงบประมาณให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนคุณธรรมในจังหวัด

- ให้สถาบันการศึกษาในแต่ละจังหวัดเข้ามามีบทบาท สนับสนุนการขับเคลื่อนคุณธรรมในด้านวิชาการ ความรู้ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายต่างๆ รวมถึงการติดตามความก้าวหน้า

ข้อเสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานกำกับ

- รัฐบาล โดยคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ บริหารยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนที่ชัดเจนที่ทุกหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้จริงและเป็นเอกภาพ

- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ รณรงค์สร้างการรับรู้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ให้ทั่วถึงทุกหน่วยงาน ทุกพื้นที่ และสนับสนุนข้อมูล ความรู้ สื่อ และเครื่องมือในการส่งเสริมคุณธรรมที่สอดคล้องตามบริบทของพื้นที่ และการสร้างการเรียนรู้ระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง

เครือข่ายประชารัฐและสมัชชาคุณธรรมภาคเหนือ
วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๑ จังหวัดพิษณุโลก

นิทรรศการ (ตลาดนัดคุณธรรม) ภาคเหนือ

นิทรรศการในงานประชุมวิชาการ ประชารัฐ
ร่วมใจขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง
วินัย สุจริต จิตอาสา และสมาชิกคุณธรรมภาคเหนือ

มีเครือข่ายสมาชิกคุณธรรมและชุมชนคุณธรรม ร่วมจัดแสดง
นิทรรศการกระบวนการส่งเสริมคุณธรรม ๔ ด้าน พอเพียง
วินัย สุจริต จิตอาสา ในรูปแบบต่าง ๆ จำนวน ๑๗ เครือข่าย

สรุปประเด็นสำคัญการประชุมกลุ่ม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประกอบด้วย ๒๐ จังหวัด ดังนี้ บึงกาฬ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี นครพนม มุกดาหาร สกลนคร ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี

๑. รูปแบบ กระบวนการ ประเมินการส่งเสริมคุณธรรม

๑.๑ ถอดรหัสแผนยุทธศาสตร์ชาติ โดยปรับแผนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ มุ่งเน้นการกระจายให้เข้าถึงทุกระดับในพื้นที่

๑.๒ ทบทวนปัญหาจากวิกฤตคุณธรรมและทบทวนบทบาทของตน

๑.๓ วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของชุมชน ดำเนินการตามบริบทของชุมชน องค์กร จังหวัด เช่น ใส่ผ้าไทยเข้าวัด ทำบุญตักบาตร เรียนรู้ศีลห้าและนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยปลูกฝังตั้งแต่เยาวชนและพัฒนาไปสู่ทุกวัย

๑.๔ วิเคราะห์ชุมชนคุณธรรมจากตัวชี้วัดตามเกณฑ์ประเมินตามความเป็นจริง

๑.๕ มีการกำหนดเป้าหมายของชุมชน “ความดีที่อยากแก้ ปัญหาที่อยากทำ”

๑.๖ ผู้นำต้องมีคุณธรรมและเป็นแบบอย่างในการสร้างสังคมคุณธรรม

๒. ปัจจัยความสำเร็จ

- มีการจัดตั้งคณะกรรมการฯ/คณะอนุกรรมการระดับจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด และคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด

- มีกลไกคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน มีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลฯ ในทุกระดับ

๓. แนวทางการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ

๓.๑ ระดับชุมชนหรือองค์กร

๐ ดำเนินกิจกรรมที่ตอบโจทย์การทำให้เกิดคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา”

๐ ชี้ให้ชุมชนเห็นส่วนดีส่วนเสียของการก้าวเดินตามหลักคุณธรรม

๐ มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรมในทุกกิจกรรมโดยเฉพาะในสถาบันการศึกษา โรงเรียน

๐ สร้างความภูมิใจในวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน พื้นฟูวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การแต่งกาย ศิลปะการแสดง

๓.๒ ระดับเครือข่าย

๐ ร่วมขับเคลื่อนเป็นเครือข่ายคุณธรรมทุกภาคส่วน เช่น เครือข่ายศิลปินคุณธรรม และคณะสงฆ์ที่ร่วมกันขับเคลื่อนจึงทำให้เครือข่ายมีความเข้มแข็ง

๐ ค้นหาปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ และขับเคลื่อนเป็นเครือข่ายไม่ได้ดำเนินการเครือข่ายเดียว

๓.๓ ระดับจังหวัด

๐ ผู้ว่าราชการประกาศเป็นวาระหรือนโยบายระดับจังหวัด

○ จัดสรรงบประมาณยุทธศาสตร์จังหวัดในการสนับสนุนการขับเคลื่อนคุณธรรม

○ จัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมให้แก่ข้าราชการ นักการเมือง นักเรียน นักศึกษา

○ มีการจัดทำ MOU ระหว่างหน่วยงานในระดับพื้นที่

○ มีการติดตาม ประเมินผลการทำงาน ปรับปรุง พัฒนาและทบทวนแผนฯ ให้สามารถปฏิบัติใช้ได้จริงและเกิดผลสำเร็จ

๔. ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

๑) ผู้บริหารในระดับจังหวัดต้องให้ความสำคัญขับเคลื่อนแผนฯ ในทุกส่วนราชการ ผลักดันเป็นยุทธศาสตร์จังหวัด

๒) ควรมีคณะกรรมการกำกับติดตามดำเนินงานของจังหวัด และเสนอจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามชุมชน โดยลงพื้นที่ชุมชนเพื่อติดตามให้คำปรึกษาชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดชุมชนคุณธรรม

๓) มีการค้นหาบุคคลต้นแบบ ยกย่องเชิดชูและมอบเกียรติบัตรให้ครอบครัวทุกพื้นที่เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้คนทำดี และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ

๔) ควรกำหนดกฎเกณฑ์บังคับให้หัวหน้าส่วนราชการต้องเข้าใจแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมฯ และนำสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

๕) ควรมีการปรับระเบียบกฎเกณฑ์ ขั้นตอนในการดำเนินงานการเบิกจ่ายงบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงานด้านคุณธรรมมากยิ่งขึ้น

▲ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๑) ควรมีการจัดประชุมสมาชิกคุณธรรมระดับภาคอย่างน้อย ปีละ ๒ ครั้ง/ภาค

๒) ควรมีการ MOU ในระดับนโยบาย เช่น ระดับกระทรวง แล้วจึงสั่งการลงมาในระดับจังหวัด และดำเนินการอย่างต่อเนื่องแม้มีการเปลี่ยนผู้บริหาร

๓) ควรมีการประกาศเรื่องคุณธรรมเป็นวาระของจังหวัด และส่งเสริมให้มีการจัดสมาชิกคุณธรรมระดับจังหวัด

๔) ควรสนับสนุนงบประมาณให้ชุมชนหน่วยงานในทุกระดับดำเนินการกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

๕) ควรปลูกฝังคนให้มีจิตสาธารณะในทุกระดับ

๖) ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนแม่บทฯ เกณฑ์การประเมินฯ และงานส่งเสริมคุณธรรมให้ทุกหน่วยทราบในทุกระดับทุกกลุ่มคนโดยเฉพาะเยาวชนให้เกิดความต่อเนื่องสู่การปฏิบัติจริง

**ประกาศเจตนารมณ์ของภาคีเครือข่ายประจํารัฐและสํานักชาคคุณธรรม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในการรวมพลังประจํารัฐขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม**

เรา ภาคีเครือข่ายองค์กรคุณธรรมทุกภาคส่วนในวันที่ ๒๐ จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เข้าร่วมงาน “ประจํารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม ทอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสํานักชาคคุณธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๖-๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ มีเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม ดังนี้

- เราจะร่วมกันส่งเสริม พัฒนา หน่วยงาน องค์กร ชุมชน อําเภอ และจังหวัดคุณธรรม โดยเน้น “การระเบิดจากข้างใน” ด้วยการนําคุณธรรมความทอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา ไปสู่การปฏิบัติในทุกกิจกรรม แผนงาน และจะร่วมกันสร้างเสริมเครือข่ายจากพลังของทุกภาคส่วนเพื่อให้ตนเองและประชาชนมีพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรมเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอต่อจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้นำการขับเคลื่อนคุณธรรม ประกาศวาระการพัฒนาคุณธรรมของจังหวัด โดยสร้างกลไกการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และมีบริหารจัดการระบบงบประมาณให้อื้อต่อการขับเคลื่อนคุณธรรมในจังหวัด จัดให้มีสํานักชาคคุณธรรมจังหวัด และสนับสนุนการยกย่องเชิดชูคนดี องค์กรตัวอย่างต่อเนื่อง
- จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมในแต่ละจังหวัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาในองค์กร และพื้นที่อย่างมีเป้าหมาย ทิศทาง หน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจนสอดคล้องกับแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

ข้อเสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานกํากับ

- รัฐบาล โดยคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการกลไกที่เกี่ยวข้องด้านการส่งเสริมคุณธรรมในทุกระดับให้ไม่เอกภาพ
- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ให้ทั่วถึงทุกหน่วยงาน ทุกพื้นที่ และสนับสนุนข้อมูล ความรู้ สื่อ และเครื่องมือในการส่งเสริมคุณธรรมที่สอดคล้องตามบริบทของพื้นที่ และการสร้างการเรียนรู้ระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง

เครือข่ายประจํารัฐและสํานักชาคคุณธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ จังหวัดขอนแก่น

นิทรรศการ (ตลาดนัดคุณธรรม) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นิทรรศการในงานประชุมวิชาการ ประชาธิปไตย ร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทย สู่สังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และสมาชิกคุณธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเครือข่ายสมาชิกคุณธรรมและชุมชนคุณธรรม

ร่วมจัดแสดงนิทรรศการกระบวนการส่งเสริมคุณธรรม ๔ ด้าน พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา ในรูปแบบต่าง ๆ จำนวน ๒๐ เครือข่าย

สรุปประเด็นสำคัญการประชุมกลุ่ม

ภาคใต้

ประกอบด้วย ๑๔ จังหวัด ดังนี้ ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สุราษฎร์ธานี สงขลา กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ระนอง สตูล นราธิวาส ปัตตานี ยะลา

๑. รูปแบบ กระบวนการ ประสพการณ์ส่งเสริมคุณธรรม

๑.๑ แนวคิดการดำเนินการ

๐ สังคมภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีไทยพุทธ คริสต์ อิสลามอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ได้มีการบูรณาการทำงานขับเคลื่อนคุณธรรมร่วมกัน มีกิจกรรมพหุวัฒนธรรมสู่สังคมคุณธรรม

๐ พึงระลึกเสมอว่าความรู้ต้องคู่คุณธรรม “ถึงเวลาแล้วที่ศีลธรรมต้องกลับมา ไม่เช่นนั้นโลกาจะวินาศ”

๐ คนดีคือคนที่เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

๐ การขับเคลื่อนต้องครอบคลุมบริบทปัญหาในพื้นที่ มีการกำหนดเป้าหมาย เริ่มต้นที่ “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ” มุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ค่าตอบแทนจากการดำเนินงานคุณธรรมคือ “ความสุข”

๑.๒ กลไกการดำเนินการ

๐ มีการตั้งกลไกคณะทำงานระดับจังหวัด ยกร่างแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนฯ ที่มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนทุกศาสนา และมีการจัดทำแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมและแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด

๐ มีการแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา”

๐ มีการขับเคลื่อนจังหวัดคุณธรรมโดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

๐ มีการพัฒนาพื้นที่ร่วมกันระหว่างไทยพุทธ อิสลาม คริสต์ ผ่านกิจกรรมการประชุม การเสวนาในระดับต่าง ๆ

๑.๓ กระบวนการดำเนินงาน

๐ สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น (คน เงิน งาน) เช่น งบประมาณ/ความรู้: ทรนรงค์ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ

๐ เชิญชวนทุกภาคส่วนสมัครเข้าร่วมประเมินตนเอง ได้แก่ องค์กรคุณธรรม ชุมชนคุณธรรม อำเภอคุณธรรม

๐ จัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนและดำเนินงานตามแผนฯ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มเป้าหมาย

๐ จัดทำแผนโดยบูรณาการแผนงานของหน่วยงานอื่น ๆ ติดตามประเมินผลคัดเลือกองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรม

๑.๔ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมที่เป็นรูปธรรม

๐ มีปฏิทินปฏิบัติธรรม มีการจัดค่ายศาสนสัมพันธ์ จัดกิจกรรมในวันธรรมสวนะ และมีการรายงานกิจกรรมเหล่านี้อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างการรับรู้ และเห็นผลเชิงรูปธรรม

๐ มีการส่งเสริมครอบครัวคุณธรรม โรงเรียนคุณธรรม ปลูกฝังคุณธรรม “พอเพียง ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย”

๐ มีการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ที่ชุมชนมีส่วนร่วม มีกลุ่มญาติธรรม โดยมีทั้งชาวไทยพุทธ มุสลิมร่วมดำเนินการ ส่งผลให้สมาชิกมีคุณธรรมด้านวินัย กองทุนมีการบริหารอย่างสุจริต โปร่งใส

๐ มีการจัดทำรายการวิทยุส่งเสริมคุณธรรม เช่น รายการประทีปธรรม รอมานอนสัมพันธ์ เป็นต้น

๐ มีกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาชุมชน โดยไม่ต้องเสียงบประมาณด้านการจ้างคน

๐ มีการสานต่อ ส่งเสริมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือของชุมชน เช่น วันลอยกระทง วันมาลิด วันละศีลอด ซึ่งมีการเรียนรู้วัฒนธรรมของแต่ละศาสนาและวัฒนธรรม

๐ มีการจัดหลักสูตรการศึกษา ได้แก่ หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง มีกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่หลากหลาย, มีหลักสูตรครูสมาธิที่เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนคุณธรรม เป็นต้น

๐ มีการคัดเลือกชุมชนต้นแบบ และมีโครงการยกย่องเชิดชูบุคคลทำความดี

๐ ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมต่างๆ อาทิ โครงการหิ้วปิ่นโตไปวัด, โครงการวินัย พอเพียง ของนักเรียน, กิจกรรมอบรมมารยาทไทย, โครงการจิตอาสาพัฒนาวัด โดยเริ่มจากในตัวจังหวัด เขียวชนวนในระดับอำเภอ และกระจายออกไปยังระดับตำบล/ชุมชน/โรงเรียน

๐ โครงการเข้าวัดวันอาทิตย์ สวดมนต์ข้ามปี มอบทุนพระสามเณร ปฏิบัติธรรมทุก เดือน ๓ เดือน ๖ และเดือน ๘ เปิดวัดวันอาทิตย์เป็นที่พักผู้สูงอายุ และมีโครงการนวดเพื่อสุขภาพที่วัด

๒. ปัจจัยความสำเร็จ

๒.๑ มีเป้าหมายเดียวกันคือ “การเป็นเมืองแห่งคุณธรรม มุ่งสู่สังคมคุณธรรม”

๒.๒ มีผู้บริหาร ผู้นำให้ความสำคัญในการขับเคลื่อน

๒.๓ เกิดจากความต้องการภายในของคนและองค์กร

๓. แนวทางการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ

๓.๑ มีการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยหลัก “บรม” ยึดมัสยิดเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อน (บ้าน โรงเรียน มัสยิด และมีศูนย์ตาฎีกา) ขับเคลื่อนด้วยหลัก “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) และมีการทำงานระหว่าง ๔ เส้าหลัก (ชุมชนตักวา) โดยมีวัด มัสยิดเป็น ศูนย์กลางของชุมชน มีพระ อิหม่ามเป็นพลังหนุนเสริมในการขับเคลื่อน

๓.๒ คณะกรรมการฯ มีการประชุมรวบรวมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม เพื่อรายงานหน่วยเหนืออย่างน้อย ๓ เดือน/ครั้งโดยมีสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการ เพื่อสร้างความเข้าใจ ประเมินผล ติดตามผลการดำเนินงาน และปรับแผนร่วมกัน

๓.๓ มีการจัดผู้รับผิดชอบดำเนินการอย่างชัดเจน ได้แก่ ทีมนำ ทีมประสาน ทีมทำ พร้อมดำเนินกิจกรรมที่มุ่งสู่การขับเคลื่อน ๔ คุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสาอย่างเป็นรูปธรรม

๓.๔ มีการจัดเวทีเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรม เช่น ชุมชนคุณธรรมและกรณีตัวอย่างต้นแบบอื่น ๆ

๓.๕ ประชาสัมพันธ์ไปยังสื่อทุกแขนงในจังหวัด เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อโซเชียลมีเดีย เป็นต้น สร้างความเข้าใจแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ และเชิญชวนหน่วยงานที่ยังไม่เข้าร่วมให้เข้าร่วม เช่น การเข้าร่วมประเมิน ชุมชน องค์กร อำเภอคุณธรรม

๓.๖ บูรณาการดำเนินงานร่วมกับกรมการศาสนา และสำนักงานพระพุทธศาสนาไปช่วยทำความเข้าใจ โดยการเชิญชวนให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

๓.๗ ส่วนราชการทำความเข้าใจกับชุมชนและกลุ่มต่าง ๆ ถึงรายละเอียดการปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓.๘ สร้างและเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมกับภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่

๓.๙ วิเคราะห์โครงการ กิจกรรม และบริบทของแต่ละกลุ่ม/ชุมชน/หน่วยงาน เพื่อร่วมกันกำหนดแผนและเป้าหมาย เพื่อมุ่งสู่การเป็นเมืองแห่งคุณธรรมตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

๓.๑๐ บูรณาการการทำงานทุกภาคส่วน เช่น ทำ MOU ระหว่างจังหวัดและภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

๔. ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนแม่บท

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

๑) ผู้นำ /ผู้บริหารระดับสูงต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติสิ่งที่ดีถูกต้อง โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเป็นหลักในการขับเคลื่อนคุณธรรม

๒) ควรเชิญกรมการศึกษามีส่วนร่วมในการกลั่นกรองให้ข้อคิดเห็นต่องานคุณธรรม หาแนวทางในการดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เต็ม

พื้นที่ และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดต้องจริงจังกับงานที่จะทำในด้านการส่งเสริมคุณธรรมและมีการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง

๓) ควรส่งเสริมให้กลุ่มเยาวชน ทั้งเยาวชนด้านจิตอาสาและเยาวชนที่หลงผิดเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านคุณธรรม

๔) ควรมีการจัดมหกรรมส่งเสริมคุณธรรม ชุมชนคุณธรรมระดับจังหวัด ระดับชาติ เพื่อเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก เผยแพร่งานสู่สังคมวงกว้าง

๕) ควรจัดให้มีเวทีประชาคมเพื่อสะท้อนความต้องการและกำหนดวิธีการดำเนินงานร่วมกัน

๖) เพิ่มความร่วมมือกับในระดับชุมชน ขยายเครือข่าย และสร้างกลุ่มให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

๗) ควรมีการตั้งอาสาวัฒนธรรมชุมชนเพื่อให้เป็นกลไกขับเคลื่อน ประสานงานติดต่อกับส่วนราชการอย่างต่อเนื่อง ในด้านของกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมและวัฒนธรรม

๘) ควรทบทวนข้อกฎหมายที่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมสำเร็จ

๙) กระทรวงมหาดไทย โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรมุ่งสู่การขับเคลื่อนงานชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการส่งเสริมชุมชนคุณธรรม

๑๐) ศูนย์คุณธรรม ควรสร้างการรับรู้และการเรียนรู้ในการขับเคลื่อนคุณธรรมทุกภาคส่วน และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ควรทำงานสนับสนุนส่งเสริมชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๑๑) ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ในแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ/

ยกย่องเชิดชูบุคคลต้นแบบ ค้นหาคนดี เพื่อเป็นแบบอย่าง และสร้างแรงบันดาลใจ/จัดมหกรรมชุมชนคุณธรรมระดับ จังหวัด

๑๒) การขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรมต้อง สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เริ่มต้นที่ “ปัญหาที่ อยากแก้ความดีที่อยากทำ” โดยมีการบูรณาการการทำงาน ร่วมกับกรมการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) มีการทำ MOU ร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และประกาศ เจตนารมณ์ร่วมกัน

๑๓) ส่วนราชการควรมีการชี้แจง ทำความเข้าใจ กับชุมชนและกลุ่มต่าง ๆ ถึงรายละเอียดการปฏิบัติงาน ในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นไป ในทิศทางเดียวกัน/จัดให้มีเวทีประชาคมเพื่อพูดคุยภาพ ฝันที่คนในชุมชนต้องการและกำหนดวิธีการดำเนินงาน ร่วมกัน/จัดเวทีเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การส่งเสริม คุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ชุมชนคุณธรรม และกรณี ตัวอย่างต้นแบบอื่น ๆ

๑๔) ควรมีการตั้งอาสาพัฒนาธรรมชุมชนขึ้น เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อน ประสานงาน ติดต่อกับส่วนราชการ ในกิจกรรมส่งเสริมการคุณธรรม และวัฒนธรรม/ให้พอช. สนับสนุนงานชุมชนอย่างต่อเนื่อง/เพิ่มความร่วมมือ ในระดับชุมชน ขยายเครือข่าย และสร้างกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง ยิ่งขึ้น

๑๕) ควรบรรจุ “งานส่งเสริมคุณธรรมในแผนจังหวัด และเป็นวาระจังหวัด” รวมทั้งบรรจุ “ชุมชนคุณธรรม” ให้เป็น นโยบายจังหวัด

๑๖) ทบทวนข้อกำหนดที่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้การ ดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมสำเร็จ และควรบรรจุหลักสูตรส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน เพื่อขัดเกลาเยาวชนให้ “วัดดูแลชุมชน โรงเรียนดูแลเด็ก”

๑๗) ผู้นำ/ผู้บริหารระดับสูง เป็นแบบอย่างและเป็น หลักในการขับเคลื่อนชุมชน/องค์กร/หน่วยงานคุณธรรม

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๑) หน่วยงานทุกระดับ ควรสร้างการรับรู้ในแผน แม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ครงรค์ ประชาสัมพันธ์ ขับเคลื่อนงานคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง

๒) ควรสนับสนุนงบประมาณการขับเคลื่อนงาน ส่งเสริมคุณธรรมเพื่อให้เกิดการเคลื่อนงานอย่างเป็น รูปธรรม

๓) ควรสร้างองค์ความรู้กลางเพื่อเป็นเครื่องมือ ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมคุณธรรม

๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดควรบรรจุเรื่องการส่งเสริม คุณธรรมให้เป็นวาระของจังหวัด และบรรจุชุมชนคุณธรรม เป็นนโยบายจังหวัด ควรมีการทำ MOU ร่วมกับหน่วยงาน ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และประกาศเจตนารมณ์ร่วมกัน

**ประกาศเจตนารมณ์ของภาคีเครือข่ายประจํารัฐและสํานักคุณธรรมภาคใต้
ในการรวมพลังประจํารัฐขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม**

เรา ภาคีเครือข่ายองค์กรคุณธรรมทุกภาคส่วนในพื้นที่ ๑๔ จังหวัดภาคใต้ที่เข้าร่วมงาน “ประจํารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสํานักคุณธรรมภาคใต้ ระหว่างวันที่ ๒-๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ มีเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม ดังนี้

- เราจะร่วมกันส่งเสริม พัฒนา หน่วยงาน องค์กร ชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม โดยเน้น “การระเบิดจากข้างใน” ด้วยการนำคุณธรรมความพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา ไปสู่การปฏิบัติในทุกกิจกรรม และจะร่วมกันสร้างเสริมเครือข่ายจากพลังของทุกภาคส่วนบนความแตกต่างหลากหลายของคนทุกกลุ่ม เพื่อสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนฐานทศวรรษธรรม เพื่อให้ตนเองและประชาชนมีพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรมเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอต่อจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้นำการขับเคลื่อนคุณธรรม ประกาศวาระการพัฒนาคุณธรรมของจังหวัด โดยสร้างกลไกการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และมีการจัดระบบงบประมาณให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนคุณธรรมในจังหวัด จัดให้มีสํานักคุณธรรมจังหวัด และสนับสนุนการยกย่องเชิดชูคนดี องค์กรตัวอย่างต่อเนื่อง
- จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมในแต่ละจังหวัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาในองค์กรและพื้นที่อย่างมีเป้าหมาย ทิศทาง ระบบการติดตามประเมินผล และกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน
- หน่วยงานพิเศษในพื้นที่ภาคใต้ได้ แก่ ศูนย์อํานวยการบริหารจังหวัดชายแดนใต้ และกองอํานวยการรักษามันคงภายในราชอาณาจักร นำคุณธรรม ๔ ประการ ไปรณรงค์และส่งเสริมโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความมันคงทางสังคม

ข้อเสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานกํากับ

- รัฐบาล โดยคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการกลไกที่เกี่ยวข้องด้านการส่งเสริมคุณธรรมในทุกระดับให้มีเอกภาพ
- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ประชาสัมพันธ์ รณรงค์สร้างการรับรู้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ให้ทั่วถึงทุกหน่วยงาน ทุกพื้นที่ และสนับสนุนข้อมูล ความรู้ เครื่องมือในการส่งเสริมคุณธรรมที่สอดคล้องตามบริบทของพื้นที่ และการสร้างการเรียนรู้ระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง

เครือข่ายประจํารัฐและสํานักคุณธรรมภาคใต้
วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ จังหวัดสงขลา

นิทรรศการ (ตลาดนัดคุณธรรม) ภาคใต้

นิทรรศการในงานประชุมวิชาการ ประชาธิรัฐ
ร่วมใจขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง
วินัย สุจริต จิตอาสา และสัมาชชากุณธรรมภาคใต้

มีเครือข่ายสัมาชชากุณธรรมและชุมชนคุณธรรม ร่วมจัดแสดง
นิทรรศการกระบวนการส่งเสริมคุณธรรม ๔ ด้าน พอเพียง
วินัย สุจริต จิตอาสา ในรูปแบบต่าง ๆ จำนวน ๑๔ เครือข่าย

คำกล่าวรายงานในพิธีเปิดการประชุม

กระผม นายมานัส ทารัตน์ใจ อธิบดีกรมการศาสนา ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมทางวิชาการ “ประชารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสมาชิกคุณธรรมภาคกลาง ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ในวันนี้

การจัดประชุมทางวิชาการในวันนี้ กระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมการศาสนาและศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้เห็นชอบให้จัดประชุมทางวิชาการ “ประชารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสมาชิกคุณธรรม ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ใน ๔ ภาคทั่วประเทศ ซึ่งการประชุมแต่ละครั้ง ใช้เวลา ๒ วัน และมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

๑. เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจ และติดตามการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)
๒. เพื่อเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หาข้อสรุปในการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ในปี ๒๕๖๑ ให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี สร้างคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมและสร้างสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม
๓. เพื่อเปิดโอกาสให้ตัวแทนหน่วยงานคุณธรรมต้นแบบในแต่ละภาคส่วน ได้นำเสนอผลงานเชิงรูปธรรม และความสำเร็จที่ได้รับจากการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในภาคส่วนต่าง ๆ
๔. เพื่อแสวงหาแนวร่วม ตามหลักการประชารัฐ จากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ที่ได้ร่วมแสดงเจตนารมณ์ “ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม” ประกาศเดินทางขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุมทางวิชาการในครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด องค์กรอิสระ องค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน ที่ร่วมขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ จาก ๒๖ จังหวัดในภาคกลาง เข้าร่วมประชุม จำนวน ๔๐๐ คน ซึ่งมีการจัดกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม ประกอบด้วย

๑. การบรรยายพิเศษ “การขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ” โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. การนำเสนอผลการดำเนินงานของหน่วยงานองค์กร และชุมชนคุณธรรม ที่ประสบความสำเร็จ ในการส่งเสริมคุณธรรมเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมจาก ๔ หน่วยงาน
๓. การเสวนา “การบูรณาการความร่วมมือและสนับสนุนเงินนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมสู่การปฏิบัติในพื้นที่” โดยผู้แทนกระทรวงหลักในคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ๕ กระทรวง
๔. การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ตามบริบทของแต่ละหน่วยงาน
๕. การแสดงนิทรรศการสาระสำคัญของแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ
๖. การแสดงผลงานด้านการส่งเสริมคุณธรรมของหน่วยงาน องค์กร และชุมชนคุณธรรมต้นแบบของจังหวัด

การจัดประชุมทางวิชาการในครั้งนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ที่ได้ร่วมพลังร่วมกันผลักดันขับเคลื่อนสังคมไทย สู่สังคมคุณธรรม โดยทุกภาคส่วนจะเป็นกำลังสำคัญในการขยายความคิด และกระบวนการส่งเสริมคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมในทุกพื้นที่ เป็นสังคมที่อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอกราบเรียนเชิญท่านประธานกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ จตุรบุปผิยา บูชาพระรัตนตรัย กล่าวเปิดการประชุมทางวิชาการ “ประชารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสมาชิกคุณธรรมภาคกลาง ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) และให้เกียรติบรรยายพิเศษเรื่อง “คุณธรรมนำการพัฒนา นำประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามลำดับขอกราบเรียนเชิญด้วยความเคารพครับ

คำกล่าวเปิด

ของประธาน ในพิธีเปิดการประชุม

ท่านคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ท่านวิทยากร ผู้เข้าร่วมการประชุม และผู้ที่มีเกียรติทุกท่าน

ในนามของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ รู้สึกยินดียิ่งที่ได้มีโอกาสต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมทางวิชาการ “ประชารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสมาชิกคุณธรรมภาคกลาง ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ในวันนี้ และรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้รับหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

จากวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมในครั้งนี้ นับว่า เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการขับเคลื่อนสังคมคุณธรรมร่วมกันของทุกภาคส่วน ซึ่งมีความสำคัญ และย่อมส่งผลให้การขับเคลื่อนของชุมชน องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สำหรับรัฐบาลแล้ว ได้ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทยอีก ๒๐ ปีข้างหน้า กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เป็นการกำหนดอนาคตของประเทศในระยะยาวที่ชัดเจนที่สุด เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ สู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี จึงเป็นกรอบในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่สำคัญโดยได้อัญเชิญแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา และบริหารประเทศ เพื่อให้คนไทยทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่งคั่ง ประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

โดยเฉพาะ “ความมั่นคง” อันหมายถึง ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน สังคมมีความปรองดองสมานฉันท์สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานรายได้มั่นคงพอเพียง ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในทุกระดับ และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน

คนไทยในอนาคตที่รัฐบาลคาดหวัง จึงต้องมีศักยภาพ สามารถมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติ ปัญญา มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกในวัฒนธรรมที่ดีงาม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีความรับผิดชอบ รักษาดี ศาสน์ และพระมหากษัตริย์ เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม ความเพียร และมีจิตสำนึกคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ สามารถเป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชนและสังคมได้

สิ่งที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคน ให้เป็นคนดีและคนเก่ง โดยเฉพาะเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมโดยให้น้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกรัชกาล หลักคำสอนของศาสนา วัฒนธรรมและความเป็นไทย มาสร้างสรรคสังคมไทยให้เกิดความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและคุณธรรม ผ่านกลไกประชารัฐของรัฐบาล เพื่อสร้างพลังการทำความดีเพื่อชาติในทุกภาคส่วน อันจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุลทั้งด้านวัตถุและจิตใจตามแนวคิด “คุณธรรมนำการพัฒนา” เพื่อก้าวสู่สังคมแห่งคุณธรรมตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีดังกล่าว โดยให้สังคมเกิดความเข้มแข็งจากภายใน และเกิดกระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบ “ระเบิดจากข้างใน”

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี กับทั้งเพื่อบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้งในสังคม รวมถึงความสามารถที่จะรับมือกับภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศ มีความอยู่ดี มีสุข อย่างถ้วนหน้ากัน

คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบ ให้ประกาศใช้ “แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๔)” เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เพื่อให้ประเทศชาติมีความสงบสุข สมานฉันท์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนด้วยมิติทางศาสนาและวัฒนธรรม เป็นแบบอย่างในการส่งเสริมคุณธรรมของประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก โดยมีแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วน ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสังคม ให้มีคุณธรรม

การจัดประชุมทางวิชาการ ในวันนี้ ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะเป็นการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน ที่จะช่วยให้เกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน กับทั้งเป็นการสื่อสารให้ตระหนักรู้ถึงเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ โดยให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมผลักดัน ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม ร่วมคิด ร่วมทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง ร่วมกันส่งเสริมความดีให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ และขอขอบคุณทุกท่านที่จะเป็นส่วนหนึ่งที่เข้มแข็ง และพร้อมที่จะเดินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน บนพื้นฐานของความปรารถนาดี และคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติ ซึ่งนั่นคือเป้าหมายการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการประชุมทางวิชาการ “**ประชารัฐร่วมใจ ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมคุณธรรม** พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” และสมาชิกคุณธรรมภาคกลาง ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๔) และขอให้การประชุมครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ

ประเทศชาติและประชาชน
มั่นคง สงบสุขด้วยนิติทางศาสนา
มั่งคั่ง เข้มแข็งด้วยวิถีวัฒนธรรมไทย
ยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประชารัฐร่วมใจ
ขับเคลื่อนสังคมไทย สู่สังคมคุณธรรม

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
เลขที่ ๑๐ ถนนเทียมร่วมมิตร
แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๙ ๓๗๓๒-๓ โทรสาร ๐ ๒๒๐๒ ๙๖๒๘
Website: <http://nmpc.dra.go.th>
Email: nmpc.dra@gmail.com